

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ:
«ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ, ΑΡΧΕΙΑ, ΜΟΥΣΕΙΑ»**

**ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**DEPARTMENT OF ARCHIVAL, LIBRARY AND INFORMATION STUDIES
SCHOOL OF MANAGEMENT, ECONOMICS AND SOCIAL SCIENCES**

Διπλωματική Εργασία

Διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων

Θωμάς Χιώτης (ΑΜ: 226682019)

Επιβλέπων: Γιάννης Στογιαννίδης

Αθήνα, Ιούλιος 2024

Επιτροπή Εξέτασης

1. Γιάννης Στογιαννίδης

2. Γεώργιος Γιαννακόπουλος

3. Χρήστος Ζαμπακόλας

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος **Θωμάς Χιώτης** του **Νικολάου**, με αριθμό μητρώου 226682019 φοιτητής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διαχείριση Πληροφοριών σε Βιβλιοθήκες, Αρχεία και Μουσεία» του Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από εμένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο Δηλών

Θωμάς Χιώτης

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: AeVNIx7NFfAyFiToxn1HIA

: 1/1

Υπογραφή:
ΘΩΜΑΣ ΧΙΩΤΗΣ
Πατρώνυμο: ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΑΦΜ: 145479200

Ημ. Υπογραφής: 09/07/2024 21:57:16

Ευχαριστίες – Αφιερώσεις

Σε αυτό το σημείο, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους εκείνους που βοήθησαν στην ολοκλήρωση της εργασίας μου.

Πρωτίστως, θα ήθελα να ευχαριστήσω, ιδιαιτέρως, τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Γιάννη Στογιαννίδη για τις σημαντικές συμβουλές του, τα χρήσιμα σχόλιά του και τις πολύτιμες και εξαντλητικές συζητήσεις πάνω στο ερευνητικό θέμα.

κ. Στογιαννίδη, σας ευχαριστώ από καρδιάς για όλη τη βοήθεια, τη στήριξή σας και την έμπνευσή σας.

Θα ήθελα επίσης να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε όλους του καθηγητές του μεταπτυχιακού προγράμματος του Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την ευκαιρία και τα ερεθίσματα, που έγιναν πηγή έμπνευσης για πολύτιμες συζητήσεις και αναζητήσεις πάνω σε καίρια ζητήματα της βιβλιοθηκονομίας, της αρχειονομίας και των μουσείων.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους εκείνους που συμμετείχαν στην έρευνα και με βοήθησαν με την συλλογή των δεδομένων. Η συμμετοχή τους χαρακτηρίστηκε καθοριστική για την συνέχιση και ολοκλήρωση της μελέτης.

Τέλος, θα ήθελα να αφιερώσω αυτή την εργασία σε όλους τους αρχειονόμους που αγαπούν και αγωνίζονται, προσφέρουν και δημιουργούν, μελετούν και καινοτομούν για την επιστήμη της αρχειονομίας.

10/6/2024

Θωμάς Χιώτης

Περίληψη στα Ελληνικά

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να μελετήσει και να αξιολογήσει τις τρέχουσες εργασίες και πρακτικές αναφορικά με τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Σε μια εποχή που αλλάζει δραματικά και η τεχνολογία εισχωρεί ολοένα και περισσότερο σε όλους τους τομείς των εργασιών, η απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων θεωρείται καίριας σημασίας.

Η έρευνα, μέσω του ερωτηματολογίου, προσπαθεί να διακρίνει ζητήματα και προβληματισμούς που προκύπτουν από τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων πρωτίστως σε επίπεδο αρχειονομικών εργασιών. Δευτερευόντως, προσπαθεί να σκιαγραφήσει τις σχέσεις μεταξύ των φορέων που διαχειρίζονται πολιτικά αρχεία με συναφή ιδρύματα και οργανισμούς καθώς και να ερευνήσει το ενδιαφέρον για ενδεχόμενη συνεργασία με τα πολιτικά κόμματα που σχετίζονται άμεσα με τα αρχεία.

Έπειτα, παρουσιάζεται η ανασκόπηση της ακαδημαϊκής βιβλιογραφίας προκειμένου να μελετήσει ζητήματα διαχείρισης που έχουν ήδη καταγραφεί, το πλαίσιο τους αλλά και να συγκρίνει αποτελέσματα αντίστοιχων ερευνών.

Τέλος, μέσω μιας διεξοδικής θεματικής ανάλυσης βάσει των ερευνητικών δεδομένων παρέχεται καλύτερη κατανόηση των ζητημάτων που προκύπτουν κατά τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων καθώς πραγματοποιείται μια προσπάθεια ώστε να δοθούν λύσεις και να καταγραφούν καλές πρακτικές εφαρμογής.

Λέξεις Κλειδιά: πολιτικά αρχεία, διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων, αρχειονόμοι, συνεργασίες, ψηφιοποίηση, οπτικοακουστικό υλικό, πολιτιστική κληρονομιά.

Περίληψη στα Αγγλικά

The purpose of this thesis is to study and evaluate the current archival processes and practices regarding the management of political figures' records in Greece and abroad.

In an era of dramatic change, while technology increasingly penetrates all separate aspects of work, answering research questions is considered crucial.

The research, through the questionnaire, tries to distinguish issues and concerns arising from the management of records of political figures primarily at the level of archival process. Secondly, it tries to outline the relationships between the bodies that manage political records and related institutions and organizations, as well as to investigate the interest in possible cooperation with the political parties directly related to the records.

Afterwards, the review of the academic literature is presented in order to study management issues that have already been recorded along with their context and also to compare the results of respective researches.

Finally, through a thorough thematic analysis based on the research data, a better understanding of the issues arising in the management of political figures' records is provided. What is more, an effort is made to provide solutions and document good implementation practices as well.

Keywords: political records, management of political archives, archivists, collaborations, digitization, audiovisual material, cultural heritage

Πίνακας περιεχομένων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ & ΕΙΚΟΝΩΝ	X
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	12
1.1 ΚΙΝΗΤΡΟ	14
1.2 ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ	16
1.3 ΣΥΝΑΦΕΙΑ	17
1.4 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	18
1.5 ΔΟΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	21
2.1 ΟΡΙΣΜΟΙ- ΤΑ ΑΡΧΕΙΑ ΩΣ ΤΕΚΜΗΡΙΑ, ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΑ	21
2.2 ΑΡΧΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ.....	24
2.3 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	24
2.4 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ.....	25
2.5 ΦΟΡΕΙΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ	26
2.6 Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΩΝ (Α)-(Α)ΡΧΕΙΩΝ ΚΑΙ Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ	27
2.7 ΙΔΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΗΤΟ	29
2.8 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ.....	30
2.9 ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΟΥ.....	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ, ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ	34
3.1 ΚΡΙΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ	34
3.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	36
3.3 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	36
3.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	38
3.5 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	39
3.6 ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ.....	40
3.7 ΗΘΙΚΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	42
3.8 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ.....	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	44
4.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	44

4.1.1	Πρόσκτηση αρχειακού υλικού	45
4.1.2	Επεξεργασία αρχειακού υλικού.....	46
4.1.3	Περιγραφή αρχειακού υλικού	47
4.1.4	Οργάνωση αρχειακού υλικού.....	48
4.1.5	Καταχώρηση αρχειακού υλικού	52
4.1.6	Πρότυπα περιγραφής αρχειακού υλικού	54
4.1.7	Δημιουργία ευρετηρίου αρχειακού υλικού.....	55
4.1.8	Πολιτική πρόσκτησης αρχειακού υλικού.....	57
4.1.9	Πολιτική πρόσβασης στο αρχειακό υλικό.....	58
4.1.10	Παροχή υπηρεσιών των αρχειακών φορέων.....	59
4.1.11	Ψηφιοποίηση.....	60
4.1.12	Συντήρηση, διατήρηση και φύλαξη.....	65
4.1.13	Εκκαθάριση ιστορικών αρχείων	68
4.1.14	Πρακτικές αποθήκευσης αρχειακού υλικού.....	68
4.1.15	Διαχείριση ιστορικών αρχείων	69
4.1.16	Σχέσεις αρχείων πολιτικών προσώπων με την πολιτιστική κληρονομιά.....	70
4.1.17	Συνεργασίες με όμορους φορείς	71
4.1.18	Περίπτωση αρχείου και αδυναμία ένταξης σε συλλογή	71
4.1.19	Περίπτωση ανάμιξης αρχείων	72
4.1.20	Συνεργασία πολιτικών αρχείων και πολιτικών κομμάτων	72
4.1.21	Πολυπλοκότητες & δυσκολίες στην εργασία της καταγραφής	74
4.1.22	Κατηγοριοποίηση εγγράφων με πολιτικό περιεχόμενο	75
4.1.23	Πολιτική χειρισμού ευαίσθητων και εμπιστευτικών εγγράφων	75
4.1.24	Θεματική ορολογία στα πολιτικά αρχεία	76
4.1.25	Διαφωνία στην κατηγοριοποίηση πολιτικού αρχείου	77
4.1.26	Καταγραφή περιεχομένου οπτικοακουστικού υλικού στα αρχεία πολιτικών προσώπων.....	78
4.1.27	Νομικές και ηθικές προκλήσεις στην διαχείριση πολιτικών εγγράφων.....	78
4.1.28	Προκλήσεις και προβληματισμοί.....	79
4.1.29	Ζητήματα διαχείρισης οπτικοακουστικών αρχείων πολιτικών προσώπων.....	81

4.1.30	Ο ρόλος της τεχνολογίας.....	81
4.1.31	Αρχεία πολιτικών προσώπων και πολιτιστική κληρονομιά.....	82
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΖΗΤΗΣΗ		83
5.1	ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΕΙΑ	84
5.2	ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ	86
5.3	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ	88
5.4	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	89
5.5	ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΑΡΧΕΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	92
5.6	ΕΠΙΔΡΑΣΗ- ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΗ.....	93
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ		96
6.1	ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ.....	97
6.2	ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	98
6.3	ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ	99
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ		100
ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....		105
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α- ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ (GRE).....		108
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β- ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ (ENG)		109
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ – ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ		110

Πίνακας Σχημάτων & Εικόνων

Εικόνα 1: Παράδειγμα οργάνωσης αρχείου. Η περίπτωση KW- Kenyon Wright

Εικόνα 2: Παράδειγμα οργάνωσης αρχείου. Η περίπτωση KW- Kenyon Wright

Εικόνα 3: Παράδειγμα οργάνωσης αρχείου. Η περίπτωση KW- Kenyon Wright

Διάγραμμα 1: Πρόσκτηση αρχειακού υλικού (1)

Διάγραμμα 2: Πρόσκτηση αρχειακού υλικού (2)

Διάγραμμα 3: Επεξεργασία αρχειακού υλικού (1)

Διάγραμμα 4: Επεξεργασία αρχειακού υλικού (2)

Διάγραμμα 5: Επεξεργασία αρχειακού υλικού (1)

Διάγραμμα 6: Επεξεργασία αρχειακού υλικού (2)

Διάγραμμα 7: Πρότυπα περιγραφής αρχειακού υλικού (1)

Διάγραμμα 8: Πρότυπα περιγραφής αρχειακού υλικού (2)

Διάγραμμα 9: Ικανοποίηση χρήσης προτύπου περιγραφής αρχειακού υλικού (1)

Διάγραμμα 10: Ικανοποίηση χρήσης προτύπου περιγραφής αρχειακού υλικού (2)

Διάγραμμα 11: Δημιουργία ευρετηρίου αρχειακού υλικού (1)

Διάγραμμα 12: Δημιουργία ευρετηρίου αρχειακού υλικού (2)

Διάγραμμα 13: Πολιτική πρόσβασης στο αρχειακό υλικό (1)

Διάγραμμα 14: Πολιτική πρόσβασης στο αρχειακό υλικό (2)

Διάγραμμα 15: Παροχή υπηρεσιών αρχειακών φορέων (1)

Διάγραμμα 16: Παροχή υπηρεσιών αρχειακών φορέων (2)

Διάγραμμα 17: Ψηφιοποίηση (1)

Διάγραμμα 18: Ψηφιοποίηση (2)

Διάγραμμα 19: Λόγοι ψηφιοποίησης αρχειακού υλικού (1)

Διάγραμμα 20: Λόγοι ψηφιοποίησης αρχειακού υλικού (2)

Διάγραμμα 21: Εκτέλεση έργου ψηφιοποίησης (1)

Διάγραμμα 22: Εκτέλεση έργου ψηφιοποίησης (2)

Διάγραμμα 23: Οπτική αναγνώριση χαρακτήρων- OCR (1)

Διάγραμμα 24: Οπτική αναγνώριση χαρακτήρων- OCR (2)

Διάγραμμα 25: Πρόγραμμα συντήρησης αρχειακού υλικού (1)

Διάγραμμα 26: Πρόγραμμα συντήρησης αρχειακού υλικού (2)

Διάγραμμα 27: Διαδικασία συντήρησης αρχειακού υλικού (1)

Διάγραμμα 28: Διαδικασία συντήρησης αρχειακού υλικού (2)

Διάγραμμα 29: Χώρος διατήρησης αρχειακού υλικού (1)

Διάγραμμα 30: Χώρος διατήρησης αρχειακού υλικού (2)

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

Η διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων αντιμετώπιζε και συνεχίζει να αντιμετωπίζει πολλά και διάφορα ζητήματα, τα οποία επηρεάζουν μια σειρά από γεγονότα. Πιο συγκεκριμένα, το απόρρητο, τα νομικά θέματα, η αξιοπιστία, η τεχνολογία, η πρόσβαση αλλά και οι πολιτικές πιέσεις είναι ζητήματα που επηρεάζουν την καταγραφή των ιστορικών γεγονότων, την μελέτη και την ερμηνεία τους. Όλα τα προαναφερθέντα ζητήματα είναι υπεύθυνα για την σημαντική επιρροή και επίδραση στην κατανόηση της πολιτικής ιστορίας και της εξέλιξής της.

Τα τελευταία χρόνια, παρατηρούμε ότι ο τομέας της επιστήμης των αρχείων, βρίσκεται σε μια ανοδική τάση, τόσο πολιτικά όσο και οικονομικά. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η εξέλιξη της τεχνολογίας σε συνδυασμό με τις καινοτόμες τεχνολογικές εφαρμογές, έχουν οδηγήσει στην αναβάθμιση και εξέλιξη του κλάδου της αρχειονομίας. Επίσης, η εμφάνιση της τεχνητής νοημοσύνης και της μηχανικής μάθησης προσφέρει νέες δυνατότητες στη διαχείριση των αρχείων.

Επιπλέον, η ανάπτυξη και διάδοση διαδικτυακών μαθημάτων (On-line), η συγκρότηση σεμιναρίων, τα συνέδρια, τα workshops έχουν συμβάλει σημαντικά στην βελτίωση δεξιοτήτων και ανάπτυξη νέων, καθώς βοηθούν στην επικαιροποίηση των γνώσεων των επαγγελματιών του κλάδου. Αξίζει να σημειωθεί ότι η συγκρότηση εξειδικευμένων μεταπτυχιακών προγραμμάτων στην επιστήμη της αρχειονομίας φροντίζουν για την σημαντική και αποτελεσματική συνεισφορά γνώσης σε όλους τους κλάδους της.

Όλες αυτές οι εκπαιδευτικές και επαγγελματικές δραστηριότητες, οι νέες πρωτοβουλίες ιδιωτικών και δημόσιων φορέων, δεν προσφέρουν μόνο θεωρητική κατάρτιση σε σύγχρονα ζητήματα, αλλά και πρακτική εμπειρία, μέσω της χρήσης σύγχρονων μεθόδων και εργαλείων. Έτσι, οι αρχειονόμοι -και όσοι απασχολούνται σε αρχειακούς φορείς- έχουν την ευκαιρία να εξειδικεύσουν τις γνώσεις τους, να αποκτήσουν επιπλέον πληροφόρηση και να μελετήσουν τις νέες τάσεις των αρχείων. Στη σύγχρονη εποχή, τομείς όπως η ψηφιακή αρχειοθέτηση, η ψηφιακή διατήρηση, η διαχείριση μεγάλου όγκου δεδομένων και οι εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης παρουσιάζουν μεγάλες προκλήσεις και προσελκύουν ολοένα και περισσότερους επιστήμονες.

Η έρευνα που διεξήχθη στην παρούσα εργασία εντοπίζει και παρουσιάζει την υπάρχουσα κατάσταση αναφορικά με τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Η μελέτη και η σύγκριση φορέων με συναφή αρχειακά σύνολα από διαφορετικές χώρες προσδίδει και εφοδιάζει με πλούσια δεδομένα την έρευνα, ενώ ευελπιστεί να τοποθετήσει ένα ελάχιστο -αλλά σημαντικό- λιθαράκι στο πεδίο της επιστήμης και να προσφέρει πληροφορίες σε όλη την κοινότητα.

Ο Geoffrey Yeo (2017) στην εισαγωγή του βιβλίου *«The silence of the archive»* αναφέρει ότι αρχεία παράγονται σχεδόν από όλους αλλά η διαχείρισή τους -και ειδικά ημεσοπρόθεσμη (medium-term) και η μακροπρόθεσμη (long-term)- αφορά έναν ολόκληρο επαγγελματικό κλάδο με το δικό της ξεχωριστό σύνολο γνώσεων.

Επίσης, ο Geoffrey Yeo (2017) σημειώνει ότι τα αρχεία και η διαχείριση των αρχείων βρίσκονται μπροστά σε ραγδαίες εξελίξεις και αλλαγές, όχι μόνο ως αποτέλεσμα των τεχνολογικών επιτευγμάτων, αλλά και των κοινωνικών αλλαγών και κυβερνητικών πρωτοβουλιών όπου σε πολλές χώρες δίνουν έμφαση στη συμμόρφωση, τη λογοδοσία, την πρόσβαση σε πληροφορίες, τις σχέσεις με την κοινότητα και τη δράση τους στον συμμετοχικό πολιτισμό.

Ο Cook (2006) τονίζει ότι χρειάζεται να παραμείνουμε εξαιρετικά ευαίσθητοι στην πολιτική, κοινωνική, φιλοσοφική και ηθική φύση της εκτίμησης των αρχείων, γιατί αυτή η διαδικασία καθορίζει τους δημιουργούς, τις λειτουργίες και τις δραστηριότητες που πρέπει να αντικατοπτρίζονται στα αρχεία, ορίζοντας και επιλέγοντας με τη σειρά τους ποια σχετικά έγγραφα πρόκειται να διατηρηθούν μόνιμα, και επομένως να απολαμβάνουν όλες τις μετέπειτα αρχειακές δραστηριότητες (επεξεργασία, περιγραφή, συντήρηση, αναφορά, ηλεκτρονική ανάρτηση, έκθεση κ.λπ.) και -τελικά- η εκτίμηση καθορίζει επίσης με σαφήνεια ποια έγγραφα καταστρέφονται, αποκλείονται από τα αρχεία, ξεχνιούνται από τους δημιουργούς, σβήνονται από τη μνήμη – και όλα αυτά γίνονται από μας, τους αρχειονόμους.

Μερικά χρόνια νωρίτερα, το 1992 δημιουργείται μέσα στο Διεθνές Συμβούλιο Αρχείων, τμήμα που είναι αφιερωμένο στα αρχεία και στους επιστήμονες του τομέα (αρχειονόμους) των Κοινοβουλευτικών και Πολιτικών κομμάτων. Στόχος αυτού του τμήματος είναι η ανάδειξη της ιστορικής αξίας των αρχείων που παράγονται από την δραστηριότητα των κομμάτων καθώς και η έκθεση ζητημάτων που αφορούν την διαχείριση του υλικού των συλλογών (Antony, 2002).

Ως αποτέλεσμα, γίνεται μία πρώτη προσπάθεια, σε διεθνές πλαίσιο, που αφορά την καταγραφή πολιτικών για την διαχείριση και αντιμετώπιση ζητημάτων των αρχείων πολιτικών προσώπων, προσωπικοτήτων και κοινοβουλευτικών κομμάτων. Αυτή η προσπάθεια λειτούργησε ως καταλύτης, προσφέροντας ένα σημαντικό πλαίσιο για τη συλλογή, διατήρηση και διάθεση των ιδιαίτερων αυτών πολιτικών αρχείων.

Τέλος, το 1998 η Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία (ΕΑΕ) διοργανώνει για πρώτη φορά στην Ελλάδα ημερίδα με θέμα: «Αρχεία ελληνικών πολιτικών κομμάτων και πολιτικών προσωπικοτήτων», στο αμφιθέατρο της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Ε.). Για πρώτη φορά στην Ελλάδα γίνεται μια προσπάθεια ανάπτυξης διαλόγου. Η πρωτοβουλία αυτή της ΕΑΕ έδωσε την ευκαιρία στους εκπροσώπους των πολιτικών Αρχείων και Ιδρυμάτων να παρουσιάσουν και να προβάλλουν τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες των ελληνικών πολιτικών αρχείων. Ο δημόσιος χαρακτήρας, θέματα διαχείρισης και διατήρησης του υλικού, ζητήματα πρόσβασης και συμβολή στην έρευνα, ήταν μόνο κάποια από τα θέματα που αναπτύχθηκαν και συζητήθηκαν.

1.1 Κίνητρο

Πολλοί και διάφοροι παράγοντες με οδήγησαν στην επιλογή του ερευνητικού μου θέματος. Γνώριζα από την αρχή την επιθυμία μου να ερευνήσω τα ιστορικά αρχεία και δη τα αρχεία πολιτικών προσώπων. Η δωδεκαετής εμπειρία μου σε έναν φορέα που ασχολείται αμιγώς με αρχεία πολιτικών προσωπικοτήτων, οι προπτυχιακές μου σπουδές στο τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης καθώς και τα ερεθίσματα από τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών –τόσο του προπτυχιακού όσο και του μεταπτυχιακού- έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην επιλογή και τους λόγους ανάπτυξης του ερευνητικού ζητήματος. Επέλεξα να επικεντρωθώ στον τομέα των αρχείων, καθώς διέκρινα την ανάγκη να προσφέρω και να βοηθήσω στην ανάπτυξη και εξέλιξη του αρχειονομικού κλάδου στην Ελλάδα.

Ως εκ τούτου, αποφάσισα να συγκεντρώσω στοιχεία αναφορικά με τη διαχείριση πολιτικών αρχείων και να επικεντρωθώ σε ζητήματα που προκύπτουν, να εξηγήσω γεγονότα και καταστάσεις, να ερμηνεύσω έννοιες και αιτίες καθώς και να αντιμετωπίσω θέματα που απασχολούν τους σύγχρονους επιστήμονες της αρχειονομίας.

Επίσης, η έλλειψη επίσημης πληροφόρησης και η περιορισμένη ακαδημαϊκή βιβλιογραφία για θέματα διαχείρισης πολιτικών αρχείων τόνισε, επιπλέον, την ανάγκη για τη διεξαγωγή μιας τέτοιας έρευνας, με απώτερο σκοπό την καλύτερη κατανόηση των

σημείων που χρειάζονται περισσότερη πληροφόρηση με ταυτόχρονη παράλληλη ενδυνάμωση της γνώσης. Επιθυμώ να συνεισφέρω, ως επαγγελματίας αρχειονόμος, με τις γνώσεις μου και τις εμπειρίες μου, στη μελέτη και στην έρευνα, ώστε να διερευνηθεί το πλαίσιο αναφορικά με τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων.

Εργάζομαι στο Ίδρυμα Κωνσταντίνου Σημίτη από τον Απρίλιο του 2012. Ένας από τους κύριους σκοπούς του φορέα είναι η συγκέντρωση, διαφύλαξη και ανάδειξη του πολιτικού αρχείου του πρώην πρωθυπουργού Κώστα Σημίτη. Όλα αυτά τα χρόνια με την ενασχόλησή μου απέκτησα οικειότητα τόσο με τα αρχεία, όσο και με πρόσωπα που εργάζονται σε όμορους φορείς. Στη δουλειά μου, κατά τη διάρκεια των δώδεκα ετών, έχω βρεθεί αντιμέτωπος με ζητήματα, τα οποία έχρηζαν μελέτης και ενδελεχούς έρευνας κανόνων και πρακτικών, οι οποίοι συνέβαλαν ουσιαστικά στην επίλυση του προβλήματος και στην εξαγωγή ασφαλών και αξιόπιστων συμπερασμάτων.

Από την εμπειρία μου, ο κλάδος της επιστήμης της αρχειονομίας μπορεί να προσφέρει μεγάλες ευκαιρίες ανάπτυξης και εξέλιξης συνεισφέροντας ταυτόχρονα σε πολλούς και ποικίλους άλλους τομείς. Πρόθεσή μου είναι, μέσω της έρευνας και της μελέτης, να συμβάλλω στην ενδυνάμωση της διαχείρισης αρχείων πολιτικών προσώπων, να αναδείξω τα εργαλεία που ήδη υπάρχουν καθώς και να υπογραμμίσω πρακτικές που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αρωγοί στην διευθέτηση ζητημάτων αναφορικά με τη διαχείριση των αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων.

Επίσης, δεν μπορούσα να μη δω την τεράστια ευκαιρία που μου εμφανίστηκε για την εξέταση φορέων του εξωτερικού και τη μελέτη του τρόπου που διαχειρίζονται τα αρχεία πολιτικών προσώπων. Θεωρώ ότι η ευκαιρία αυτή συνέβαλε στην επαγγελματική μου ανάπτυξη, βοήθησε να αποκτήσω εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες, με έφερε σε επαφή με επαγγελματίες του χώρου δημιουργώντας νέες σχέσεις και συνεργασίες, με ενέπνευσε να αναπτύξω νέες ιδέες και να μελετήσω καινοτομίες καθώς μου προσέφερε προσωπική ικανοποίηση και ένα αίσθημα ολοκλήρωσης. Πράγματι, κατά τη διάρκεια της παρούσας εργασίας, με διακατείχε όλο και πιο έντονα η αίσθηση ότι συμβάλλω ουσιαστικά στην εξέλιξη και πρόοδο του κλάδου της αρχειονομίας.

Επιπλέον, η σημερινή εποχή επιτάσσει αναφορά στην τεχνολογία και στην εξέλιξή της, η οποία έχει αλλάξει ριζικά τον τρόπο με τον οποίο διαχειριζόμαστε τα αρχεία. Η δημιουργία εξελιγμένων τεχνολογικών εργαλείων και η άφιξη της τεχνητής νοημοσύνης διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο σε αυτόν τον τομέα, επιφέροντας σημαντικές αλλαγές. Επί παραδείγματι, η τεχνολογική εξέλιξη επιλύει ζητήματα που αφορούν την ψηφιοποίηση και

αποθήκευση των δεδομένων, παρέχει εργαλεία για την ανάλυση των δεδομένων και την αυτοματοποίηση εργασιών με ταχύτητα και ακρίβεια, διασφαλίζει την τήρηση των όρων πρόσβασης και την ιδιωτικότητα και προσφέρει εύκολη και άμεση πρόσβαση, καθώς διευκολύνει την κοινή χρήση αρχείων και δεδομένων μέσω του διαδικτύου.

Τέλος, η συμμετοχή μου σε διάφορα σεμινάρια για τα αρχεία με θέματα όπως η συντήρηση ευαίσθητων τεκμηρίων, η ψηφιοποίηση έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού, η ασφάλεια προσωπικών δεδομένων, η διαχείριση κρίσεων, η επίδραση της τεχνητής νοημοσύνης κι άλλα βοήθησαν υποστηρικτικά στην διεξαγωγή της έρευνας.

1.2 Σκοποί και στόχοι

Η παρούσα έρευνα διεξήχθη στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας στην περιοχή της Αθήνας, στην Ελλάδα. Στην έρευνα συμμετείχαν, με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου, φορείς διαχείρισης και διαφύλαξης αρχείων πολιτικών προσώπων, τόσο από την ελληνική επικράτεια όσο και από το εξωτερικό. Στόχος της έρευνας ήταν η διερεύνηση του πλαισίου για τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων στην Ελλάδα και το εξωτερικό, να αποκτήσουμε γνώσεις, να διαβάσουμε για εμπειρίες, να μας τεθούν ζητήματα προκειμένου να κατανοήσουμε την υφιστάμενη κατάσταση, να εντοπίσουμε ενδεχόμενα κενά και ελλείψεις και να βοηθήσουμε μέσω της έρευνας και της μελέτης στην καλύτερη αντιμετώπιση ζητημάτων αναφορικά με τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων.

Η διαχείριση πολιτικών αρχείων ενδέχεται να επηρεάζεται από μία σειρά παραγόντων που καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο τα αρχεία παράγονται, αποθηκεύονται, διατηρούνται και διατίθενται στο κοινό. Αυτοί οι παράγοντες απαρτίζονται από νομικά και κανονιστικά πλαίσια, ειδικές νομοθεσίες και διεθνή πρότυπα, από την τεχνολογική υποδομή όπως συστήματα διαχείρισης εγγράφων και τεχνητή νοημοσύνη, από τις πολιτικές των φορέων, τις πολιτικές εξελίξεις, τους πολιτιστικούς και οικονομικούς παράγοντες. Η διαχείριση αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων χαρακτηρίζεται ως μια πολύπλοκη διαδικασία και επηρεάζεται από διάφορους εξωτερικούς και εσωτερικούς παράγοντες. Η κατανόηση αυτών των παραγόντων είναι κρίσιμη για την αποτελεσματική διαχείριση των πολιτικών αρχείων.

Η τεχνολογία είναι πλέον κοινός τόπος σε όλους τους επαγγελματικούς κλάδους και έχει αλλάξει εξ' ολοκλήρου τον τρόπο επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης στους χώρους εργασίας. Συνεπώς, οι αρχειονόμοι θα πρέπει να ακολουθούν τις νέες τάσεις και να αποκτούν τις κατάλληλες γνώσεις, ώστε να παραμείνουν ανταγωνιστικοί στην εξελισσόμενη

αγορά αλλά και να προσφέρουν με την εμπειρία και γνώση τους στην επιστήμη της αρχαιονομίας. Η έρευνα δομείται γύρω από ένα κεντρικό ερώτημα αναφορικά με τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων. Στην πραγματικότητα αυτή η πρόταση ενσωματώνει πολλά επί μέρους ζητήματα που χρήζουν μελέτης και έρευνας. Η ερώτηση που προκύπτει είναι:

- Ποιες είναι οι τρέχουσες προσεγγίσεις στη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων στους εξεταζόμενους φορείς και κατά συνέπεια
- Ποιες πρακτικές μπορούμε να διαμορφώσουμε ώστε η εργασία της διαχείρισης να προσφέρει τις μέγιστες δυνατότητες

Οι σημερινές μέθοδοι υπογραμμίζουν την εν μέρει αποφυγή της επεξεργασίας των αρχείων πολιτικών προσώπων, εκτός των πολύ γενικών πληροφοριών. Συναντάμε μια επιφύλαξη ως προς την αναλυτικότερη διαχείριση αυτών των αρχείων που εκ της φύσεως τους είναι ιδιαίτερα.

Κατά την διεξαγωγή της έρευνας, εξέτασα την ακαδημαϊκή βιβλιογραφία για το θέμα της διαχείρισης αρχείων πολιτικών προσώπων. Πραγματοποιώντας μια ενδελεχή ανάλυση των αποτελεσμάτων που αποκτήθηκαν από τους συμμετέχοντες στην έρευνα καθώς και την εξέταση των εξωτερικών παραγόντων, στόχευσα στην παρουσίαση των ζητημάτων που προκύπτουν κατά τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων. Συνεπώς, η έρευνα μου μπορεί να αποτελέσει βάση για επιπλέον μελέτη, χρησιμοποιώντας περισσότερες μεθόδους συλλογής δεδομένων, προσεγγίζοντας ακόμη περισσότερο τις νέες τεχνολογίες και την τεχνητή νοημοσύνη, εμπλέκοντας εργαζόμενους αρχειονόμους, φορείς και πολιτικά πρόσωπα.

1.3 Συνάφεια

Η έρευνα αφορά τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων. Εξετάζει τις τρέχουσες προσεγγίσεις, αναφέρεται στα ζητήματα που προκύπτουν, μελετά την νομοθεσία, παρουσιάζει τις πρακτικές ώστε να ανακαλύψει το σύνολο των τρεχουσών ενεργειών αναφορικά με το υπό εξέταση θέμα.

Οι συμμετέχοντες απαντώντας στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, δεν περιέγραψαν μόνο την πρακτική που ακολουθούν αλλά κατέθεσαν και τις απόψεις τους, τις ανησυχίες τους για το υπάρχον πρότυπο πρακτικής, καθώς και την επιθυμία να ξεπεραστούν σκόπελοι και προβλήματα που εμφανίζονται. Όλες οι τοποθετήσεις και εμπειρίες των συμμετεχόντων

μπορούν να εφαρμοστούν σε παρόμοιες έρευνες εξέτασης διαχείρισης αρχείων και φορέων.

Η οπτική αυτής της εργασίας μπορεί να αποτελέσει τα θεμέλια για μια μελλοντική πιο εκτενή και λεπτομερειακή έρευνα. Η συλλογή των δεδομένων μπορεί να ωφελήσει άλλα τμήματα του αρχειονομικού κλάδου. Η έρευνα διεξάγεται με σκοπό την ενδυνάμωση και την υποστήριξη φορέων, ιδρυμάτων, οργανισμών αλλά και την πληροφόρηση του εν δυνάμει ενδιαφερομένου για τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων.

1.4 Πεδίο εφαρμογής και περιορισμοί

Στόχος αυτής της έρευνας είναι η διερεύνηση των θεμάτων που αφορούν στην διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων καθώς και στην εξέταση μεθόδων και πρακτικών που λαμβάνουν χώρα στους υπό εξέταση φορείς. Η εστίαση της έρευνας αφορά τις τρέχουσες εργασίες κατά τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων. Οι συμμετέχοντες υπογραμμίζουν την ανάγκη κατανόησης ζητημάτων και αντιμετώπισης προβλημάτων. Οι συμμετέχοντες μας δίνουν την δική τους προοπτική, τη δική τους οπτική γωνία για τα διάφορα θέματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν και, κατ' αυτό τον τρόπο μπορούμε να κατανοήσουμε καλύτερα το περιβάλλον, να εξαγάγουμε πιο ακριβή συμπεράσματα και να επέμβουμε πιο αποτελεσματικά.

Λόγω έλλειψης χρόνου αλλά και απόστασης, η έρευνα περιορίστηκε μόνο στα ερωτηματολόγια. Άλλες μέθοδοι που θα μπορούσαν να ενσωματωθούν και να προσφέρουν στην έρευνα είναι οι συνεντεύξεις, η παρατήρηση, η αφήγηση (story telling) αλλά και η συμμετοχική σχεδίαση (participatory design). Επιπλέον, η έρευνα περιορίστηκε στην απάντηση ερωτημάτων από έναν εργαζόμενο από κάθε φορέα.

Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας ενδεχομένως να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα προβλήματα που προκύπτουν για τη διαχείριση των αρχείων πολιτικών προσώπων καθώς και πιθανές προσεγγίσεις αντιμετώπισής τους. Επιπλέον, τα αποτελέσματα της έρευνας μπορεί να παράσχουν περισσότερες ευκαιρίες για την αντιμετώπιση θεμάτων καθώς και να αποτελέσουν έμπνευση για εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων ή και τον συνδυασμό τους με τις παραδοσιακές.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τόσο στην Ελλάδα όσο και σε χώρες του εξωτερικού. Κατά συνέπεια, η έρευνα διεξήχθη στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Πιο συγκεκριμένα, αρχικός στόχος ήταν να συγκεντρωθούν δεδομένα από αντιπροσωπευτικούς φορείς αναφορικά με τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Συγκροτήθηκε, λοιπόν, ένας κατάλογος με φορείς και οργανισμούς οι οποίοι κρατούν, διαχειρίζονται και διαφυλάττουν αρχεία πολιτικών προσωπικοτήτων. Ο κατάλογος απαρτιζόταν από τα Εθνικά ή Κρατικά Αρχεία των χωρών τόσο στην Ευρώπη, στην Αυστραλία και Ασία, αλλά και από ιδιωτικούς φορείς και ιδρύματα.

Έτσι, συγκεντρώθηκαν δεδομένα και πληροφορίες από διάφορους φορείς και οργανισμούς, παρέχοντας μια σφαιρική εικόνα για τις πρακτικές διαχείρισης αρχείων πολιτικών προσώπων σε διαφορετικές χώρες και πολιτισμικά περιβάλλοντα. Αυτό περιλαμβάνει τόσο εθνικά ή κρατικά αρχεία όσο και ιδιωτικούς φορείς και ιδρύματα. Η συμμετοχή φορέων από διαφορετικές χώρες, προήγαγε την ανταλλαγή γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών στη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων. Η δίγλωσση προσέγγιση διευκόλυνε την πρόσβαση και τη συμμετοχή ενός ευρύτερου φάσματος φορέων και οργανισμών από διάφορες χώρες. Επίσης, αυτός ο κατάλογος μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο αναφοράς για μελλοντικές έρευνες και συνεργασίες και τέλος, η σύγκριση των πρακτικών διαχείρισης αρχείων πολιτικών προσώπων μεταξύ των διαφόρων φορέων και χωρών βοήθησε στην κατανόηση των μεθόδων και πολιτικών τους.

Από την άλλη μεριά, δεν υπήρξε απάντηση από όλους τους φορείς, είτε λόγω περιορισμού χρόνου, είτε λόγω άλλων προτεραιοτήτων. Αυτό μπορεί να έχει περιορίσει την πλήρη αντιπροσωπευτικότητα των δεδομένων. Παρά την διγλωσσική προσέγγιση, ορισμένοι φορείς μπορεί να μην είχαν τη δυνατότητα να κατανοήσουν ή και να αξιοποιήσουν το ερωτηματολόγιο. Πρέπει να σημειωθεί ότι δεν καταφέραμε να εντοπίσουμε και να καταγράψουμε όλες τις βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόζονται παγκοσμίως. Κάποιες χώρες ή οργανισμοί μπορεί να έχουν εξαιρετικές πρακτικές που δεν κατέστη δυνατό να συμπεριληφθούν στην έρευνα. Συνεπώς, παρά τα σημαντικά βήματα προόδου της έρευνας, υπάρχουν ακόμη πεδία για βελτίωση και περαιτέρω μελέτη.

1.5 Δομή εργασίας

Η υπόλοιπη εργασία παρουσιάζεται ως εξής:

- Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται μια αναλυτική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας αναφορικά με το θέμα της εργασίας. Το επίκεντρο στην επισκόπηση της βιβλιογραφίας βρίσκεται γύρω από τα θέματα:
 - Ορισμοί των αρχείων
 - Πολιτικά αρχεία και διαχείριση πολιτικών αρχείων
 - Ιδιωτικότητα και απόρρητο των αρχείων

- Πολιτικές πρόσβασης των αρχείων
- Το επάγγελμα του αρχειονόμου
- Η δύναμη των αρχείων και ο κοινωνικός αντίκτυπος
- Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η περιγραφή και αιτιολόγηση της έρευνας, η μεθοδολογία και οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν στη συλλογή και ανάλυση των δεδομένων. Γίνεται προσεκτική εξέταση της διαδικασίας, ώστε να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η ακρίβεια. Μέσω αποδεδειγμένων ερευνητικών μεθόδων ολοκληρώνεται η έρευνα εντός ορισμένων περιορισμών και δεοντολογικών κατευθυντήριων γραμμών.
- Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από τους συμμετέχοντες και διεξάγεται μια ανάλυση αυτών. Τα αποτελέσματα της τεχνικής συλλογής δεδομένων (ερωτηματολογίου) εξετάζονται μεθοδικά τόσο μεμονωμένα όσο και συγκριτικά. Επίσης, επαληθεύεται η εγκυρότητα και η αξιοπιστία της έρευνας, όπως, επίσης, αναφέρονται οι ηθικοί παράγοντες και οι περιορισμοί.
- Το πέμπτο κεφάλαιο αναφέρεται στα εμπειρικά ευρήματα που προέκυψαν από ερευνητική μέθοδο σε σύγκριση με την βιβλιογραφική επισκόπηση του θέματος. Δίνεται μια συζήτηση που περιγράφει τις κυριότερες και πιο σημαντικές βασικές έννοιες που εξήχθησαν από την έρευνα σε συνδυασμό με το αντικείμενο της εργασίας και τη προ-υπάρχουσα βιβλιογραφία.
- Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της έρευνας και τα κεντρικά ευρήματα.
- Βιβλιογραφικές αναφορές
- Παραρτήματα

Κεφάλαιο 2. Βιβλιογραφική επισκόπηση

Σε αυτό το κεφάλαιο επιχειρείται μια επισκόπηση αναφορικά με τη διαχείριση αρχείων και συλλογών πολιτικών προσωπικοτήτων. Αρχικά γίνεται μια προσπάθεια να αναλύσουμε τον όρο αρχείο και πολιτικό αρχείο και να εμβαθύνουμε βάσει της βιβλιογραφίας, δίνοντας έμφαση σε θέματα διαχείρισης όπως η πρόσβαση και η προστασία, το επάγγελμα του αρχειονόμου και ο κοινωνικός αντίκτυπος.

2.1 Ορισμοί- Τα αρχεία ως τεκμήρια, οργανισμοί και κτίρια

Η συζήτηση γύρω από τον ορισμό των αρχείων έχει απασχολήσει τους ανθρώπους για αιώνες, χωρίς όμως να έχει καταλήξει σε έναν καθολικά αποδεκτό ορισμό. Παρά τη μακροχρόνια αυτή αναζήτηση, η αρχειονομική κοινότητα δεν έχει κατορθώσει να συμφωνήσει σε μια ενιαία και κοινά αποδεκτή περιγραφή για το τί ακριβώς συνιστά ένα αρχείο.

Τα αρχεία είναι εκείνα τα τεκμήρια που συσσωρεύονται με φυσική διαδικασία οποιαδήποτε στιγμή κατά την άσκηση μιας δραστηριότητας, δημόσιας ή ιδιωτικής, και γι' αυτό τον λόγο διατηρούνται για χρήση-αναφορά υπό την εποπτεία των προσώπων που είναι υπεύθυνα για τις εν λόγω δραστηριότητες ή των διαδόχων τους (Jekinson, 1980, σ. 237).

Δύο δεκαετίες νωρίτερα, περίπου, ο Schellenberg είχε επιχειρήσει να δώσει έναν πιο αναλυτικό ορισμό. Ορίζει, λοιπόν, ως αρχείο όλα τα βιβλία, τα χαρτιά, τους χάρτες, τις φωτογραφίες ή άλλο υλικό τεκμηρίωσης, άσχετα με τη φυσική μορφή του ή τα χαρακτηριστικά του, το οποίο δημιούργησε ή παρέλαβε οποιοσδήποτε δημόσιος ή ιδιωτικός οργανισμός, σύμφωνα με τις νομικές του υποχρεώσεις ή σε σχέση με την άσκηση της δραστηριότητάς του, και το οποίο διατηρήθηκε ή κρίθηκε κατάλληλο για διατήρηση από τον οργανισμό αυτό ή από τους νόμιμους διαδόχους του, επειδή αποτελεί απόδειξη των αρμοδιοτήτων, των πολιτικών, των αποφάσεων, των διαδικασιών, των λειτουργιών ή των άλλων δραστηριοτήτων του ή επειδή περιέχει δεδομένα με πληροφοριακή αξία (Schellenberg, 1956, σ.16).

Η Sue McKemmish (1993) δίνει έναν σχετικά απλό ορισμό για τα αρχεία. Αρχεία είναι τα έγγραφα τα οποία, δημιούργησε, παρέλαβε και συγκέντρωσε ένα άτομο ή ένας

οργανισμός στο πλαίσιο της άσκησης των δραστηριοτήτων του και τα διατηρεί λόγω της διηνεκούς τους χρησιμότητας.

Στην Ελλάδα, ο πρόσφατος αναθεωρημένος νόμος 4610/2019 για τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (ΓΑΚ) αναφέρει ότι το Αρχείο είναι το σύνολο των τεκμηρίων, μαρτυριών και εγγράφων, αδιακρίτως χρονολογίας, σχήματος, ύλης και υποστρωμάτων, που σχετίζονται με τη δραστηριότητα του Κράτους, των δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων ή των νομικών ή φυσικών προσώπων ή ενώσεων προσώπων.

Ο Νέστορας Μπαμπίδης (2010) στο ερμηνευτικό λεξικό αρχειακής ορολογίας ορίζει το αρχείο ως το σύνολο των μαρτυριών και των εγγραφών, αδιακρίτως χρονολογίας, σχήματος και ύλης, που σχετίζονται με τη δραστηριότητα του Κράτους, δημόσιων ή ιδιωτικών οργανισμών ή φυσικών προσώπων ή ομάδων φυσικών προσώπων. Στηριζόμενος στον νόμο (Ν. 1946/1991 αρ. 1 παρ. 110), για τα ΓΑΚ ότι τα αρχεία είναι τεκμήρια, ανεξαρτήτως χρονολογίας, μορφής και υποστρώματος, τα οποία έχουν παραχθεί ή παραληφθεί από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο και από οποιαδήποτε υπηρεσία ή οργανισμό.

Το Διεθνές Συμβούλιο Αρχείων (2024) δίνει έναν ορισμό για τα αρχεία επισημαίνοντας την χρησιμότητά τους. Τα αρχεία είναι το τεκμηριωμένο παρά-προϊόν (by product) της ανθρώπινης δραστηριότητας το οποίο διατηρείται λόγω της διηνεκούς αξίας του. Τα αρχεία που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια της καθημερινής ζωής και των ενεργειών ατόμων και οργανισμών προσφέρουν άμεσες γνώσεις για γεγονότα του παρελθόντος. Όπως και οι άνθρωποι, τα αρχεία είναι διαφορετικά. Διατίθενται σε διάφορες μορφές, όπως κείμενο, φωτογραφίες, βίντεο, ήχος, αναλογικό και ψηφιακό. Τα αρχεία φυλάσσονται από άτομα και ιδρύματα (τόσο δημόσια όσο και ιδιωτικά) σε όλο τον κόσμο, με τα κτίρια που τα στεγάζουν συχνά να μοιράζονται το όνομα «αρχεία» (Διεθνές Συμβούλιο Αρχείων, 2024).

Η Αμερικανική Ένωση Αρχειονόμων (Society for American Archivists, SAA) (2024) ορίζει τα αρχεία ως μόνιμα και πολύτιμα, διακρίνοντάς τα σε επιστολές, εκθέσεις, λογαριασμούς, βιβλία πρακτικών, προσχέδια και τελικά χειρόγραφα και φωτογραφίες-ανθρώπων, επιχειρήσεων και κυβερνητικών φορέων. Αυτά τα αρχεία τηρούνται επειδή έχουν συνεχή αξία για την εταιρεία δημιουργίας και για άλλους πιθανούς χρήστες. Αποτελούν την τεκμηριωμένη απόδειξη γεγονότων του παρελθόντος. Είναι τα γεγονότα που χρησιμοποιούμε για να ερμηνεύσουμε και να κατανοήσουμε την ιστορία (Αμερικανική Ένωση Αρχειονόμων, 2024).

Επίσης, η Αμερικανική Ένωση Αρχειονόμων προσεγγίζει την λέξη αρχείο, με τρεις διαφορετικούς τρόπους και έννοιες. Η πρώτη είναι αυτή που μόλις προαναφέρθηκε, η δεύτερη ορίζει το αρχείο με κεφαλαίο «Α» και δηλώνει τον οργανισμό, ενώ η τρίτη εκδοχή αναφέρεται στο κτήριο. Πιο συγκεκριμένα, ένα Αρχείο (συχνά γραμμένο με κεφαλαίο «Α» και συνήθως, αλλά όχι πάντα, στον πληθυντικό) είναι ένας οργανισμός αφιερωμένος στη διατήρηση της τεκμηριωτικής κληρονομιάς μιας συγκεκριμένης ομάδας: μιας πόλης, μιας επαρχίας ή μιας πολιτείας, μιας επιχείρησης, ενός πανεπιστημίου ή μιας κοινότητας. Για παράδειγμα, το National Archives and Records Administration στις Ηνωμένες Πολιτείες, η Bentley Historical Library στο Πανεπιστήμιο του Michigan, το The Coca-Cola Company Archives και το The Archives of the Episcopal Church είναι όλα υπεύθυνα για τη διατήρηση και τη διαχείριση των αρχείων. Τέλος, η λέξη αρχεία χρησιμοποιείται επίσης για να αναφέρεται στο κτίριο ή μέρος ενός κτιρίου στο οποίο φυλάσσεται αρχειακό υλικό, δηλαδή το ίδιο το αρχειακό αποθετήριο (Αμερικανική Ένωση Αρχειονόμων, 2024).

Η ίδια διάκριση γίνεται και στον ευρωπαϊκό χώρο. Στη σύσταση Νο R (2000) της Επιτροπής Υπουργών απευθυνόμενη στα κράτη-μέλη για μια ευρωπαϊκή πολιτική με έμφαση στη πρόσβαση προκύπτει ορισμός για τα αρχεία με τη χρήση του πεζού χαρακτήρα «α» για το σύνολο των τεκμηρίων και τον κεφαλαίο χαρακτήρα «Α» για το κτίριο ως Αρχείο (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2000).

Οι Terry και Cook (2002) επισημαίνουν ότι τα αρχεία που προκύπτουν από τη διαδικασία της δημιουργίας είναι κάθε άλλο παρά φυσικά, οργανικά, αθώα υπολείμματα αθέμιτων διοικητικών συναλλαγών, μέσα εξουσίας φορτωμένα με αξία. Ο Jimerson (2006) καταλήγει ότι τα αρχεία που έχουν τέτοια δύναμη φέρουν μαζί τους ένα σημαντικό μέτρο ευθύνης.

Πιο συγκεκριμένα, αυτό που παρέχουν τα αρχεία (Jimerson, 2006) είναι το έγγραφο μιας συμφωνίας που έγινε σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή, από ένα ή περισσότερα άτομα, σχετικά με μεμονωμένες ενέργειες, γεγονότα και ιστορίες. Η Duranti (1989) αναφέρει ότι τα αρχεία δεν μαρτυρούν την ακρίβεια ή την αλήθεια αυτών των συμφωνιών, αλλά μάλλον την ακρίβεια του πώς και πότε πραγματοποιήθηκε αυτή η συμφωνία.

Τέλος, ο Jimerson (2006) αναφέρει ότι οι αρχειακοί φορείς προστατεύουν και ταυτόχρονα διατηρούν τα αρχειακά τεκμήρια, προσδίδουν νομή και εγκυρότητα σε ορισμένα έγγραφα ενώ καταστρέφουν ή αναιρούν κάποια άλλα, παρέχουν πρόσβαση σε επιλεγμένες πηγές ενώ ελέγχουν τους ερευνητές και τις συνθήκες υπό τις οποίες μπορούν να εξετάσουν το υλικό.

2.2 Αρχεία πολιτικών προσώπων

Η πολιτική έχει το χαρακτηριστικό να εντοπίζεται σε κάθε πτυχή της καθημερινότητας, επηρεάζοντάς την σε διαφορετικούς βαθμούς. Συνεπώς, η συλλογή δεδομένων και πληροφοριών καθώς και η δημιουργία γνώσεων είναι ιδιαίτερης σημασίας, καθώς επιτυγχάνεται μεγαλύτερη διαφάνεια και υπευθυνότητα (Antony, 2003). Η κατανόηση και τεκμηρίωση αυτών των δεδομένων, επιτρέπει την αξιολόγηση και κατ' επέκταση τον υπολογισμό του αντίκτυπου στην πολιτική. Μέσα από τη διαδικασία της κατανόησης, επιδιώκεται τόσο η συμβολή στη βελτίωση των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών συστημάτων, όσο και η έρευνα των πολιτικών επιστημών.

Οι Frish και Q Kelly (2012) αναφέρουν ότι η συλλογή πολιτικών εγγράφων περιέχει τα αρχεία ενός μέλους και συνήθως του μεγαλύτερου μέρους ή του συνόλου του προσωπικού του και, συνεχίζουν, ότι ένας ερευνητής μπορεί να αποκτήσει πολλαπλές προοπτικές μέσα από αυτή τη συλλογή. Και, επειδή η πολιτική έχει να κάνει με την αλληλεπίδραση, ο ερευνητής μπορεί να αποκτήσει προοπτική για τη συμπεριφορά μεταξύ των γραφείων ή των ιδρυμάτων.

2.3 Δημόσια και ιδιωτικά αρχεία πολιτικών προσώπων

Βάσει της βιβλιογραφικής ανασκόπησης παρατηρούμε ότι τα πολιτικά αρχεία διακρίνονται σε δημόσια ή ιδιωτικά. Ο Powell (1976) αναφέρει μία προφανή αλλά σημαντική διάκριση που πρέπει να σημειωθεί μεταξύ των δημόσιων και ιδιωτικών αρχείων. Αυτή η διάκριση είναι σημαντική για την καλύτερη κατανόηση του πλαισίου παραγωγής και διαχείρισης των αρχείων πολιτικών προσώπων. Στοιχεία όπως η προέλευση και ο δημιουργός, το περιεχόμενο και το πλαίσιο παραγωγής τους, η πρόσβαση και η διαβάθμιση αλλά και ο σκοπός ενός αρχείου, είναι στοιχεία που υπάρχουν και προσδίδουν σημαντικά χαρακτηριστικά και στις δύο κατηγορίες ξεχωριστά.

Τα αρχεία αποκαλύπτουν πολλαπλούς τρόπους με τους οποίους η πορεία ενός ατόμου ή μιας θεσμικής οντότητας διασταυρώνεται με το δημόσιο συμφέρον (Belovari, 2018). Το να είσαι πρόθυμος να παραδώσεις και να αρχειοθετήσεις τα έγγραφά σου είναι μία εξαιρετικά σημαντική πράξη στη ζωή ενός ανθρώπου. Κάθε άτομο έχει μόνο μία ζωή, η οποία είναι μοναδική και (συνήθως) πολύτιμη γι' αυτό το άτομο. Αυτό καθιστά μια δημόσια κληρονομιά μια μοναδική εμπειρία για κάθε άτομο (Belovari, 2018).

Ο Antony (2003) τονίζει ότι η χρήση των ιδιωτικών πολιτικών αρχείων φαίνεται να βοηθάει στη συμπλήρωση σημαντικών κενών στην ιστορική καταγραφή. Πιο συγκεκριμένα τα ιδιωτικά πολιτικά αρχεία προσφέρουν σημαντικές πληροφορίες και δεδομένα που λείπουν από επίσημες ή δημόσιες καταγραφές. Τεκμήρια που περιλαμβάνονται σε ιδιωτικά αρχεία πολιτικών προσώπων μπορούν να παρέχουν μια πιο λεπτομερή και ολοκληρωμένη εικόνα των γεγονότων, των καταστάσεων, των αποφάσεων και επιδράσεων της πολιτικής. Ως αποτέλεσμα, η ιστορική αφήγηση και η κατανόηση του παρελθόντος διευκολύνεται με την συμμετοχή των ιδιωτικών αρχείων.

Ο Antony (2003) αναφέρει, πιο συγκεκριμένα, ότι ενώ το δημόσιο αρχείο μπορεί κατά καιρούς να προσφέρει μια πιο εξυγιαντική εκδοχή των γεγονότων, τα προσωπικά έγγραφα των πολιτικών μπορούν να αποκαλύψουν την εξέλιξη των παρασκηνιακών συμφωνιών και την εξέλιξη αποφάσεων όπως αυτές που οδήγησαν στην σύλληψη ιδεών και στη λήψη αποφάσεων, όπως κρατικών δανείων.

Έτσι, ο Antony (2003) τονίζει ότι τα ιδιωτικά πολιτικά αρχεία τείνουν να φωτίζουν καλύτερα τις δραστηριότητες αυτών των αφανών ηρώων και δευτερευουσών ομάδων που συνεχίζουν να μάχονται στην άλλη πλευρά του πολιτικού φάσματος. Και καταλήγει ότι, η χρήση ιδιωτικών πολιτικών αρχείων έχει αποδείξει ότι συμβάλλουν στην κάλυψη ζωτικών κενών στην ιστορική καταγραφή (Antony, 2003).

2.4 Η συμβολή των πολιτικών αρχείων στην έρευνα

Τα πολιτικά αρχεία έχουν σημαντική συμβολή στην έρευνα. Ο Carrol (1987) αναφέρει ότι τα υπουργικά -και κατ' επέκταση το σύνολο του περιεχομένου των πολιτικών αρχείων- θεωρούνται πολύ συχνά χρήσιμα για τις πολιτικές σπουδές και τη μελέτη πολιτικών φαινομένων. Η μελέτη των δημόσιων και ιδιωτικών αρχείων (Antony, 2003) ενδυναμώνει την διαχείρισή τους και βοηθούν:

- Στην αντίληψη της δημοκρατίας, κατά την οποία είναι σημαντικό για όλους να υπάρχει ανιδιοτελής πρόσβαση, διαφάνεια και λογοδοσία.
- Στην κατανόηση των εσωτερικών διαδικασιών και δημοκρατιών που λειτουργούν μέσα σε ένα πολιτικό κόμμα. Για παράδειγμα, ο τρόπος με τον οποίο τα μέλη του κόμματος επιλέγονται ως υποψήφιοι ή ο βαθμός στον οποίο τα μέλη εμπλέκονται στη διαδικασία ανάπτυξης πολιτικής ή λήψης αποφάσεων.
- Στην έρευνα της ίδιας της πολιτικής διαδικασίας και στη μελέτη ζητημάτων όπως η ανάπτυξη πολιτικής.

- Στην καλύτερη κατανόηση του βαθμού που ένα άτομο έχει εκπροσωπήσει ένα εκλογικό σώμα.
- Την τεκμηρίωση του ρόλου που διαδραματίζει ένας πολιτικός εντός τόσο του κόμματος όσο και της κοινοβουλευτικής διαδικασίας. Η συστηματική και προσεκτική μελέτη τέτοιων αρχείων και συλλογών μπορούν να αποκαλύψουν τους μηχανισμούς της κυβερνητικής πολιτικής.

2.5 Φορείς συλλογής πολιτικών αρχείων

Ο Carrol (1987) σημειώνει ότι τα έγγραφα και τα αρχεία των υπουργών του υπουργικού συμβουλίου - προσωπικά, πολιτικά, εκλογικά και νομαρχιακά - είναι πολύτιμες αρχειακές πηγές που θα πρέπει να εξεταστούν από τα Αρχεία για πιθανή μακροπρόθεσμη διατήρηση. Ο Antony (2003) συμφωνεί ότι η διατήρηση των πληροφοριών σχετικά με τις ενέργειες των πολιτικών προσώπων είναι μια σημαντική προσπάθεια καταγραφής του αρχειακού υλικού.

Οι φορείς συλλογής πολιτικών αρχείων καθορίζουν ιδιωτικά τις πολιτικές σκοπιμότητας και πρόσβασης σύμφωνα με το δικό τους διοικητικό και νομικό περιβάλλον (Antony, 2003, σ. 29). Αυτές οι πολιτικές ορίζουν το διοικητικό πλαίσιο, την οργανωτική δομή και ιεραρχία για την λήψη αποφάσεων και τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών. Αναπτύσσουν στρατηγικούς στόχους που βρίσκονται σε άμεση σχέση με τους στόχους του κάθε φορέα και οργανισμού. Ακολουθούν την υπάρχουσα νομοθεσία, σεβόμενοι τους νόμους περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, πνευματικών δικαιωμάτων, της ελεύθερης πρόσβασης αλλά και τους κανονισμούς για την αρχειοθέτηση και την πολιτική πρόσβασης. Εφαρμόζουν πολιτικές για τη διατήρηση και τη συντήρηση των αρχειακών τεκμηρίων και διασφαλίζουν την αξιοπιστία και ακεραιότητα του υλικού.

Από την άλλη μεριά, πολλοί φορείς παρουσιάζουν έλλειψη στην καθιέρωση κατευθυντήριων γραμμών αντιμετώπισης προβλημάτων στρατηγικής για την απόκτηση πολιτικών αρχείων (Antony, 2003, σ. 29). Αυτό δηλώνει ότι πολλοί φορείς δεν έχουν αναπτύξει ή αδυνατούν να ακολουθήσουν σαφείς και καθορισμένες κατευθυντήριες γραμμές για το πώς να διαχειρίζονται με στρατηγικό τρόπο τα αρχεία και τις συλλογές τους. Ζητήματα όπως η έλλειψη πλάνου πρόσκτησης, η απουσία αξιολόγησης των πηγών, η αδυναμία διαχείρισης οικονομικών και ανθρωπίνων πόρων, η δυσκολία στο να επιτευχθούν οι στόχοι, η παρουσία προβλημάτων αναφορικά με την πρόσβαση και την διαφάνεια οδηγούν σε ασυνέπειες, μη αποδοτική συμπεριφορά, δημιουργία νέων προβλημάτων, δυσχέρεια, απογοήτευση. Όλα αυτά μαζί επηρεάζουν την ικανότητα των φορέων, την

ταυτότητά τους, τους εμπλεκόμενους και κατ' επέκταση την διαχείριση των πολιτικών αρχείων.

Τέλος, ο Antony (2003) αναφέρει ότι υπάρχει ασάφεια (γκρίζοι τομείς) στον καθορισμό των δημόσιων και ιδιωτικών πολιτικών αρχείων καθώς δεν υπάρχουν σαφείς διαχωριστικές γραμμές. Αυτό συμβαίνει επειδή οι διάφοροι ρόλοι που αναλαμβάνουν οι πολιτικές προσωπικότητες -κυβερνητικοί, κοινοβουλευτικοί, κομματικοί και προσωπικοί- συχνά επικαλύπτονται. Εδώ, διακρίνεται και η δυσκολία στην αξιολόγηση που αντιμετωπίζουν οι φορείς συλλογής και οι επιστήμονες του κλάδου. Με τη σωστή αξιολόγηση και διαχείριση των αρχείων μπορεί να αποφευχθεί η σύγχυση και η ανάμειξη των ρόλων. Πιο αναλυτικά, στοιχεία που είναι δύσκολο να καταταγούν αυστηρά, να χαρακτηρίσουν και να καθορίσουν ένα πρόσωπο ή ένα αρχείο, η δυσκολία στην αξιολόγηση και την αξία των αρχείων, η έλλειψη αξιοπιστίας της πληροφορίας καθιστούν μέγιστη την ανάγκη για αποτελεσματική διαχείριση των πολιτικών αρχείων και των συλλογών.

2.6 Η δύναμη των (Α)-(α)ρχείων και ο κοινωνικός αντίκτυπος

Τα αρχεία παίζουν κρίσιμο ρόλο στην κοινωνία, λειτουργώντας ως θησαυροφυλάκια γνώσης και μνήμης. Η σημασία τους επεκτείνεται σε διάφορους τομείς, όπως η ιστορία, η πολιτική, η κουλτούρα και η ταυτότητα. Οι O'Toole και Richard Cox (1990) σημειώνουν την κοινωνική διάσταση του όρου αρχείου. Σύμφωνα με τους συγγραφείς τα αρχεία είναι τρόποι απευθυνόμενοι σε άλλους ανθρώπους σε διαφορετικούς χρόνους και τόπους, ακόμα και στους άλλους ανθρώπους που γινόμαστε εμείς οι ίδιοι με το πέρασμα του χρόνου. Ως εκ τούτου, τα αρχειακά τεκμήρια διατηρούνται όχι για χάρη τους ή για να ικανοποιήσουν κάποια μυστικιστική ανάγκη να σωθούν στοιχεία παλαιότερων εποχών. Αντίθετα, τα αρχεία διατηρούνται για χρήση και η ωφέλιμη ζωή δεν τελειώνει καθώς εισέρχονται στα αρχειοστάσια.

Κριτικές έρευνες και εργασίες (Schwartz και Cook, 2002; Stoler, 2002; Manoff, 2004; Flinn, 2011) που προέκυψαν από αρχειακές και πολιτιστικές μελέτες έχουν τονίσει τον κοινωνικό και πολιτικό ρόλο του αρχείου στην οργάνωση της γνώσης, στη θέσπιση κριτηρίων αξιοπιστίας και στη στερέωση αξιώσεων στην εξουσία και την αλήθεια.

Τα αρχεία είναι ένας χώρος γνώσης, μνήμης, τροφής και δύναμης (Jimerson, 2006). Αυτή η περιγραφή υπογραμμίζει την πολυδιάστατη φύση των αρχείων. Ως χώροι γνώσης, τα αρχεία περιέχουν πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την έρευνα και την εκπαίδευση. Ως χώροι μνήμης, διατηρούν τις συλλογικές αναμνήσεις και την ιστορική

κληρονομιά. Ως χώροι τροφής, προσφέρουν την αναγκαία "τροφή" για τη διανοητική και πολιτιστική ανάπτυξη. Τέλος, ως χώροι δύναμης, τα αρχεία κατέχουν την εξουσία να διαμορφώνουν την κατανόηση του παρελθόντος.

Ο Dirks (2004) σημειώνει ότι η διαθεσιμότητα των αρχείων κρίνεται απαραίτητη για την εξυπηρέτηση των αναγκών της κοινωνίας, για την επικράτηση της δικαιοσύνης και τη διατήρηση των δικαιωμάτων και των αξιών. Πιο συγκεκριμένα, μέσω των αξιόπιστων πληροφοριών και αποδεικτικών στοιχείων, τα αρχεία υποστηρίζουν την έρευνα, τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες. Αδυναμία σωστής διαχείρισης και διατήρησης οδηγεί την κοινωνία στην απώλεια της συλλογικής μνήμης και στην ικανότητά της να προασπίζεται και να προστατεύει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των πολιτών της.

Ο Jimerson (2009) αναφέρει ότι η διατήρηση της καταγραφής του παρελθόντος είναι σημαντική για την κοινωνία, συμβάλλοντας αποτελεσματικά στην πρόληψη της συλλογικής αμνησίας και στην εξασφάλιση ακριβούς καταγραφής των γεγονότων που θα χρησιμεύσει ως διορθωτικό σε ψεύτικες αναμνήσεις ή λήθη. Και καταλήγει ότι εδώ κρύβεται η σημαντικότητα των αρχείων -όχι μόνο για τους ιστορικούς- αλλά για όλους τους ανθρώπους που ενδιαφέρονται για την αλήθεια, την λογοδοσία και την κοινωνική δικαιοσύνη. Η Patricia (2006) αναφέρει ότι τα γεγονότα του παρελθόντος, δεν έχουν αντικειμενική ύπαρξη, αλλά επιβιώνουν μόνο σε γραπτά αρχεία και στις ανθρώπινες μνήμες. Το παρελθόν είναι ό,τι συμφωνούν τα αρχεία και οι αναμνήσεις. Και δεδομένου ότι το Κόμμα ελέγχει πλήρως όλα τα αρχεία, και έχει εξίσου πλήρη έλεγχο του μυαλού των μελών του, έπεται ότι το παρελθόν είναι ό,τι το Κόμμα επιλέξει να το κάνει.

Ο Cox (2006) βλέπει τα αρχεία ως έναν συμβολικό τρόπο-σταθμό στο δρόμο προς μια συλλογική μνήμη. Επεξηγηματικά, τα αρχεία δεν είναι απλά αποθετήρια και χώροι φύλαξης εγγράφων, αλλά σημεία αναφοράς για τη συλλογική μνήμη μιας κοινότητας. Μέσω των αρχείων, οι άνθρωποι μπορούν να ανακαλύψουν και να ξαναθυμηθούν γεγονότα, ιστορίες, καταστάσεις και να αναβιώσουν εμπειρίες που διαμόρφωσαν την ταυτότητά τους. Έτσι, τα αρχεία παίζουν καταλυτικό ρόλο στη συνέχιση του πολιτισμού και στη συγκρότηση της συλλογικής συνείδησης. Ο Jimerson (2006) αναφέρει ότι τα αρχεία είναι υπεύθυνα έναντι όλων των πολιτών σε μια δημοκρατική κοινωνία. Παίζουν μια σημαντική λειτουργία που συχνά περνά απαρατήρητη καθώς τα αρχεία τεκμηριώνουν και προστατεύουν τα δικαιώματα των πολιτών. Ο Dirks (2004) σημειώνει ότι η διαθεσιμότητα των αρχείων κρίνεται απαραίτητη για την εξυπηρέτηση των αναγκών της κοινωνίας, για την επικράτηση της δικαιοσύνης και τη διατήρηση των δικαιωμάτων και των αξιών.

Ο Jimerson (2006) αναφέρει ότι τα αρχεία μάς βοηθούν να αποσαφηνίσουμε τα «θολά έλη της μνήμης» και να αντικαταστήσουμε τις εικασίες με την τεκμηρίωση. Αυτό υπογραμμίζει την κεντρική σημασία των αρχείων στην παροχή αξιόπιστων και έγκυρων πληροφοριών που αντικαθιστούν ατεκμηρίωτα γεγονότα, υποθέσεις και αναμνήσεις. Ο Dirks (2004) ισχυρίζεται ότι τα αρχεία όχι μόνο βοηθούν στο να λογοδοτήσουν οι σημερινοί οργανισμοί νομικά και φορολογικά στην κοινωνία, αλλά επίσης λογοδοτούν οι ηγέτες και οι θεσμοί του χθες, τόσο από άποψη ηθικής όσο και αποτελεσματικότητας.

Ο Jimerson (2006) αναγνωρίζοντας την αδυναμία των αρχείων, μάς συμβουλεύει αντί να κρυβόμαστε από τη δύναμή μας στη σφαίρα της ιστορίας, της μνήμης και του παρελθόντος, να αγκαλιάσουμε τη δύναμη των αρχείων και να τη χρησιμοποιήσουμε για το καλό της ανθρωπότητας. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να εργαστούμε με ρεαλισμό και να αντιμετωπίζουμε τα προβλήματα που προκύπτουν. Τέλος, ο Jimerson (2006), στην προεδρική ομιλία του το 2005 στην Εταιρεία Αμερικανών Αρχειονόμων, περιγράφει τη δύναμη των αρχείων ως ανάλογη με αυτή του ναού, της φυλακής και του εστιατορίου. Και εξηγεί ότι κάθε ένας χώρος ορίζει ένα συγκεκριμένο μέρος που λαμβάνουν χώρα ορισμένες κοινωνικές και πολιτικές λειτουργίες. Ο ναός είναι ένας χώρος εξουσίας και αθανασίας, που αντιστοιχεί σε αρχειακές πρακτικές αξιολόγησης και επιλογής. Η φυλακή είναι ένας χώρος επιτήρησης, πρόσβασης και ελέγχου, που αντιστοιχεί σε αρχειακές πρακτικές παραγγελίας και περιγραφής. Το εστιατόριο, όπως και τα αρχεία, είναι ένας χώρος διαμεσολάβησης και ερμηνείας. Οι Schwartz και Cook (2002) αποδίδουν παρομοίως τη δύναμη του αρχείου στο ρόλο του ως θεσμού, δηλώνοντας ότι τα αρχεία «κατέχουν εξουσία στη διοικητική, νομική και φορολογική ευθύνη των κυβερνήσεων, εταιρειών και ατόμων και συμμετέχουν σε ισχυρές συζητήσεις δημόσιας πολιτικής γύρω από το δικαίωμα της γνώσης, της ελευθερίας πληροφοριών, της προστασίας της ιδιωτικής ζωής, των πνευματικών δικαιωμάτων και ιδιοκτησίας».

2.7 Ιδιωτικότητα και απόρρητο

Η ιδιωτικότητα των αρχείων και δη των πολιτικών αποτελεί ένα καίριο ζήτημα που επηρεάζει άλλοτε σε μεγάλο και άλλοτε σε μικρό βαθμό τις σύγχρονες δημοκρατικές κοινωνίες. Η Henttonen (2017) αναφέρει ότι η διαχείριση των εγγράφων και των αρχείων βρίσκεται στο επίκεντρο των ζητημάτων του απορρήτου, διότι μεταφέρουν πληροφορίες σε χρήσιμη και κατανοητή μορφή από ένα πλαίσιο και σημείο σε ένα άλλο πλαίσιο και χρόνο.

Η Elena Danielson (2010) σημειώνει ότι η παραβίαση της ιδιωτικότητας είναι ένα εγγενές και αναπόφευκτο μέρος της αρχειακής εργασίας.

Η ιδιωτικότητα είναι σαν τον ελέφαντα: εύκολο να αναγνωρισθεί, δύσκολο να περιγραφεί (MacNeil 1992). Ο Schnosheck (1997) διακρίνει ότι δεν υπάρχει μια καλή θεώρηση για το τι είναι η ιδιωτικότητα και γιατί έχει τόση σημασία. Την δήλωση αυτή συμπληρώνει λίγο αργότερα η Helen Nissenbaum (2020) τονίζοντας ότι το κλειδί για την ιδιωτική ζωή είναι η εξέταση της «contextual integrity», ακεραιότητας των συμφραζόμενων, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι όλοι έχουμε μια αίσθηση της κατάλληλης χρήσης των πληροφοριών μας. Η Henttonen (2017) αναφέρει ότι εάν δεν είναι γνωστό ποιος πρόκειται να χρησιμοποιήσει τις πληροφορίες και για ποιο σκοπό, είναι ασφαλέστερο να υποθέσουμε το χειρότερο. Από την άλλη μεριά, σύμφωνα με την Henttonen (2017), το απόρρητο δημιουργεί τον κίνδυνο ενός συνδρόμου με τις ονομασίες «ψυχρού αποτελέσματος» ή «κενών αρχείων» με σκοπό την αποφυγή ευθυνών ή κατηγοριών.

Η Danielson (2010) αναφέρει ότι είναι τα ίδια τα γεγονότα που μπορεί να φαίνονται πιο ιδιωτικά και ενοχλητικά περιλαμβάνοντας κρίσιμες πληροφορίες. Συνεχίζει, σημειώνοντας ότι είναι ο ρόλος των αρχείων να διαπραγματεύονται και να επιτρέπουν δυνητικά γεγονότα που έχουν ευρύτερη ιστορική σημασία να επιβιώσουν ώστε να αξιολογηθούν σωστά. Καταλήγει ότι ορισμένα στοιχεία είναι σταθερά και η ανάγκη διατήρησής τους είναι επιτακτική.

2.8 Πολιτικές πρόσβασης

Λόγω της φύσης των πολιτικών αρχείων, οι πολιτικές πρόσβασης καθορίζουν τις διαδικασίες βάσει των οποίων επιτυγχάνεται η πρόσβαση σε αυτά. Η διαφάνεια και το δημόσιο συμφέρον πρέπει να εξισορροπούνται από αυτές τις πολιτικές πρόσβασης. Η πρόσβαση αναφέρεται στους όρους και τις συνθήκες διάθεσης των αρχείων ή των πληροφοριών που διατηρούνται στα Αρχεία για έρευνα και μελέτη από τους ερευνητές. Η διαχείριση της πρόσβασης περιλαμβάνει και τη θέσπιση διαδικασιών οι οποίες εξασφαλίζουν την τήρηση των διατάξεων του νόμου και των συμφωνιών με το δωρητή, καθώς επίσης και για την προστασία των αρχείων από κλοπή, φθορά ή διατάραξη της ταξινόμησής τους (McCausland, 1993).

Ο Lawrence (1988) αναφέρεται στην ανάγκη για τη δημιουργία μιας ερευνητικής ατζέντας, παρατηρώντας ότι όλες οι χρήσεις των αρχείων, ακόμη και οι χρήσεις για την έρευνα δεν έχουν τον ίδιο χαρακτήρα. Συνεπώς, οι αρχειακές πολιτικές και διαδικασίες θα

πρέπει να είναι ικανές να διακρίνουν αυτές τις διαφορές, ώστε να μπορούν να επιτρέπουν τη μέγιστη δυνατή πρόσβαση.

Επιπλέον, η McCausland (1993) τονίζει ότι πολιτική πρόσβασης μπορεί να διαφέρει από συλλογή σε συλλογή και από αρχείο σε αρχείο. Η πολιτική πρόσβασης στις συλλογές καθορίζεται για κάθε συλλογή ξεχωριστά: δηλαδή η δυνατότητα έρευνας σε μια συλλογή εξαρτάται από τη συμφωνία που έχει γίνει μεταξύ του δωρητή ή του καταθέτη και των Αρχείων τη στιγμή της παράδοσης της συλλογής σε αρχειακή φύλαξη. Και συνεχίζει, κάθε αρχείο θα πρέπει να διαθέτει μια γραπτή πολιτική πρόσβασης, η οποία θα λαμβάνει υπόψη της τη φύση της πληροφόρησης που περιέχουν οι συλλογές καθώς και τους σκοπούς και τους πόρους της αρχειακής δραστηριότητας (McCausland, 1993)

Διανύοντας την εποχή του διαδικτύου σε συνδυασμό με την άφιξη της τεχνητής νοημοσύνης, ο Ivan Szekely (2014) σημειώνει την εξέλιξη των αρχείων από την παραδοσιακή δομή του "public paradigm", όπου οι αρχειονόμοι παρείχαν πρόσβαση στα αρχεία, σε ένα νέο πλαίσιο του "global paradigm". Σε αυτό το νέο μοντέλο, επαγγελματίες της πληροφορικής και των πληροφοριών παρέχουν υπηρεσίες παγκοσμίως μέσω του Διαδικτύου σε όλους τους χρήστες.

2.9 Το επάγγελμα του αρχειονόμου

Το επάγγελμα του αρχειονόμου αποτελεί τον σημαντικό κρίκο στην αλυσίδα της διαχείρισης των αρχείων, των πληροφοριών και της ιστορικής μνήμης. Οι αρχειονόμοι είναι υπεύθυνοι για τη συγκέντρωση, την οργάνωση, τη συντήρηση και την παροχή πρόσβασης σε αρχειακό υλικό.

Ο Jimerson (2009) αναφέρει ότι οι αρχειονόμοι διεξάγουν τη δουλειά τους σε ένα περίπλοκο και ολοένα μεταβαλλόμενο ηθικό περιβάλλον και συνεχίζει λέγοντας ότι οι διαμάχες που έχουν ανακύψει τα τελευταία χρόνια αναφορικά με τη διαχείριση αρχείων, έχουν διαμορφώσει εθνικές πολιτικές και έχουν εγείρει επιστημονικές και πνευματικές συζητήσεις.

Η διαχείριση των αρχείων συχνά περιγράφεται ως μια διαδικασία που φέρει τάξη από το χάος (Jimerson, 2009). Οι αρχειονόμοι καλούνται, μέσω της διαχείρισης, να έχουν στο μυαλό τους δυο στόχους: προστασία της ακεραιότητας και της ταυτότητας των αρχείων και πρόσβαση της κοινότητας των ερευνητών στην πληροφορία (Jimerson, 2009).

Ο Jimerson (2006) υποδεικνύει μια δέσμευση των αρχειονόμων απέναντι σε όλη την κοινωνία. Οι αρχειονόμοι, τόσο ατομικά όσο και συλλογικά, πρέπει να δεσμευτούν να διασφαλίσουν ότι τα αρχεία μάς τεκμηριώνουν τη ζωή και τις εμπειρίες όλων των ομάδων μέσα στην κοινωνία, όχι μόνο των πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πνευματικών.

Η δέσμευση αυτή, οδηγεί τους Terry Cook και Joan Schwartz (2002) να επισημάνουν ότι ο αρχειονόμος παίζει έναν προσεκτικά σεναριακό ρόλο σε αυτό το ερευνητικό δράμα, αφού «η πρακτική των αρχείων είναι η τελετουργική εφαρμογή της θεωρίας, η δράση από το σενάριο που οι αρχειονόμοι έχουν ορίσει για τον εαυτό τους». Στο ίδιο μήκος κύματος, ο Jimerson (2006) αναγνωρίζει ότι οι αρχειονόμοι παίζουν έναν προσεκτικά σχεδιασμένο ρόλο σε μια παράσταση μέσω της οποίας ο ερευνητής και ο αρχειονόμος αλληλεπιδρούν. Έπειτα, οι Cook και Schwartz (2002) υποστηρίζουν ότι ο αρχειοφύλακας διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο «ως διαμεσολαβητής και διερμηνέας, ως σημαντικός διαμορφωτής του ντοκιμαντέρ του παρελθόντος που θα περάσει στο μέλλον». Ο Jimerson (2006) αναφέρει ότι οι αρχειονόμοι έχουν από καιρό αναγνωρίσει ότι βρίσκονται κατά κάποιον τρόπο στο στάδιο «memory business», αλλά δεν καταλαβαίνουν πάντα τον ρόλο τους ή την έκταση της δουλειάς τους.

Ο Jimerson (2006) αναφέρει ότι η εστίαση των αρχειονόμων στην τεχνική πλευρά των καθηκόντων τους μερικές φορές συσκοτίζει τις κοινωνικές και πολιτιστικές τους ευθύνες. Ο Dirks (2004) δηλώνει ότι η υπερβολική έμφαση στα συστήματα τήρησης αρχείων, τη λογοδοσία και τα στοιχεία, δημιουργούν ανησυχία ότι αυτό που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «the right brain» της αρχειακής αποστολής -ο πολιτιστικός μας ρόλος στη διατήρηση της κληρονομιάς και της κοινωνικής μνήμης- έχει άδικα παραμεληθεί, παραγκωνιστεί ή ακόμη και υποτιμηθεί. Ο Cox (2006) υπενθυμίζει στους αρχειονόμους να συνειδητοποιήσουν ότι η αξιολόγηση είναι μέρος μιας ευρύτερης διαδικασίας οικοδόμησης της δημόσιας μνήμης και μια διαδικασία σύνδεσης με άλλα κοινωνικά γεγονότα που σχετίζονται με το παρελθόν. Επίσης, ο Jimerson (2006) σημειώνει ότι ο αρχειονόμος πρέπει να υπηρετεί όλους τους τομείς της κοινωνίας. Συνεχίζει, αναφέροντας ότι στόχος του κάθε αρχειονόμου πρέπει να είναι η εξασφάλιση αρχείων της κοινωνίας, από την κοινωνία και για την κοινωνία και καταλήγει ότι αγκαλιάζοντας τη δύναμη των αρχείων, οι αρχειονόμοι εκπληρώνουν τον σωστό ρόλο προς την κοινωνία.

Τέλος, ο Cook (2006) καταλήγει σε μία παραδοχή αναφορικά με τους αρχειονόμους. Αναφέρει ότι χρειάζεται να παραμείνουμε εξαιρετικά ευαίσθητοι στην πολιτική, κοινωνική, φιλοσοφική και ηθική φύση της εκτίμησης των αρχείων, γιατί αυτή η διαδικασία καθορίζει τους δημιουργούς, τις λειτουργίες και τις δραστηριότητες που πρέπει να

αντικατοπτρίζονται στα αρχεία, ορίζοντας και επιλέγοντας με τη σειρά τους ποια σχετικά έγγραφα πρόκειται να διατηρηθούν μόνιμα, και επομένως να απολαμβάνουν όλες τις μετέπειτα αρχειακές δραστηριότητες (επεξεργασία, περιγραφή, συντήρηση, αναφορά, ηλεκτρονική ανάρτηση, έκθεση κ.λπ.) και τελικά, η εκτίμηση καθορίζει επίσης με σαφήνεια ποια έγγραφα καταστρέφονται, αποκλείονται από τα αρχεία, ξεχνιούνται από τους δημιουργούς, σβήνονται από τη μνήμη – και όλα αυτά γίνονται από μας, τους αρχειονόμους. Μια πρόκληση των αρχειονόμων είναι να αγκαλιάσουν τη δύναμη των αρχείων, ώστε να τη χρησιμοποιήσουν για να κάνουν την κοινωνία πιο ενημερωμένη, πιο ανεκτική, πιο δημοκρατική και πιο κοινωνικά δίκαιη (Jimerson. 2009)

Κεφάλαιο 3. Παράδειγμα, Μεθοδολογία και Μέθοδοι

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται η στρατηγική της έρευνας που χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή της παρούσας διπλωματικής εργασίας και η συστηματική διερεύνηση των δεδομένων για τη διαπίστωση γεγονότων και την εξαγωγή νέων συμπερασμάτων. Η μέθοδος που ακολουθήθηκε είναι της έρευνας κριτικού παραδείγματος. Επίσης, σε αυτό το κεφάλαιο περιγράφονται οι συμμετέχοντες που έλαβαν μέρος στην έρευνα και αναλύεται η μέθοδος συλλογής δεδομένων. Στο τέλος εξετάζεται η εγκυρότητα και η αξιοπιστία της όλης μελέτης καθώς συζητούνται ηθικά ζητήματα που προέκυψαν από την εφαρμογή της μεθόδου έρευνας.

3.1 Κριτικό παράδειγμα

Η παρούσα μελέτη βασίζεται σε μία ποιοτική προσέγγιση. Οι Hancock, Ockleford και Windridge (2007, σελ. 7) επεξηγούν την ποιοτική έρευνα ως ανάπτυξη εξηγήσεων κοινωνικών φαινομένων που στοχεύουν να μας δώσουν μια κατανόηση του κοινωνικού κόσμου στον οποίο ζούμε καθώς και γιατί τα πράγματα είναι όπως είναι, προκειμένου οι ερευνητές να υπογραμμίσουν τις υποθέσεις για τον σχεδιασμό της έρευνας και τη συλλογή δεδομένων.

Ο Hancock, Ockleford and Windridge (2007, σελ. 7), μας δίνουν ένα σύνολο από ερωτήσεις, σύμφωνα με τις οποίες ο ερευνητής επιδιώκει να απαντήσει στη μελέτη του:

- Γιατί οι άνθρωποι συμπεριφέρονται όπως συμπεριφέρονται
- Πώς διαμορφώνονται οι απόψεις και οι στάσεις
- Πώς επηρεάζονται οι άνθρωποι από τα γεγονότα που συμβαίνουν γύρω τους
- Πώς και γιατί οι πολιτισμοί και οι πρακτικές έχουν αναπτυχθεί με τον τρόπο που έχουν αναπτυχθεί.

Η μέθοδος του κριτικού παραδείγματος που εφαρμόζεται σε αυτή τη μελέτη βοηθά στην κατανόηση του κοινωνικού πλαισίου που λειτουργούν οι φορείς εξέτασης και εργάζονται οι επιστήμονες της πληροφόρησης (αρχειονόμοι). Επιπλέον, η μελέτη αναφέρεται στις σχέσεις που πιθανόν αναπτύσσουν φορείς με άλλους όμορους φορείς ή και πολιτικά κόμματα του εσωτερικού ή και του εξωτερικού. Οι Orlikowski και Baroudi (1991) αναφέρονται στην κριτική έρευνα ως πίστη στην ικανότητα αλλαγής των υλικών και κοινωνικών συνθηκών

τους, ωστόσο η ικανότητα αλλαγής περιορίζεται από τα επικρατούντα συστήματα, τις οικονομικές, πολιτικές και πολιτιστικές αρχές (Myers and Klein, 2011, σ.19), σε αντίθεση με ερμηνευτικά και θετικά παραδείγματα που έχουν σκοπό να προβλέψουν ή να εξηγήσουν το status quo (Orlikowski και Baroudi, 1991, σ.19). Επίσης, αναφέρονται στις επιπτώσεις της πολιτικής, των οικονομικών παραγόντων και του κοινωνικού περιβάλλοντος, έτσι ώστε ένας ερευνητής να μπορεί να αποκτήσει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση του ερευνητικού χώρου.

Επιπλέον, οι κριτικοί ερευνητές κατανοούν μια κοινωνική θεωρία, όχι στο πώς να βλέπουν τον κόσμο, αλλά να τους βοηθά να «επινοήσουν ερωτήσεις και στρατηγικές για να τον εξερευνήσουν» (Kincheloe and McLaren, 2005 p.306). Ο στόχος, λοιπόν, της έρευνας δεν είναι να προσδιορίσει μόνο τις τρέχουσες καταστάσεις και πρακτικές στη διαχείριση των αρχείων πολιτικών προσώπων, αλλά μέσω των ερωτημάτων και των συμπερασμάτων, των βέλτιστων πρακτικών αλλά και των δυσκολιών που προκύπτουν, να φανεί αρωγός στην υιοθέτηση βιώσιμων σχεδίων για το μέλλον των αρχείων και της διαχείρισής τους.

Επιπλέον, η κριτική έρευνα αποτελείται από τρία στοιχεία (Myers and Klein, 2011, σελ.23-24). Αυτά τα τρία στοιχεία είναι η επίγνωση, η κριτική και ο μετασχηματιστικός επαναπροσδιορισμός.

Κατά τους Myers και Klein (2011, σ. 23):

«Ο σκοπός του πρώτου στοιχείου (επίγνωση) είναι να παρέχει μια ευρεία εικόνα της τρέχουσας κατάστασης πριν από τη συμμετοχή σε κριτική ανάλυση, όπως περιγράφεται στα επόμενα στοιχεία».

Η πρώτη φάση της έρευνας αντιστοιχεί στο πρώτο στοιχείο και είναι η κατανόηση της τρέχουσας κατάστασης σχετικά με τη διαχείριση αρχείων και δη πολιτικών προσώπων. Αυτή η φάση επιτυγχάνεται με τις ερωτήσεις ανοικτού τύπου προς τους ερωτώμενους, ώστε να αποκτήσουμε καλύτερη κατανόηση του πλαισίου της εργασίας τους. Το δεύτερο στοιχείο, η κριτική, αντανακλά το κοινωνικό πλαίσιο. Πιο συγκεκριμένα, η κριτική βοηθά τον ερευνητή να μελετήσει τη δομή της κοινωνίας και να δει πίσω από τις ήδη αποδεκτές ερμηνείες (Myers and Klein, 2011, σ.24). Και σε αυτή τη φάση, οι ερωτήσεις ανοικτού τύπου προσδίδουν στην έρευνα το πλεονέκτημα να διακριθούν ερμηνείες που ο ερευνητής δεν είναι σε θέση να ξεχωρίσει εύκολα. Το τρίτο στοιχείο της κριτικής έρευνας είναι ο μετασχηματιστικός επαναπροσδιορισμός, ο οποίος αντανακλά προτεινόμενες «βελτιώσεις στην κατάσταση της ανθρώπινης ύπαρξης, των υπάρχουσών κοινωνικών ρυθμίσεων και των κοινωνικών θεωριών». Το ερωτηματολόγιο και κατ' επέκταση η δομή των ερωτήσεων

δίνουν τη δυνατότητα στον ερευνητή να εξάγει συμπεράσματα για συγκεκριμένα θέματα, να συζητά για δράσεις και πρακτικές που μπορούν να βοηθήσουν στη διαχείριση των πολιτικών αρχείων καθώς και να ξεπεράσουν δυσκολίες που θα προκύψουν.

Στην παρούσα μελέτη γίνεται μια κριτική αξιολόγηση της διαχείρισης πολιτικών αρχείων προκειμένου να καταγραφεί η υπάρχουσα κατάσταση -στους φορείς εξέτασης- αναφορικά με το κοινωνικό και το πολιτικό περιβάλλον καθώς και να δοθεί η δυνατότητα προς μια κατεύθυνση αναζήτησης λύσεων των ζητημάτων που προκύπτουν. Η ιδέα είναι να σκεφτούμε έξω από το πλαίσιο, να ανακαλύψουμε και να αξιολογήσουμε τι είναι σημαντικό για την κοινότητα και το θέμα που ερευνάται. Ο ερευνητής θα πρέπει να έχει την ικανότητα να υπερβαίνει το εύκολα αντιληπτό και να εμβαθύνει σε καταστάσεις, οι οποίες θα φέρουν νέες ιδέες και αποτελεσματικές πρακτικές.

3.2 Μεθοδολογία

Για την επιτυχή συλλογή των πρωτογενών ερευνητικών δεδομένων αναπτύχθηκε και συντάχθηκε ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο με τη χρήση της υπηρεσίας Microsoft Form και το οποίο εστάλη σε αρχειακούς φορείς της Ελλάδας και του εξωτερικού που διαχειρίζονται αρχεία πολιτικών προσώπων. Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε κατά τους μήνες Σεπτέμβριο 2023- Φεβρουάριο 2024 και συλλέχθηκαν 8 απαντήσεις. Ο σύνδεσμος που ακολουθεί (<https://forms.office.com/e/YXXziPd2pB>) οδηγούσε στο ελληνικό ερωτηματολόγιο με συνοδευτικό κείμενο (βλ. **Παράρτημα Α**), το οποίο εστάλη στους φορείς του εσωτερικού ενώ ο παρακάτω σύνδεσμος (<https://forms.office.com/e/bp3W1h94rH>) οδηγούσε στο αγγλικό ερωτηματολόγιο με συνοδευτικό κείμενο (βλ. **Παράρτημα Β**), το οποίο εστάλη στους φορείς του εξωτερικού.

3.3 Ερωτηματολόγιο

Επιλέχθηκε η μέθοδος των ερωτηματολογίων με σκοπό να κατανοήσουμε περισσότερο το πλαίσιο της έρευνας και να βελτιώσουμε αδύναμες πτυχές του θέματος, να εξετάσουμε την ανθρώπινη συμπεριφορά και να προτείνουμε λύσεις και πρακτικές σε ζητήματα που επιφέρουν δυσκολίες στη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων.

Ο Patten (2016, σ. 1-2) σημειώνει τα πλεονεκτήματα της χρήσης ερωτηματολογίων στην έρευνα. Κατά τον συγγραφέα, τα ερωτηματολόγια παρέχουν έναν αποτελεσματικό τρόπο συλλογής δεδομένων και είναι χρήσιμα για τη συλλογή πληροφοριών για ευαίσθητα θέματα καθώς η έρευνα βασισμένη σε κάποιο ερωτηματολόγιο είναι οικονομική. Τα

παραπάνω έχουν ως αποτέλεσμα την αξιοποίηση των δυνατοτήτων από τον ερευνητή του μεγάλου όγκου πληροφοριών που συλλέγονται από διαφορετικές πηγές, την προστασία της ανωνυμίας που παρέχεται στους συμμετέχοντες, ώστε να εκφράσουν ανοικτά τις απόψεις τους χωρίς φόβο κριτικής και κρίσης. Τέλος, η μείωση του χρόνου και του κόστους διεξαγωγής της έρευνας μειώνεται αισθητά σε σύγκριση με άλλες μεθόδους, όπως οι συνεντεύξεις ή οι μέθοδοι παρατήρησης.

Από την άλλη μεριά ο Patten (2016, σσ. 2-3) αναφέρει τα μειονεκτήματα της χρήσης ερωτηματολογίων στην ερευνητική διαδικασία. Πιο συγκεκριμένα, ο συγγραφέας εστιάζει στο ποσοστό ανταπόκρισης στις απαντήσεις των ερωτηματολογίων που συχνά είναι χαμηλό, τις περιπτώσεις που παρέχεται μόνο ένα στιγμιότυπο βάση των απαντήσεων των ερωτημάτων καθώς και η πρόσκληση κοινωνικά επιθυμητών απαντήσεων. Αναλυτικότερα, συχνά οι άνθρωποι δεν ανταποκρίνονται στα ερωτηματολόγια, είτε λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος είτε λόγω άλλων δεσμευτικών υποχρεώσεων. Κατά συνέπεια, αυτό μπορεί να οδηγήσει σε στατιστικά μη αντιπροσωπευτικά δείγματα και να μειώσει την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων. Επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις οι απαντήσεις των ερωτηματολογίων δίνουν μία εικόνα, ένα στιγμιότυπο της πραγματικότητας, καθώς οι απαντήσεις μπορεί να επηρεάζονται από παράγοντες όπως η συγκεκριμένη διάθεση του ατόμου τη στιγμή που συμπληρώνει το ερωτηματολόγιο, ο φόρτος εργασίας ή άλλες εξωτερικές επιρροές. Τέλος, έχει παρατηρηθεί ότι οι συμμετέχοντες, συχνά, τείνουν να παρέχουν απαντήσεις που θεωρούνται αποδεκτές ή και επιθυμητές από το κοινωνικό σύνολο, αντί να εκφράσουν τις πραγματικές τους απόψεις, πεποιθήσεις και εμπειρίες, οδηγώντας έτσι σε μη αντιπροσωπευτικά αποτελέσματα και κατευθύνοντας την έρευνα σε λάθος συμπεράσματα.

Έπειτα, από τη διεξοδική εξέταση και ανασκόπηση των βιβλιογραφικών πηγών, διαμορφώθηκαν οι ειδικοί σκοποί της έρευνας, οι οποίοι κατέστησαν εφικτή την προετοιμασία ενός σαφούς και δομημένου ερωτηματολογίου. Κατά τη διαδικασία της διαμόρφωσης και σύνταξης του ερωτηματολογίου αποφεύχθηκαν οι αόριστες και γενικές ερωτήσεις, υιοθετώντας αντίθετα συγκεκριμένες, διακριτές και ευκρινείς διατυπώσεις. Στόχος αυτής της πρακτικής ήταν η παρουσίαση των ερωτήσεων που θα προσέφεραν μία ολοκληρωμένη εικόνα του θέματος και του πλαισίου της έρευνας, ενισχύοντας έτσι την ακρίβεια και τη σαφήνεια των δεδομένων που θα συλλεχθούν. Κατ' αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η εγκυρότητα των δεδομένων και ενισχύεται η αξιοπιστία και ορθότητα των συμπερασμάτων που θα προκύψουν από την έρευνα.

Σύμφωνα με τον Patten (2016, σσ. 6-7) η διαδικασία δημιουργίας ενός επιτυχημένου ερωτηματολογίου απαιτεί προσεκτική προετοιμασία τόσο από την πλευρά του ερευνητή όσο και από την πλευρά του ερωτώμενου. Συγκεκριμένα προτείνει την εξέταση της βιβλιογραφίας και τη συσχέτισή της με τους στόχους της έρευνας, τον προσδιορισμό του πληθυσμού που ενδιαφέρει η έρευνα και κατά συνέπεια το ερωτηματολόγιο και την ετοιμασία ενός χρονοδιαγράμματος. Αναλυτικότερα, είναι ζωτικής σημασίας, για την εξέλιξη και την εγκυρότητα της έρευνας, ο ερευνητής να αναλύσει, καταρχάς, την υπάρχουσα βιβλιογραφία σχετικά με το θέμα που τον απασχολεί και βρίσκεται υπό εξέταση, καθώς και να τη συσχετίσει με τους στόχους του. Αυτή η πρακτική επιτρέπει τη διαμόρφωση συγκεκριμένων ερωτήσεων που θα απαντήσουν στις ερευνητικές ανάγκες και που θα προσφέρουν νέα δεδομένα στο πεδίο εξέτασης. Επιπλέον, είναι σημαντικό να καθοριστεί με σαφήνεια ο πληθυσμός που θα ερωτηθεί, καθώς αυτό θα διαμορφώσει τη μορφή και το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου. Τέλος, η κατάρτιση ενός χρονοδιαγράμματος βοηθάει στην οργάνωση και τη διαχείριση του χρόνου κατά τη διαδικασία συλλογής δεδομένων, εξασφαλίζοντας ότι η έρευνα θα προχωρήσει σύμφωνα με το προβλεπόμενο οργανόγραμμα.

Ο ερευνητής ακολουθώντας τις προαναφερόμενες οδηγίες δημιουργεί και διαμορφώνει ένα ευανάγνωστο ερωτηματολόγιο, το οποίο εστιάζει στο ζήτημα της έρευνας και αποφεύγει τις παγίδες που μπορεί να οδηγήσουν σε ανεπιθύμητα αποτελέσματα.

Αυτά τα στάδια ακολουθήθηκαν στη διαμόρφωση του περιεχομένου των ερωτήσεων κατά τη σύνταξη του ερωτηματολογίου στην παρούσα εργασία.

3.4 Ανάλυση δεδομένων

Προκειμένου να διεξαχθεί μια πρωτότυπη και αρχική ανάλυση της επεξεργασίας των δεδομένων επιχειρούμε να αναλύσουμε όλα τα μέρη των δεδομένων, ώστε να βρούμε μοτίβα και κοινά σημεία εντός των απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα. Με λίγα λόγια, προσπαθήσαμε να διακρίνουμε μοτίβα σε όλη τη συλλογή των δεδομένων και να τα συνδέσουμε με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση, η οποία χρησιμοποιήθηκε ως οδηγός για να εμβαθύνουμε και να αποκτήσουμε μία ολοκληρωμένη γνώση του θέματος που ερευνάται.

Τα δεδομένα αναλύονται με βάση το μοντέλο του Lichtman (2013, σελ.251) «Τα τρία C: κωδικοποίηση (Coding), κατηγοριοποίηση (Categorizing) και έννοιες (Concept)». Αυτά τα τρία βήματα ακολουθήθηκαν για την κατανόηση, οργάνωση και την ερμηνεία των δεδομένων.

Κωδικοποίηση (Coding): Αναφέρεται στη διαδικασία της μετατροπής των δεδομένων από την αρχική τους μορφή σε ένα συγκεκριμένο σύστημα κωδικοποίησης ή μορφοποίησης. Συνήθως αυτό σημαίνει τη μετατροπή των πληροφοριών σε αριθμούς, σύμβολα ή άλλες μορφές που είναι ευκολότερο να αναλυθούν και να επεξεργαστούν.

Κατηγοριοποίηση (Categorizing): Αφορά τη διαδικασία της ομαδοποίησης των δεδομένων σε κατηγορίες ή ομάδες βάσει κοινών χαρακτηριστικών ή παραμέτρων. Κατά την κατηγοριοποίηση, οι αναλυτές εντοπίζουν συχνά παρόμοια δεδομένα και τα οργανώνουν μαζί για να αναδείξουν πρότυπα ή τάσεις.

Έννοιες (Concepts): Αναφέρεται στην ερμηνεία των δεδομένων σε ένα ευρύτερο πλαίσιο και στην αναγνώριση των σημαντικών συνδέσεων, προτύπων ή εννοιών που μπορούν να αναδειχθούν από αυτά τα δεδομένα. Στο βήμα αυτό, οι αναλυτές προσπαθούν να ανακαλύψουν τις συνεκτικές ιδέες ή τις κύριες έννοιες που προκύπτουν από τα δεδομένα και να τις ερμηνεύσουν στο πλαίσιο του ερευνητικού ή αναλυτικού τους ζητήματος.

Σκοπός και στρατηγική προσέγγιση του μοντέλου είναι η συλλογή όλων των δεδομένων προκειμένου να αποθηκευτούν ως κωδικοί και στη συνέχεια να ταξινομηθούν σε κατηγορίες. Το τελευταίο βήμα στη διαδικασία ανάλυσης των δεδομένων είναι ο εντοπισμός των βασικών εννοιών που αντικατοπτρίζουν το νόημα που αποδίδεται στα δεδομένα που συλλέχτηκαν (Lichtman, 2013, σ. 254) (βλ. [Παράρτημα Α](#)).

3.5 Διαδικασία ανάλυσης δεδομένων

Αφού συλλέχθηκαν τα ερευνητικά δεδομένα, ξεκίνησε η ανάλυσή τους. Σε πρώτο στάδιο, δημιούργησα μία λίστα με τις παρατηρήσεις μου από τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου. Υπογράμμισα 160 κωδικούς. Στη συνέχεια, αφού έγινε έλεγχος των κωδικών, διεγράφησαν κωδικοί που ήταν ίδιοι ή είχαν την ίδια σημασία. Στο δεύτερο βήμα έμειναν 100 κωδικοί. Στο τρίτο βήμα και με γνώμονα το ερευνητικό πεδίο, έγινε μία προσπάθεια ταξινόμησης των κωδικών σε κατηγορίες. Έπειτα, έγινε έλεγχος των κατηγοριών, ώστε να διαγραφούν διπλότυπες κατηγορίες. Στο πέμπτο βήμα έγινε επανεξέταση των κατηγοριών και λόγω κάποιων αλλαγών και διορθώσεων των εννοιών έμειναν 28 κατηγορίες. Στο τέλος, έγινε η σύνδεση των κατηγοριών ώστε να δημιουργηθούν οι έννοιες και η μελέτη έδειξε τις παρακάτω έννοιες ως επικρατέστερες: ψηφιοποίηση, πολιτιστική κληρονομιά, συνεργασία, οπτικοακουστικό υλικό, διατήρηση αρχειακού υλικού.

3.6 Εγκυρότητα και αξιοπιστία

Για να διασφαλιστεί η αξιοπιστία μιας μελέτης ή μιας έρευνας, συνήθως λαμβάνονται υπόψη πολλοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των μεθοδολογικών προσεγγίσεων, της συλλογής δεδομένων, της ανάλυσης δεδομένων και της ερμηνείας των αποτελεσμάτων. Επιπλέον, η διαφάνεια και η επαναληψιμότητα των μεθόδων και των αποτελεσμάτων είναι σημαντικές πτυχές για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας. Όταν μια έρευνα είναι αξιόπιστη, οι ερευνητές μπορούν να έχουν εμπιστοσύνη ότι τα συμπεράσματα ή οι γενικεύσεις που προκύπτουν από αυτήν αντικατοπτρίζουν την πραγματική κατάσταση ή την αλήθεια του φαινομένου υπό μελέτη.

Οι Lincoln και Cuba (1985) δηλώνουν ότι η αξιοπιστία μιας έρευνας είναι σημαντική και αποτελεί καταλυτικό μέρος της αξιολόγησής της. Ο Shenton (2004, σ. 73) αναφέρεται στα τέσσερα μέρη της εγκυρότητας: αξιοπιστία (credibility), δυνατότητα μεταφοράς (transferability), εμπιστοσύνη (dependability) και επιβεβαίωση (confirmability). Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά το πώς αυτά τα κριτήρια χρησιμοποιούνται στην έρευνα.

Ο Shenton (2004, σ. 63) περιγράφει την αξιοπιστία σε ένα ερευνητικό πλαίσιο ως την προσπάθεια να επιβεβαιωθεί ότι η παρουσιαζόμενη εικόνα ή αναπαράσταση ενός φαινομένου αντικατοπτρίζει πιστά την πραγματικότητα ή το φαινόμενο υπό μελέτη. Συνεπώς, αξιοπιστία είναι η διασφάλιση ότι οι δεδομένες πληροφορίες ή οι αναλύσεις που προκύπτουν από μια έρευνα ή μια μελέτη είναι ακριβείς, αξιόπιστες και αντικειμενικές. Η κατοχύρωση της αξιοπιστίας επιτεύχθηκε με την εφαρμογή της μεθόδου συλλογής δεδομένων μέσω ερωτηματολογίου. Οι ερωτήσεις που συντάχθηκαν για το ερωτηματολόγιο διαμορφώθηκαν και τροποποιήθηκαν, ώστε να παράγουν περισσότερα δεδομένα από τους συμμετέχοντες.

Επιπλέον, η νέα προοπτική που μπορεί να είναι σε θέση να φέρουν οι συμμετέχοντες, τους επιτρέπει να αμφισβητήσουν τις υποθέσεις που έγιναν από το ερευνητή, του οποίου η εγγύτητα με το θέμα συχνά εμποδίζει την ικανότητά του/της να το δει από πραγματική απόσταση (Shenton, 2004, σελ.67). Πιο αναλυτικά, η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων στη μελέτη μπορεί να φέρει μια νέα προοπτική ή οπτική γωνία στο θέμα που εξετάζεται. Οι άνθρωποι που είναι άμεσα εμπλεκόμενοι στο φαινόμενο ή το θέμα μπορεί να έχουν μια μοναδική και άμεση κατανόησή του, που διαφέρει από εκείνη του ερευνητή που μελετά το ίδιο θέμα από μια σχετική απόσταση. Ο ερευνητής, λόγω της εγγύτητάς του με το θέμα, ενδέχεται να έχει διαμορφώσει ορισμένες υποθέσεις ή προκαταλήψεις που μπορεί να επηρεάζουν την αντικειμενικότητά του. Ωστόσο, οι συμμετέχοντες που έχουν άμεση

εμπειρία μπορούν να διατυπώσουν ερωτήσεις ή να προσφέρουν παρατηρήσεις που ο ερευνητής μπορεί να μην έχει λάβει υπόψη του λόγω της απόστασης του. Συνεπώς, η συμμετοχή των ενδιαφερομένων μπορεί να εμπλουτίσει την έρευνα ή τη μελέτη, βοηθώντας στην ανάδειξη πληρέστερης και πιο πλούσιας κατανόησης του θέματος. Με βάση την προαναφερθείσα πρόταση του Shenton, η μελέτη ήταν συνεχώς διαθέσιμη στον επιβλέποντα καθηγητή μου, προκειμένου να εξετάζεται η ανάπτυξη και η συνέπειά της.

Ο Shenton (2004, σ. 73) τονίζει τη σημασία της εμπιστοσύνης ως τη διαδικασία της εις βάθος μεθοδολογικής περιγραφής. Αυτό σημαίνει ότι η διαδικασία αυτή πρέπει να παρουσιάζεται με λεπτομερή και εμπειριστατωμένο τρόπο, που επιτρέπει στον αναγνώστη να κατανοήσει πλήρως τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα. Αυτό περιλαμβάνει μια λεπτομερή περιγραφή των βημάτων που ακολουθήθηκαν και των πληροφοριών που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια της έρευνας. Κατ' επέκταση, οι παραπάνω λόγοι προσδίδουν στην παρούσα μελέτη τα χαρακτηριστικά της επανάληψης, της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας.

Η επιβεβαίωση είναι το τελευταίο από τα κριτήρια του Shenton. Η έννοια της επιβεβαίωσης είναι η συγκρίσιμη ανησυχία του ερευνητή που πραγματοποιεί ποιοτική μελέτη με την αντικειμενικότητα (Shenton, 2004, σ. 72). Πιο συγκεκριμένα, η επιβεβαίωση αναφέρεται στα χαρακτηριστικά του ερευνητή, όπως η συνειδητοποίηση και η ευαισθησία στο ενδεχόμενο προκατάληψης και επιρροής που ενδεχομένως θα αντιμετωπίσει στη πορεία της έρευνάς του. Συνεπώς, ο ερευνητής θα πρέπει να διακατέχεται από την ικανότητα να αντιμετωπίζει αντικειμενικά τις πιθανές προκαταλήψεις και να προσπαθεί να αποτρέψει τυχόν επιρροές που μπορεί να παρεμποδίσουν την αντικειμενικότητα και την ακρίβεια της μελέτης του.

Ο Shenton (2004, σ.72) επισημαίνει τη σημασία της διασφάλισης ότι τα ευρήματα της μελέτης προκύπτουν κυρίως από τις εμπειρίες και τις ιδέες των συμμετεχόντων (ή ενδιαφερομένων), παρά από τα χαρακτηριστικά και τις προτιμήσεις του ερευνητή. Αυτό σημαίνει ότι ο ερευνητής πρέπει να λάβει μέτρα για να εξασφαλίσει ότι οι πληροφορίες που συλλέγονται και οι ερμηνείες που παράγονται από τη μελέτη αντικατοπτρίζουν πιστά τις απόψεις, τις εμπειρίες και τις αντιλήψεις των ατόμων ή της κοινότητας που μελετώνται, αντί να επηρεαστούν από τις προκαταλήψεις ή τις προτιμήσεις του ίδιου του ερευνητή.

Αυτή η προσέγγιση ενισχύει την εμπιστοσύνη στα ευρήματα της μελέτης και εξασφαλίζει ότι αυτά αντικατοπτρίζουν πιστά την πραγματικότητα και τις απόψεις των ατόμων που μελετώνται, καθιστώντας την έρευνα πιο αξιόπιστη και εγκυρότερη. Η εγκυρότητα

αναφέρεται στον βαθμό στον οποίο τα αποτελέσματα της μελέτης είναι αληθή και εύλογα, ενώ η αξιοπιστία αναφέρεται στον βαθμό στον οποίο τα αποτελέσματα μπορούν να επαναληφθούν ή να αναπαραχθούν με τον ίδιο τρόπο από άλλους ερευνητές.

Τέλος, εφαρμόζοντας την ερευνητική μέθοδο, η επίγνωσή μου ήταν να κατανοήσω τις απαντήσεις των ερωτηθέντων παρά να εκθέσω τις προσωπικές μου απόψεις. Η παραπάνω διαδικασία εφαρμόστηκε με τη μέθοδο συλλογής δεδομένων μέσω ερωτηματολογίου σε άτομα με την ίδια ειδικότητα εργαζομένου σε όμορους φορείς. Ως ερευνητές, έτσι, αποκτούμε μια ολοκληρωμένη επισκόπηση του υπό εξέταση θέματος. Εν κατακλείδι, η συγκεκριμένη μελέτη πληροί τα κριτήρια που προτείνει ο Shenton για την επιστημονική έρευνα.

3.7 Ηθικοί περιορισμοί

Η συλλογή των δεδομένων έγινε με πλήρη επίγνωση των ηθικών κριτηρίων της έρευνας. Ο Creswell (2009) τονίζει τη σημασία της ευαισθητοποίησης σε κάθε ερευνητικό σχέδιο. Σε αυτή την περίπτωση, αυτό επιτεύχθηκε με την ασφάλεια της ανωνυμίας των συμμετεχόντων.

Για την επίτευξη του ερωτηματολογίου, οι εκπρόσωποι των φορέων έλαβαν μια επιστολή ενημέρωσης και πρόσκλησης. Οι συμμετέχοντες, στην έρευνα, ενημερώθηκαν ότι οι απαντήσεις τους θα χρησιμοποιηθούν μόνο για ακαδημαϊκούς σκοπούς.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ακαδημαϊκή αυστηρότητα και συνέπεια της έρευνας, υφίσταται ρητή εγγύηση ότι κανένα από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται δεν είναι κατασκευασμένα ή παραπλανητικά. Αυτό υποδεικνύει ότι η έρευνα βασίζεται σε αντικειμενικά δεδομένα και πληροφορίες που προέρχονται από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων και τις σημειώσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια της έρευνας. Συνεπώς, προς διαβεβαίωση ότι οι αποκρίσεις των συμμετεχόντων και οι σημειώσεις του ερευνητή είναι αληθινές και αυθεντικές, αυτές μπορούν να παρασχεθούν σε οποιονδήποτε ζητήσει να τις δει. Αυτό δείχνει τη διαφάνεια του ερευνητή και την προθυμία του να παράσχει τα δεδομένα για επαλήθευση και αναστοχασμό.

3.8 Περιορισμοί

Παρά το γεγονός ότι ελήφθησαν μέτρα για να διασφαλιστεί η εγκυρότητα και η αξιοπιστία της έρευνας, στη πορεία ανέκυψαν κάποιοι περιορισμοί. Ένας βασικός περιορισμός ήταν ο

χρόνος. Ο περιορισμένος χρόνος έπαιξε σημαντικό ρόλο στη συλλογή των δεδομένων. Αυτό σημαίνει ότι η έρευνα θα μπορούσε να επεκταθεί, ξεχωριστά για τη διοίκηση των φορέων, των αρχειονόμων, καθώς και ξεχωριστά για τα αρχεία πολιτικών προσώπων σε αντιδιαστολή με τα υπόλοιπα αρχεία που τηρούν οι φορείς.

Επιπρόσθετα, μια επιπλέον μέθοδος συλλογής δεδομένων, όπως οι συνεντεύξεις, θα μπορούσαν να ενδυναμώσουν τόσο την ερευνητική διαδικασία όσο και να εμπλουτίσουν τα δεδομένα συλλογής και κατ' επέκταση τα αποτελέσματα. Μέσω των συνεντεύξεων θα μπορούσε να επιτευχθεί η εμβάθυνση στην κατανόηση των δεδομένων, η ανάδειξη προοπτικών μέσω των απόψεων και εμπειριών των συνεντευξιζόμενων και η συμπλήρωση των δεδομένων με σκοπό την καλύτερη ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Επίσης, δίνεται η δυνατότητα στον ερευνητή να επιβεβαιώσει την ακρίβεια των δεδομένων. Επιπλέον, μέσω της συνέντευξης μπορεί να επιτευχθεί η εξατομίκευση της ερευνητικής διαδικασίας, δηλαδή, ο ερευνητής να προσαρμόσει την ερευνητική διαδικασία επί τόπου ανάλογα με τις απαντήσεις του συμμετέχοντος. Τέλος, μια σημαντική πτυχή της συνέντευξης είναι η ευκαιρία ανάδειξης της πολυπλοκότητας και οι προκλήσεις προς αντιμετώπιση που σχετίζονται με το θέμα.

Κεφάλαιο 4. Αποτελέσματα – Ευρήματα της έρευνας

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί, παρουσιάζονται αναλυτικά τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την εφαρμογή της μεθόδου συλλογής δεδομένων, του ερωτηματολογίου.

4.1 Ανάλυση των δεδομένων

Η ανάλυση των δεδομένων στηρίζεται τόσο στη βιβλιογραφική επισκόπηση εννοιών που πραγματοποιήθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, όσο και στην ερευνητική μέθοδο των ερωτηματολογίων. Επιπλέον, διερευνάται η σχέση μεταξύ εννοιών και ερευνητικών ευρημάτων.

Από την λεπτομερή εξέταση των ερευνητικών δεδομένων του πρώτου μέρους της ερευνητικής διαδικασίας προκύπτουν αποτελέσματα σχετικά με τη φύση των οργανισμών που ερευνήθηκαν, των διαδικασιών διαχείρισης αρχειακού υλικού πολιτικών προσώπων αναφορικά με το είδος του υλικού, την πρόσκτηση, καταγραφή, ταξινόμηση, τη δημιουργία ευρετηρίου αλλά και για θέματα που αφορούν την ψηφιοποίηση αρχειακών τεκμηρίων, τη συντήρηση και διατήρηση αυτών.

Επιπλέον, το δεύτερο μέρος των ερωτηματολογίων ερευνά τη δυναμική που προκύπτει από την πιθανή συνεργασία των φορέων και ιδρυμάτων αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων με τα πολιτικά κόμματα που αντιπροσώπευαν κατά τη χρονική διάρκεια του αξιώματός τους- κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων τους.

Το τρίτο μέρος της ερευνητικής διαδικασίας παρέχει δεδομένα σε ερωτήματα για τις πολυσύνθετες καταστάσεις και περίπλοκες περιπτώσεις, καθώς και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι επιστήμονες του κλάδου στην καθημερινότητά τους, κατά τη διάρκεια των αρχειονομικών τους εργασιών.

Τέλος, το τέταρτο και τελευταίο μέρος της έρευνας αφορά τις προκλήσεις και προβληματισμούς που προκύπτουν για τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων στα σημεία της πρόσβασης, της ασφάλειας, των προσωπικών δεδομένων και της πνευματικής ιδιοκτησίας με απώτερο σκοπό την αρτιότερη χρήση της πληροφορίας αλλά και ενημέρωση όσων επιθυμούν πρόσβαση σε αυτή. Οι ερωτηθέντες αναφέρουν ζητήματα, που έχουν αντιμετωπίσει οι ίδιοι ή οι οργανισμοί στους οποίους εργάζονται, κυρίως με την προσβασιμότητα στο αρχειακό υλικό. Γίνεται αναφορά στην τεχνολογία και τα νέα

τεχνολογικά μέσα ως εργαλείο ενίσχυσης και αντιμετώπισης των προβλημάτων. Τελευταίο αλλά εξίσου σημαντικό, οι ερωτηθέντες καταθέτουν τις απόψεις και τις εμπειρίες τους σχετικά με την γενικότερη εικόνα διαχείρισης ενός αρχείου πολιτικού προσώπου, οι οποίες θα μπορούσαν να βοηθήσουν και να συμβάλλουν στην εφαρμογή κανόνων και πρακτικών σε άλλους αρχειακούς φορείς ή ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς.

Οι οργανισμοί διαχείρισης και διατήρησης αρχειακού υλικού αποτελούν σημαντικό κομμάτι της διατήρησης πληροφοριών και της διαχείρισης τους. Η φύση και η λειτουργία τους είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία του σκοπού τους. Συνεπώς, η συνεχιζόμενη έρευνα στον κλάδο της διαχείρισης αρχείων και των οργανισμών διαχείρισης αρχειακού υλικού προφέρουν οφέλη στον τομέα της αρχειονομιάς καθώς και ανταποδοτικά οφέλη στην εξέλιξη της κοινωνίας.

4.1.1 Πρόσκτηση αρχειακού υλικού

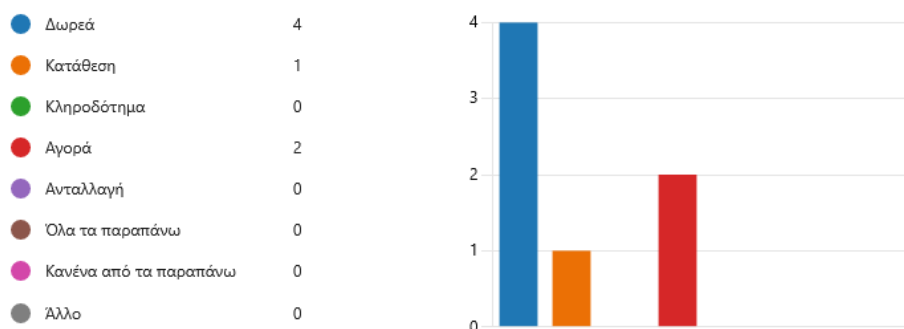
Αρχικά, θεωρήθηκε σκόπιμο, η αρχή της έρευνας να περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά με την διαδικασία πρόσκτησης αρχειακού υλικού και ειδικότερα τους τρόπους με τους οποίους το αρχειακό υλικό αποκτάται από τον φορέα.

Η έρευνα έδειξε ότι όλοι οι φορείς που ερευνηθήκαν στην Ελλάδα αποκτούν το υλικό τους με τη μέθοδο της δωρεάς. Η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικότητων και τα Αρχεία Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας σημειώνουν ότι η δωρεά αποτελεί την μοναδική και μόνη μέθοδο απόκτησης αρχειακού υλικού.

Από την άλλη μεριά, όσον αφορά τους φορείς του εξωτερικού, τα ερευνητικά αποτελέσματα δείχνουν περισσότερες διαδικασίες. Πιο συγκεκριμένα τα SPA αναφέρουν τη δωρεά και την κατάθεση ως τις μόνες μεθόδους απόκτησης αρχειακού υλικού. Τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας και τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας δηλώνουν ότι οι μέθοδοι απόκτησης αρχειακού υλικού επεκτείνονται πέρα από τη δωρεά και την κατάθεση, στο κληροδότημα, στην αγορά και στην ανταλλαγή, ενώ τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας δεν χρησιμοποιούν την ανταλλαγή ως μέθοδο απόκτησης.

2. Ποιες από τις ακόλουθες διαδικασίες απόκτησης αρχειακού υλικού λαμβάνουν χώρα στον οργανισμό σας;

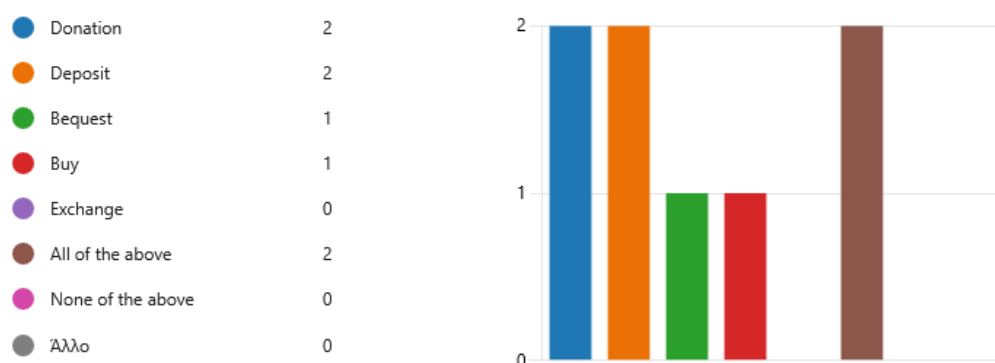
[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 2: Πρόσκτηση αρχειακού υλικού (1)

2. Which of the following procurement processes take place in your organization?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 2: Πρόσκτηση αρχειακού υλικού (2)

4.1.2 Επεξεργασία αρχειακού υλικού

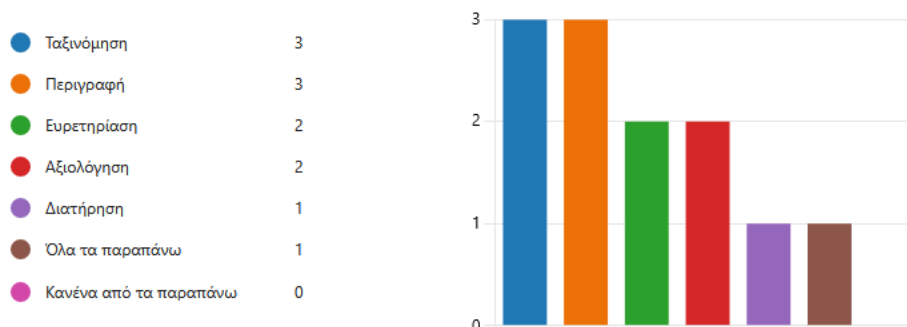
Η επεξεργασία των αρχειακών συλλογών και τεκμηρίων αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στη διαχείριση των αρχείων. Η εργασία της επεξεργασίας επιτρέπει την οργάνωση, την αναζήτηση, ανάκτηση και χρήση των πληροφοριών. Συγχρόνως, απαιτεί προσοχή και την ύπαρξη κατάλληλων πολιτικών ώστε να διασφαλιστεί η ακεραιότητα, η ασφάλεια και η ορθή χρήση των πληροφοριών. Σύμφωνα με την έρευνα, όλοι οι αρχειακοί οργανισμοί καταπιάνονται με τις εργασίες της ταξινόμησης και περιγραφής. Τα ΓΑΚ και τα ΑΣΚΙ ακολουθούν επίσης τις εργασίες της ευρετηρίασης, αξιολόγησης και διατήρησης.

Στους φορείς έρευνας του εξωτερικού ακολουθούνται όλες οι διαδικασίες τις ταξινόμησης, περιγραφής, ευρετηρίασης, αξιολόγησης και διατήρησης.

Μέσω της διαδικασίας της επεξεργασίας αρχειακού υλικού, αναδύονται προκλήσεις και ζητήματα που προκύπτουν αναφορικά με την οργάνωση και καταγραφή, αρχειοθέτηση, ψηφιοποίηση και συντήρηση.

3. Ποια από τις παρακάτω διαδικασίες ακολουθείτε κατά την επεξεργασία του αρχειακού υλικού

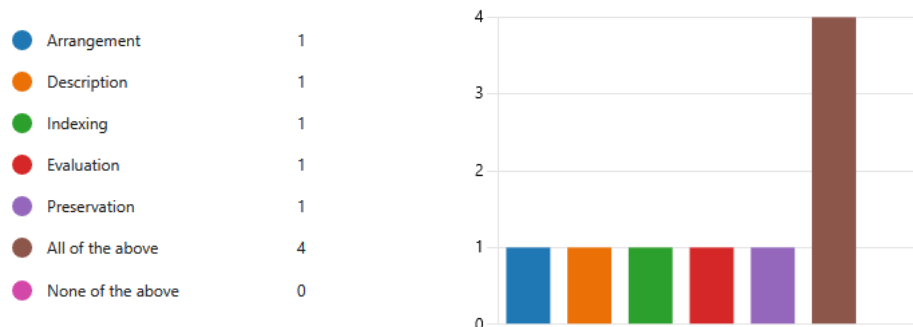
[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 3: Επεξεργασία αρχειακού υλικού (1)

3. Which of the following procedures do you follow when processing archival material

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 4: Επεξεργασία αρχειακού υλικού (2)

4.1.3 Περιγραφή αρχειακού υλικού

Το επίπεδο περιγραφής των αρχείων αναφέρεται στον βαθμό λεπτομέρειας και πληρότητας κατά την οποία περιγράφονται οι πληροφορίες που περιέχουν. Η ευκολία αναζήτησης, η πρόσβαση και χρήση των πληροφοριών αυτών επηρεάζονται από τον βαθμό που έχει επιλεγεί για την περιγραφή των αρχείων.

Όλοι οι συμμετέχοντες στους ελληνικούς φορείς αναφέρουν τον φάκελο ως κύρια περιγραφή των αρχείων τους. Τα ΓΑΚ σημειώνουν ότι εφαρμόζουν μόνο την περιγραφή φακέλου, η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων και τα ΑΣΚΙ ακολουθούν ταυτόχρονα και τα επίπεδα της περιγραφής σειράς και τεκμηρίου, ενώ το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου δεν ακολουθεί το επίπεδο περιγραφής της σειράς.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται και οι φορείς εξέτασης του εξωτερικού. Όλοι πραγματοποιούν περιγραφή σε επίπεδο φακέλου, ενώ τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας ακολουθούν και την περιγραφή του επιπέδου σειράς.

4. Σε ποιο επίπεδο γίνεται η περιγραφή των αρχείων;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Σειρά	2
Φάκελος	4
Τεκμήριο	3

Διάγραμμα 5: Επεξεργασία αρχειακού υλικού (1)

4. At what level are the archives described?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Series	1
Folder/File	4
Document	0

Διάγραμμα 6: Επεξεργασία αρχειακού υλικού (2)

4.1.4 Οργάνωση αρχειακού υλικού

Η οργάνωση του αρχειακού υλικού θεωρείται ένα κρίσιμο βήμα για την αποτελεσματική διαχείριση των πληροφοριών και την ανάκτησή τους.

Οι περιπτώσεις που προκύπτουν από τις απαντήσεις των ελληνικών φορέων είναι τρεις. Αλφαβητική οργάνωση, θεματικά και χρονικά, καθώς και συνδυασμός των δύο τελευταίων.

Η ίδια τακτική ακολουθείται και από τους φορείς του εξωτερικού. Τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας χρησιμοποιούν αλφαβητική αρίθμηση για τους φακέλους με αναγραφή κωδικού σειράς/ αριθμό πάνω στο φάκελο/ αριθμό σελίδων/ στοιχεία κωδικών και σημειώσεις όπου αναγράφονται οι περιορισμοί πρόσβασης. Ενώ τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας¹ σημειώνουν ότι διατηρούν την αρχική σειρά των αρχείων, καταλήγουν να χρησιμοποιούν το είδος που μπορεί να διευθετήσει καλύτερα την κάθε περίπτωση ξεχωριστά.

Τα SPA αναφέρουν μία ιδιαίτερη περίπτωση που αντιμετωπίζουν με το πρόγραμμα που χρησιμοποιούν και αφορά την οργάνωση του υλικού τους. Πιο συγκεκριμένα, ο ερωτώμενος από τα SPA αναφέρει ότι:

«Σε προηγούμενο χρόνο (με έναν προκάτοχο) γινόταν χρήση ενός συνδυασμού των δύο, αλλά προσπαθώ να απομακρυνθώ από αυτό επειδή το σύστημα καταλογογράφησης (CALM) που χρησιμοποιούμε ασχολείται με τον αλφαβητικό αριθμό αναφοράς με αλφαβητικό τρόπο που δεν είναι πάντα χρήσιμος -για παράδειγμα, αν χρησιμοποιήσουμε τους μήνες του έτους σε μια αναφορά (π.χ. για εφημερίδες) ο Απρίλιος είναι ο πρώτος, δεύτερος ο Αύγουστος, τρίτος ο Δεκέμβριος, αντί για την προβλεπόμενη σειρά Ιαν, Φεβ, Μάρτιο, Απρ κ.λπ.».

Στη συνέχεια δίνεται ένα παράδειγμα οργάνωσης αρχείου, το οποίο χρησιμοποιείται και ως φύλλο καταχώρισης και μας καθοδηγεί στο παράδειγμα του KW- Kenyon Wright².

¹ <http://arkivji.org.mt/atom2/index.php/informationobject/browse>

² <https://www2.calmview.co.uk/stirling/CalmView/TreeBrowse.aspx?src=CalmView.Catalog&field=RefNo&key=SPA>

- Home
- Showcase
- Advanced Search
- About the catalogue
- FAQs
- Useful links
- ▼ Help
 - How do I search the database?
 - What are acceptable searches?
 - Glossary
 - Contact Us / feedback

Hierarchy Browser

This shows the location of the record within the hierarchy

- ☐ SPA - The Scottish Political Archive
 - ☒ BM - Bob McLean
 - ☒ BP - Bus Party
 - ☒ BW - Bruce Watson
 - ☒ DC - Dennis Canavan
 - ☒ FSN - Federation of Student Nationalists Collection
 - ☒ GA - General Accessions
 - ☒ GF - George Foulkes
 - ☒ GR - George Robertson
 - ☒ GW - Gordon Wilson
 - ☒ HBP - Holyrood Building Project
 - ☒ JB - Jim Boyack
 - ☒ JMA - John McAllion
 - ☒ JMC - Jack McConnell
 - ☐ KW - Kenyon Wright
 - ☒ DIAR - Diaries and notebooks
 - ☒ ENVIR - Environmental Issues
 - ☒ EU - Europe
 - ☒ PUB - Publications
 - ☒ SER - Christian Readings, Hymns and Sermons
 - ☒ SN - Devolution
 - ☒ SP - Speeches
 - ☒ WL - Working Life
 - ☒ WP - Working Papers
 - ☒ MD - Mike Donnelly
 - ☒ OH - Oral History Interviews
 - ☒ PP - People and Parliament
 - ☒ RR - Robert Robertson
 - ☒ SI - Scots Independent Photographic Collection
 - SM - Stephen Maxwell

Click on any of the records in the hierarchy to view them

Εικόνα 2: Παράδειγμα οργάνωσης αρχείου. Η περίπτωση KW- Kenyon Wright

Useful links	<ul style="list-style-type: none"> GF - George Foulkes GR - George Robertson GW - Gordon Wilson HBP - Holyrood Building Project JB - Jim Boyack JMA - John McAllion JMC - Jack McConnell KW - Kenyon Wright
▼ Help	
How do I search the database?	
What are acceptable searches?	
Glossary	
Contact Us / feedback	
	<ul style="list-style-type: none"> DIAR - Diaries and notebooks ENVIR - Environmental Issues EU - Europe PUB - Publications SER - Christian Readings, Hymns and Sermons SN - Devolution <ul style="list-style-type: none"> 1 - Constitutional Convention 2 - People and Parliament project <ul style="list-style-type: none"> 1 - Photos 2 - Aims and Constitution 3 - National Conference 1999 4 - Progress Reports 5 - Reports and poll confirmation 6 - Distributed literature 7 - Poll analysis 8 - Speeches 9 - Correspondence and notes 10 - Position Papers 11 - Reflections of the new Parliament 3 - 1997 Referendum 4 - Constitutional Steering Group 5 - The Scottish Parliament <ul style="list-style-type: none"> 6 - Choosing Scotland's Future: A National Conversation 7 - 2014 Referendum 8 - British / English Constitutional Reform <ul style="list-style-type: none"> 9 - Scottish Constitutional Commission 10 - Post 2014 Referendum publications 11 - Newscuttings <ul style="list-style-type: none"> 12 - Photographs SP - Speeches WL - Working Life WP - Working Papers MD - Mike Donnelly OH - Oral History Interviews PP - People and Parliament RR - Robert Robertson SI - Scots Independent Photographic Collection

image cookies

Εικόνα 2: Παράδειγμα οργάνωσης αρχείου. Η περίπτωση KW- Kenyon Wright

The screenshot shows the University of Stirling Archives website. At the top, there is a navigation bar with the university logo and the text 'UNIVERSITY OF STIRLING Archives'. Below this is a search bar with a 'Text only' dropdown and a 'Search' button. On the left side, there is a vertical menu with links to Home, Showcase, Advanced Search, About the catalogue, FAQs, Useful links, Help, How do I search the database?, What are acceptable searches?, Glossary, and Contact Us / feedback. The main content area is titled 'Hierarchy Browser > Record' and displays a tree structure of folders: SPA - The Scottish Political Archive, KW - Kenyon Wright, SN - Devolution, and 2 - People and Parliament project. Below the tree is a table with the following details:

Ref No	SPA/KW/SN/2/7
Title	Poll analysis
Description	File One 1. People and Parliament. Fife Response. 5 pages 2. Analysis of Response Sheets. Comprising 88 responses received as of 29/9/1998. 32 pages. 3. Second Analysis of Response Sheets. Comprising nos 89 - 180 received as of 27/10/1998. 29 pages 4. Third Analysis of Response Sheets. Comprising nos 181 - 326 received as of 3/12/1998. 86 pages 5. 'All Power is a Service'. The Draft Full Report of People & Parliament. Including Fourth Analysis of Response Sheets. Further interim report to People & Parliament from Alastair McIntosh. 18/1/1999. 60 pages 6. People and Parliament- A Time for Change. What people said. 2 pages File Two 7. Scotland's Future. Some Initial Thoughts From Participants In a Strategic Dialogue. Scottish Futures Team, Scottish Enterprise, February 1998. 14 pages 8. Poll on Attitudes Towards the Future in Scotland. Prepared for People & Parliament. SOS299. 5th March 1999. System Three. 16 pages. 2 copies. 1 copy annotated 9. Progress Report on the New Politics. Responses to 2003 Report Card. 2 pages. c.2003.
Extent	9 items in 2 files
Level	File

At the bottom of the page, there are quick links for Site Map, Privacy Policy, and a footer with the page number [52].

Εικόνα 3: Παράδειγμα οργάνωσης αρχείου. Η περίπτωση KW- Kenyon Wright

Τέλος, τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας δηλώνουν ότι οργανώνουν το υλικό τους θεματικά και όχι αλφαβητικά ή αλφαριθμητικά.³

4.1.5 Καταχώρηση αρχειακού υλικού

Το δελτίο εισαγωγής αρχείου είναι ένα έγγραφο που περιλαμβάνει πληροφορίες κυρίως σχετικά με το περιεχόμενο και τον εντοπισμό του. Έπειτα, το δελτίο αυτό συνοδεύει το αρχείο ή φάκελο. Σκοπός είναι να παρέχει έναν γρήγορο και εύκολο τρόπο για την αναζήτηση και αναγνώριση του περιεχομένου του αρχείου ή φακέλου.

Το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου σημειώνει ότι:

³ Παραδείγματα οργάνωσης πολιτικών κτημάτων (κληροδοτήματα) υπάρχουν στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: Αρχείο του Hans Ehad, πρωθυπουργού της Βαυαρίας το 1950 <https://www.gda.bayern.de/service/findmitteldatenbank/Findbuch/7383a35b-7027-445d-b980-e5c760b6dd0>

«Δεν έχουμε φύλλα καταχώρησης. Τα αρχεία όταν εισάγονται καταγράφονται σε σχετικό βιβλίο. Στη συνέχεια και μετά την ταξινόμησή τους συντάσσεται δελτίο αρχειακής περιγραφής».

Τα ΓΑΚ υπογραμμίζουν σχετικά με τη φόρμα εισαγωγής αρχείου ότι:

«Το φύλλο καταχώρισης (δελτίο) περιλαμβάνει περίπου τα εξής στοιχεία: Αρχείο, Α.Β.Ε., Α.Ε.Ε., Αύξ. Αριθμός, Φορέας Συγκρότησης, Φορέας Παράδοσης, Περιεχόμενο, Χρονολογίες, Παρατηρήσεις, Τύπος τεκμηρίου, Παλιός τύπος και ενδείξεις ταξινόμησης, Συγκρότηση ενότητας από δέματα ή σάκους ή φακέλους ή κιβώτια, κατάσταση υλικού, Αρ. φύλλων, Θέση φύλαξης».

Παρατηρούμε ότι, ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε οργανισμού και του τρόπου διαχείρισης των αρχείων, το φύλλο καταχώρισης μπορεί να περιλαμβάνει άλλες πληροφορίες, εστιάζοντας σε διαφορετικά σημεία, ανάλογα με το περιεχόμενο και τον σκοπό του αρχείου.

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να διακρίνουμε μια σειρά από προκλήσεις που προκύπτουν αλλά και νέες ευκαιρίες σχετικά με τη βελτίωση της διαδικασίας αποδελτίωσης και αξιοποίησης των αρχείων. Η υπεύθυνη και σωστή οργάνωση, η χρήση νέων τεχνολογικών εργαλείων καθώς και η συνεχής εκπαίδευση του προσωπικού δημιουργεί το πλαίσιο όπου η διαχείριση των αρχείων γίνεται πιο αποτελεσματική, αποδοτική και ασφαλής.

Οργανισμοί που επιθυμούν να είναι συνεχώς ενήμεροι, θα πρέπει να επανεξετάζουν τις διαδικασίες και πολιτικές για την καταχώριση των αρχείων προς την κατεύθυνση της βελτίωσης. Κατά αυτόν τον τρόπο, κάθε οργανισμός μπορεί να εξασφαλίσει ότι τα αρχεία του παραμένουν ευέλικτα και προσαρμοσμένα στις σύγχρονες απαιτήσεις που προκύπτουν.

Τα αρχεία πολιτικών προσώπων χαρακτηρίζονται ιδιαίτερης σημασίας, κυρίως λόγω της ευαισθησίας του περιεχομένου, της ιστορικής αξίας, της μοναδικότητας, των νομικών απαιτήσεων και της ανάγκης για διαφάνεια. Αυτοί οι παράγοντες διαμορφώνουν και καθορίζουν τις πρακτικές και τις διαδικασίες που αφορούν στη διαχείριση των αρχείων, διασφαλίζοντας ότι οι πολύτιμες πληροφορίες διατηρούνται και είναι προσβάσιμες με ασφάλεια και ακεραιότητα.

Συγκεντρωτικά, όλοι οι ελληνικοί φορείς που ερευνήθηκαν διαθέτουν ποικίλο αρχειακό υλικό όπως, επιστολές, φωτογραφίες, βίντεο, αφίσες, ψηφίσματα, συνεντεύξεις, άρθρα,

ομιλίες. Εξαίρεση σημειώνεται στα ΓΑΚ, καθώς δεν διαθέτουν βίντεο στις αρχειακές τους συλλογές.

Στους φορείς του εξωτερικού που συμμετείχαν στην έρευνα συναντάμε όχι μόνο χαρτώο υλικό αλλά και ψηφιοποιημένο. Προσωπικά έγγραφα και έγγραφα εργασίας, ομιλίες, ημερολόγια, χειρόγραφα σημειώματα, δελτία τύπου, αλληλογραφία και ηλεκτρονική αλληλογραφία, φωτογραφίες, βίντεο και ηχητικά αρχεία, αποκόμματα εφημερίδων, εφημερίδες και περιοδικά, πολιτικά φυλλάδια και εφήμερα. Επιπλέον, βρίσκουμε συλλογές με διάφορα είδη υλικού (υποστρωμάτων). Τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας σημειώνουν ότι στην περίπτωση ενός πρώην δικαστή και προέδρου έχουν το πιστοποιητικό αποφοίτησης και διάφορες φόρμες δικαστικών εγγράφων.

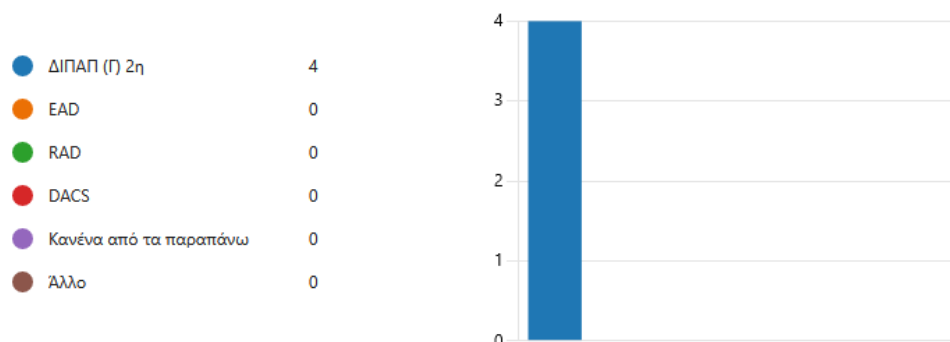
4.1.6 Πρότυπα περιγραφής αρχειακού υλικού

Όλοι οι φορείς εξέτασης στην Ελλάδα χρησιμοποιούν το πρότυπο περιγραφής ΔΙΠΑΠ (Γ) 2η έκδοση για να περιγράψουν τα αρχεία πολιτικών προσώπων. Επιπλέον, οι ερωτηθέντες είναι πολύ ικανοποιημένοι από τη χρήση του προτύπου.

Από την άλλη πλευρά, τρεις φορείς εξέτασης του εξωτερικού χρησιμοποιούν το πρότυπο περιγραφής ΔΙΠΑΠ Γ 2η έκδοση, ενώ τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας χρησιμοποιούν το αρχειακό πρότυπο EAD. Επιπλέον, οι ερωτηθέντες από τα SPA και τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας δηλώνουν πολύ ικανοποιημένοι από τη χρήση των προτύπων ενώ οι ερωτηθέντες από τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας και της Μάλτας δηλώνουν μέτρια ικανοποίηση από τη χρήση των προτύπων περιγραφής.

8. Ποιο από τα παρακάτω πρότυπα χρησιμοποιείτε για να περιγράψετε αρχεία πολιτικών προσώπων;

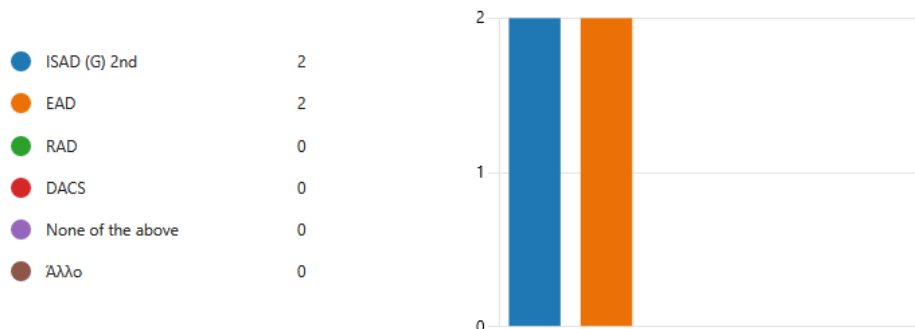
[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 7: Πρότυπα περιγραφής αρχειακού υλικού (1)

8. Which of the following standards is used to describe records of political figures?

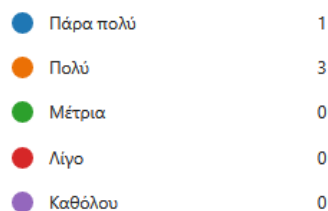
[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 8: Πρότυπα περιγραφής αρχειακού υλικού (2)

10. Είστε ικανοποιημένοι με τη χρήση του προτύπου που χρησιμοποιείτε;

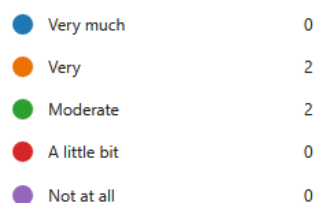
[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 9: Ικανοποίηση χρήσης προτύπου περιγραφής αρχειακού υλικού (1)

10. Are you satisfied by using the template?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 10: Ικανοποίηση χρήσης προτύπου περιγραφής αρχειακού υλικού (2)

4.1.7 Δημιουργία ευρετηρίου αρχειακού υλικού

Άλλο ένα σημαντικό βήμα για την αποτελεσματική διαχείριση των αρχείων είναι η δημιουργία ευρετηρίου. Ένα ευρετήριο μπορεί να αποτελείται από λέξεις κλειδιά ή

ελεγχόμενο λεξιλόγιο και να υποστηρίζει την πρόσβαση στα αρχεία, την οργάνωση της δομής του περιεχομένου καθώς και την προστασία ευαίσθητων πληροφοριών που εμπεριέχονται στα αρχειακά σύνολα.

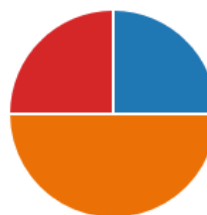
Η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων δεν χρησιμοποιούν λέξεις κλειδιά ή ελεγχόμενο λεξιλόγιο, τα ΓΑΚ και το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/Τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου δίνουν λέξεις κλειδιά, ενώ τα ΑΣΚΙ χρησιμοποιούν ένα συνδυασμό και των δύο.

Τα κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας και τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας δηλώνουν ότι κάνουν χρήση λέξεων κλειδιών, τα SPA χρησιμοποιούν έναν συνδυασμό από λέξεις κλειδιά και ελεγχόμενο λεξιλόγιο, ενώ τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας αναφέρουν ότι δεν χρησιμοποιούν κανέναν από τους δύο τρόπους.

11. Κατά τη διαδικασία δημιουργίας ευρετηρίου, χρησιμοποιείτε συγκεκριμένα θέματα ως σημεία πρόσβασης;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

 Όχι	1
 Ναι, δίνω λέξεις κλειδιά	2
 Ναι, αντλώ όρους από ελεγχόμ...	0
 Συνδυασμός των δύο προηγού...	1

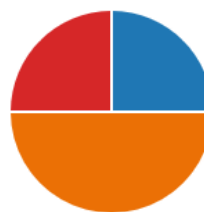

Διάγραμμα 11: Δημιουργία ευρετηρίου αρχειακού υλικού (1)

11. During the indexing process, are you using certain topics as access points?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

 No	1
 Yes, I give keywords	2
 Yes, I draw terms from controlle...	0
 Combination of the two above	1

Διάγραμμα 12: Δημιουργία ευρετηρίου αρχειακού υλικού (2)

4.1.8 Πολιτική πρόσκτησης αρχειακού υλικού

Επιπλέον, ιδιαίτερα σημαντικό στη διαδικασία διαχείρισης των πολιτικών αρχείων είναι η κατανόηση της πολιτικής για την απόκτηση αρχειακού υλικού. Αυτή η πολιτική περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τους όρους που έχουν ορισθεί από τον οργανισμό, βάσει της φύσης του και ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις απαιτήσεις του.

Η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων αναφέρουν ότι:

«Δεν υπάρχει απολύτως σαφής χάραξη πολιτικής. Ωστόσο, βασική κατεύθυνση για το τμήμα είναι η εξειδίκευση σε αρχεία προσώπων της πολιτικής και του πνεύματος».

Τα ΓΑΚ σημειώνουν σχετικά με την πολιτική απόκτησης αρχείων που αφορούν πολιτικά πρόσωπα ότι:

«Η πολιτική απόκτησης αρχείων πολιτικών προσώπων από την υπηρεσία μας απορρέει από τη νομοθεσία η οποία ορίζει ότι τα αρχεία των πολιτικών προσώπων είναι κατά βάση δημόσια αρχεία».

Ενώ, στις περιπτώσεις του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου και ΑΣΚΙ, η πολιτική που διαμορφώνεται αφορά τις δωρεές. Παράλληλα, υπάρχει μια χάραξη πολιτικής που αφορά την προτροπή του κοινού, ώστε να προβεί στην δωρεά ανάλογων αρχείων που αφορούν πολιτικά πρόσωπα.

Τα Πολιτικά Αρχεία της Σκωτίας αναφέρουν:

«Θα λάβουμε υπόψη τα αρχεία πολιτικών προσώπων που έχουν εργαστεί ουσιαστικά στην πολιτική σκηνή της Σκωτίας. Οι σύμβουλοι αρμόδιων θεμάτων των SPA θα προσφέρουν προτάσεις και θα εκφράσουν τη γνώμη τους για την πρόσβαση στα τεκμήρια κάποιου συγκεκριμένου πολιτικού προσώπου καθώς και η άποψη ακαδημαϊκών είναι ιδιαίτερης σημασίας για τον καθορισμό της σημαντικότητας του αρχείου».

Τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας δηλώνουν ότι:

«Καθορίζεται από τον σχετικό νόμο: αποκτούμε το αρχείο κάθε ατόμου με συγκεκριμένο αντίκτυπο στην κοινωνία. Ο καθορισμός γίνεται από την επιτροπή αξιολόγησης ή από τον υπεύθυνο εμπειρογνώμονα και διευθυντή των Αρχείων».

Τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας αποκτούν το υλικό τους κυρίως μέσω της δωρεάς, εξετάζοντας και αποφασίζοντας για την κάθε περίπτωση ξεχωριστά.

Ενώ, τέλος, τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας σημειώνουν ότι:

«Τα Κρατικά Αρχεία είναι μια πολιτικά ανεξάρτητη αρχή. Προσεγγίζουμε πολιτικούς που κατείχαν υψηλή θέση σε δημόσιο φορέα ή ήταν μέλη της κυβέρνησης. Η κομματική τους συγγένεια παίζει δευτερεύοντα ρόλο. Τα Κρατικά Αρχεία ενεργοποιούνται μόνο όταν αυτοί αποσύρονται ή πεθαίνουν. Στην τελευταία περίπτωση, στρεφόμαστε στους απογόνους τους.»

4.1.9 Πολιτική πρόσβασης στο αρχειακό υλικό

Για τη χάραξη πολιτικής πρόσκτησης αρχειακού υλικού, είναι σημαντική η συνεργασία διαφόρων τμημάτων του οργανισμού, της διεύθυνσης, των διαχειριστών των αρχείων και του νομικού τμήματος, ώστε να διασφαλιστούν οι απαραίτητες διαδικασίες και να ορισθούν οι πολιτικές που θα αντανakλούν τις ανάγκες και αξίες του οργανισμού.

Αναφορικά με την πολιτική πρόσβασης των φορέων αρχείων πολιτικών προσώπων, που ακολουθούν οι ελληνικοί φορείς που ερευνήθηκαν, τρεις αναφέρουν ότι η πρόσβαση υπόκειται στους όρους χρήσης, δηλαδή οι χρήστες που επιθυμούν πρόσβαση θα πρέπει να συμφωνήσουν και να συμμορφωθούν με τους όρους και τους περιορισμούς που θέτει ο οργανισμός. Οι όροι και οι περιορισμοί μπορεί να έχουν τεθεί είτε από τον διαχειριστή του αρχείου, είτε από τον παραγωγό τους. Αντιθέτως, το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου παρέχει ελεύθερη πρόσβαση στο περιεχόμενο των αρχείων πολιτικών προσώπων.

Από την άλλη πλευρά, τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας, τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας και Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας παρέχουν ελεύθερη πρόσβαση στο υλικό τους. Τα SPA σημειώνουν, μόνο, ότι η πρόσβαση υπόκειται στους όρους χρήσης.

13. Ποια είναι η πολιτική πρόσβασης του οργανισμού σας σε αρχεία πολιτικών προσώπων;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● Η πρόσβαση υπόκειται στους ό...	3
● Ειδική άδεια	0
● Ελεύθερη πρόσβαση	1

Διάγραμμα 13: Πολιτική πρόσβασης στο αρχειακό υλικό (1)

13. What is your organization's access policy for records of political figures?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● Access subject to terms of use	1
● Special permit	0
● Free	3

Διάγραμμα 14: Πολιτική πρόσβασης στο αρχειακό υλικό (2)

4.1.10 Παροχή υπηρεσιών των αρχειακών φορέων

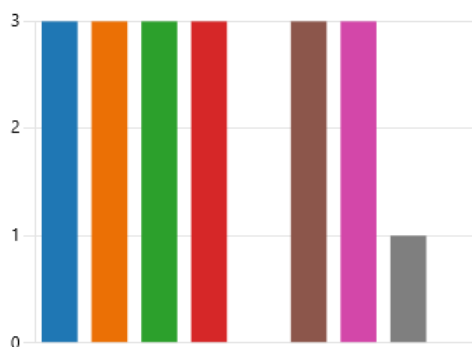
Οι υπηρεσίες που προσφέρονται από τον οργανισμό μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά στη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων. Οι υπηρεσίες αυτές, μπορούν να αποτελέσουν κρίσιμα εργαλεία για την οργάνωση, την προστασία, την πρόσβαση και αναζήτηση των πληροφοριών, την προβολή και ανάδειξη αρχειακών τεκμηρίων, πολιτιστικού και ιστορικού περιεχομένου, καθώς να συνδράμουν στην προαγωγή της εκπαίδευσης, την έρευνας και του πολιτισμού.

Τόσο οι ελληνικοί όσο και οι ξένοι φορείς που ερευνήθηκαν, απάντησαν ότι προσφέρουν υπηρεσίες όπως: εκδηλώσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, αναγνωστήριο, βιβλιοθήκη, μουσεία (εκθέσεις) και ηλεκτρονικούς καταλόγους. Το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου σημειώνει ότι προσφέρει και κατάστημα (πωλητήριο).

14. Ποιες από τις ακόλουθες υπηρεσίες προσφέρει το ίδρυμα/οργανισμός σας;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● Εκδηλώσεις	3
● Εκπαιδευτικά προγράμματα	3
● Αναγνωστήριο	3
● Βιβλιοθήκη	3
● Κατάστημα	0
● Μουσεία/εκθέσεις	3
● Ηλεκτρονικός κατάλογος	3
● Όλα τα παραπάνω	1
● Άλλο	0

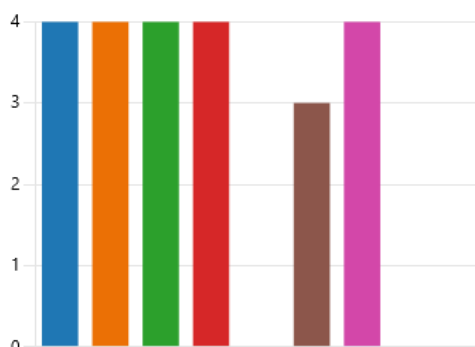

Διάγραμμα 15: Παροχή υπηρεσιών αρχειακών φορέων (1)

14. Which of the following services does your institution offer?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● Events	4
● Educational programs	4
● Reading area	4
● Library	4
● Shop	0
● Museum/exhibitions	3
● Online catalog	4
● All of the above	0
● Άλλο	0

Διάγραμμα 16: Παροχή υπηρεσιών αρχειακών φορέων (2)

4.1.11 Ψηφιοποίηση

Η ψηφιοποίηση παίζει έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη διαχείριση του αρχειακού υλικού, προσφέροντας οφέλη και δυνατότητες που διευκολύνουν τόσο τους αρχειονόμους στις διάφορες αρχειονομικές εργασίες όσο και τους χρήστες στα πεδία της αναζήτησης και ανάκτησης των πληροφοριών.

Σε όλους τους φορείς έρευνας, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, υπάρχει η διαδικασία ψηφιοποίησης του έντυπου αρχειακού υλικού.

Η ψηφιοποίηση συμβάλλει και βοηθά στη μετάβαση από την παραδοσιακή διαχείριση των αρχείων σε μια πιο σύγχρονη, πιο εξελιγμένη, με περισσότερες δυνατότητες και προοπτικές, με την εφαρμογή της τεχνολογίας και των τεχνολογικών μέσων.

15. Υπάρχει διαδικασία ψηφιοποίησης του χαρτώου υλικού;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● Ναι	4
● Όχι	0

Διάγραμμα 17: Ψηφιοποίηση (1)

15. Is paper material digitized?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● Yes	4
● No	0

Διάγραμμα 18: Ψηφιοποίηση (2)

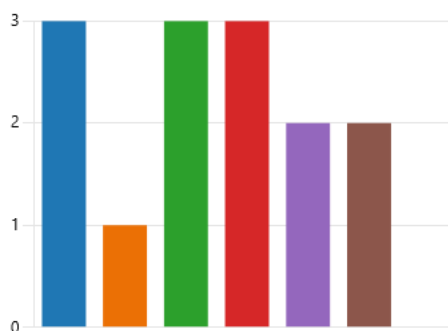
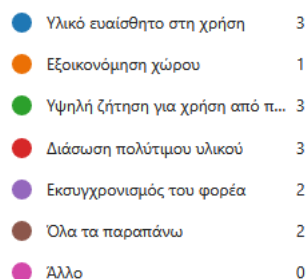
4.1.11.1 Λόγοι ψηφιοποίησης

Οι ερωτηθέντες, μέσα από απαντήσεις επιλογής που καλύπτουν το φάσμα όπως η περιορισμένη πρόσβαση, η έλλειψη χώρου αποθήκευσης και η ανάγκη για φυσική παρουσία στους χώρους του αρχειακού φορέα, κλήθηκαν να αναφερθούν στους λόγους, οι οποίοι οδηγούν τον οργανισμό στον οποίο απασχολούνται να πραγματοποιήσει ψηφιοποίηση στα αρχειακά του σύνολα. Όλοι απάντησαν ότι οι κύριοι λόγοι ψηφιοποίησης είναι οι ακόλουθοι: υλικό ευαίσθητο στη χρήση, υψηλή ζήτηση για χρήση από πολλούς χρήστες, διάσωση πολύτιμου υλικού και εκσυγχρονισμός του φορέα. Η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων αναφέρει έναν επιπλέον λόγο που αφορά στην εξοικονόμηση χώρου, ενώ αντίθετα οι άλλοι τρεις φορείς δεν κάνουν λόγο για ζήτημα διαθεσιμότητας χώρου. Ενώ, τα

SPA σημειώνουν μόνο έναν λόγο, ο οποίος δίνει τη δυνατότητα στους ερευνητές να συμβουλευτούν το υλικό εύκολα και γρήγορα.

16. Ποιοι από τους παρακάτω λόγους οδηγούν τον οργανισμό σας στην ψηφιοποίηση αρχειακού υλικού;

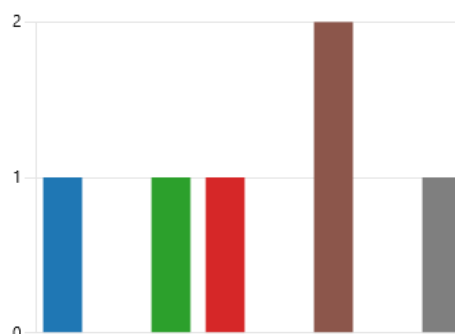
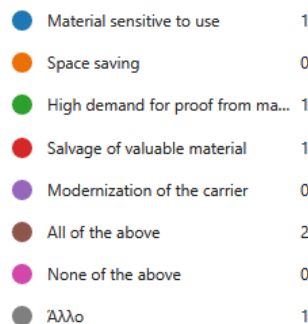
[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 19: Λόγοι ψηφιοποίησης αρχειακού υλικού (1)

16. Which of the following reasons lead your organization to digitize archival material?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

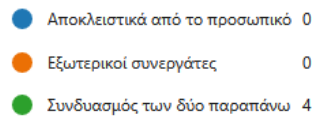
Διάγραμμα 20: Λόγοι ψηφιοποίησης αρχειακού υλικού (2)

4.1.11.2 Εκτέλεση του έργου της ψηφιοποίησης

Επιπλέον, όλοι οι ελληνικοί φορείς αναφέρουν ότι η διαδικασία του έργου της ψηφιοποίησης εκτελείται τόσο από το προσωπικό όσο και από εξωτερικούς συνεργάτες. Αντίθετα, στους φορείς του εξωτερικού, η ψηφιοποίηση στα SPA γίνεται αποκλειστικά από το προσωπικό, ενώ στα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας από εξωτερικούς συνεργάτες. Η πρακτική που ακολουθείται στα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας και Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας είναι ένας συνδυασμός των δύο παραγόντων, εσωτερικών υπαλλήλων και εξωτερικών συνεργατών.

17. Από ποιον εκτελείται το έργο ψηφιοποίησης;

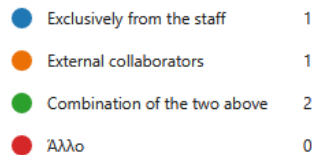
[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 21: Εκτέλεση έργου ψηφιοποίησης (1)

17. By whom is the digitization work carried out?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 22: Εκτέλεση έργου ψηφιοποίησης (2)

4.1.11.3 Οπτική αναγνώριση χαρακτήρων (OCR)

Στη συνέχεια και για τις ανάγκες της έρευνας ακολουθεί η ερώτηση, αναφορικά με την χρήση αναγνώρισης οπτικών χαρακτήρων (OCR) ή και εικόνων κατά τη διαδικασία της ψηφιοποίησης.

Τα ΓΑΚ μόνο πραγματοποιούν OCR κατά την πραγματοποίηση της ψηφιοποίησης εγγράφων. Οι υπόλοιποι τρεις φορείς δεν χρησιμοποιούν αυτή τη λειτουργία της ψηφιοποίησης. Αυτό έχει ως συνέπεια τη δυσκολία αναζήτησης και ανάκτησης των πληροφοριών. Επί παραδείγματι, η απουσία OCR σε ένα ψηφιοποιημένο κείμενο προκαλεί περιορισμούς καθώς το κείμενο δεν είναι αναζητήσιμο στο σύνολό του και η εξαγωγή κειμένου ή ανάκτηση συγκεκριμένων πληροφοριών είναι μια χρονοβόρα διαδικασία και απαιτεί ανθρώπινη παρέμβαση.

Από την άλλη μεριά, παρατηρούμε ότι δύο στους τέσσερις φορείς του εξωτερικού απαντούν ότι χρησιμοποιούν τη λειτουργία του OCR κατά την ψηφιοποίηση.

18. Κατά την ψηφιοποίηση, τα έγγραφα ψηφιοποιούνται με OCR;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● Ναι	1
● Όχι	3

Διάγραμμα 23: Οπτική αναγνώριση χαρακτήρων- OCR (1)

18. When digitizing, are documents digitized with OCR?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● Yes	2
● No	2

Διάγραμμα 24: Οπτική αναγνώριση χαρακτήρων- OCR (2)

4.1.11.4 Νομοθετικό πλαίσιο για την ψηφιοποίηση αρχειακού υλικού

Τελευταία αλλά εξίσου σημαντική ερώτηση σχετικά με τη διαδικασία της ψηφιοποίησης αφορά στη νομοθεσία που στηρίζονται οι φορείς, ώστε να υλοποιήσουν τα προγράμματα ψηφιοποίησης. Αναφορικά με τυχόν περιορισμούς στη διαδικασία της ψηφιοποίησης, τρεις από τους φορείς εξέτασης στην Ελλάδα, αναφέρουν ότι υπάρχουν περιορισμοί από τη νομοθεσία για τα προσωπικά δεδομένα, υπάρχει περιορισμός από τη νομοθεσία για το διαβαθμισμένο αρχειακό υλικό, ενώ η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων αναφέρει ότι δεν υπάρχει περιορισμός στη διαδικασία της ψηφιοποίησης που να ορίζεται από κάποια νομοθεσία και σημειώνει ότι ο ρυθμός της ψηφιοποίησης καθορίζεται με βάση της προτεραιότητες της υπηρεσίας.

Αντίθετα, τα SPA αναφέρουν ότι λόγω των περιορισμένων πόρων, δεν γίνεται ψηφιοποίηση σε αρχειακό υλικό το οποίο θεωρείται μη προσβάσιμο (closed-κλειστό), ενώ σημειώνουν ότι τα αρχεία μπορούν να ενταχθούν σε κάποια διαβάθμιση πρόσβασης λόγω προσωπικών δεδομένων, (σπάνια) επειδή το επιθυμεί ο καταθέτης ή δωρητής και για τα κρατικά αρχεία (ακόμη σπανιότερα) λόγω φυσικού κλεισίματος στο πλαίσιο PRSA για 25

έτη. Τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας δεν αντιμετωπίζουν κάποιον περιορισμό ως προς την ψηφιοποίηση των αρχειακών τους τεκμηρίων. Τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας αναφέρουν ότι δεν υπάρχει νομοθεσία που να τους περιορίζει με κάποιο τρόπο. Η απόφαση της ψηφιοποίησης αφορά αποκλειστικά τον αρχειονόμο που προβαίνει σε αυτή τη διαδικασία, ενώ σημειώνεται ότι η ψηφιοποίηση είναι δαπανηρή και χρονοβόρα και δίνεται προτεραιότητα με βάση τις προτεραιότητες του αρχειονόμου. Στο ίδιο πλαίσιο κινούνται και τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας καθώς δηλώνουν ότι δεν υπάρχει κάποιος περιορισμός στην διαδικασία της ψηφιοποίησης, η οποία εκτελείται και για τη δημιουργία αντιγράφων ασφαλείας. Οι μόνοι περιορισμοί που αναφέρονται αφορούν τα προσωπικά δεδομένα, όταν το ψηφιοποιημένο τεκμήριο αναρτάται online.

4.1.12 Συντήρηση, διατήρηση και φύλαξη

Οι επόμενες ερωτήσεις που ακολουθούν αφορούν τις διαδικασίες συντήρησης, διατήρησης και φύλαξης των πολιτικών αρχείων. Πιο συγκεκριμένα, μέσω αυτών των ερωτήσεων θα δοθούν απαντήσεις για τα προγράμματα συντήρησης, τους εμπλεκόμενους στην διαδικασία συντήρησης, τους χώρους διατήρησης, την εκκαθάριση αρχείων, τις μεθόδους και πρακτικές αποθήκευσης καθώς και τον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται για την αποθήκευση και φύλαξη των αρχείων.

4.1.12.1 Πρόγραμμα συντήρησης αρχειακού υλικού

Αναφορικά με την ύπαρξη προγράμματος συντήρησης αρχειακού υλικού, το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου σημειώνει ότι στις διαδικασίες διαχείρισης πολιτικών αρχείων δεν εντάσσεται τέτοιου είδους πρόγραμμα, ενώ οι άλλοι τρεις φορείς περιλαμβάνουν στις εργασίες τους πρόγραμμα συντήρησης των αρχείων και συλλογών τους.

Από την άλλη πλευρά, τα SPA δηλώνουν ότι δεν περιλαμβάνουν πρόγραμμα συντήρησης στις εργασίες τους ενώ οι υπόλοιποι τρεις φορείς του εξωτερικού απαντούν θετικά στην ύπαρξη προγράμματος συντήρησης των αρχειακών τους τεκμηρίων.

20. Εντάσσεται στις αρχειακές εργασίες πρόγραμμα συντήρησης του αρχειακού υλικού;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 25: Πρόγραμμα συντήρησης αρχειακού υλικού (1)

20. Do you include in the archival work a maintenance program for the archival material?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 26: Πρόγραμμα συντήρησης αρχειακού υλικού (2)

4.1.12.2 Διαδικασία συντήρησης

Στην ερώτηση για τους εμπλεκόμενους στην διαδικασία συντήρησης, το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου και τα ΑΣΚΙ αναφέρουν ότι πρόκειται για μια συνεργασία του προσωπικού του κάθε φορέα με εξωτερικούς συνεργάτες. Αντίθετα η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικότητων και τα ΓΑΚ αναφέρουν ότι η διαδικασία συντήρησης γίνεται αποκλειστικά από το προσωπικό.

Στους φορείς του εξωτερικού δύο αναφέρουν ότι χρησιμοποιούν για τη διαδικασία της τόσο το προσωπικό όσο και εξωτερικούς παράγοντες ενώ τα Αρχεία της Λετονίας αναφέρουν έναν συνδυασμό συνεργασίας.

21. Εάν ναι, από ποιον πραγματοποιείται η διαδικασία συντήρησης;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● Αποκλειστικά από το προσωπικό	2
● Εξωτερικοί συνεργάτες	0
● Συνδυασμός των δύο παραπάνω	2

Διάγραμμα 27: Διαδικασία συντήρησης αρχειακού υλικού (1)

21. If yes, by whom is the maintenance process carried out?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● Exclusively for staff	1
● External collaborators	0
● Combination of the two above	2

Διάγραμμα 28: Διαδικασία συντήρησης αρχειακού υλικού (2)

4.1.12.3 Χώροι διατήρησης και αποθήκευσης αρχειακού υλικού

Στην ακόλουθη ερώτηση σχετικά με την ύπαρξη και διάθεση χώρου από τους οργανισμούς για την διατήρηση του αρχειακού υλικού, η μόνη αρνητική απάντηση ήρθε από τα ΑΣΚΙ και τα SPA. Οι υπόλοιποι φορείς διαθέτουν χώρους για την διατήρηση και αποθήκευση των αρχείων και συλλογών τους.

22. Έχετε χώρο διατήρησης μέσα στον οργανισμό σας;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● Ναι	3
● Όχι	1

Διάγραμμα 29: Χώρος διατήρησης αρχειακού υλικού (1)

22. Do you have a preservation area inside your organization?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 30: Χώρος διατήρησης αρχειακού υλικού (2)

4.1.13 Εκκαθάριση ιστορικών αρχείων

Η εκκαθάριση των ιστορικών αρχείων πολιτικών προσώπων αφορά μία διαδικασία που μπορεί να επηρεάσει την συνολική διαχείριση των αρχείων αυτών. Διαδικασίες όπως η εξέταση, η ταξινόμηση και η κατανόηση για γεγονότα, πρόσωπα ή ιστορικές περιόδους συμβάλλουν σημαντικά στη διαδικασία της εκκαθάρισης. Συνεπώς, στην ερώτηση αναφορικά με την πραγματοποίηση ή μη εκκαθάρισης ιστορικών εγγράφων το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου και τα ΑΣΚΙ απαντούν ότι είναι απαραίτητη η εκκαθάριση και πιο συγκεκριμένα στις περιπτώσεις πολλαπλών αντιτύπων. Αντίθετα η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων αναφέρει ότι δεν πραγματοποιείται εκκαθάριση στα ιστορικά αρχεία των συλλογών της και τα ΓΑΚ σημειώνουν ότι η εκκαθάριση δεν μπορεί να εφαρμοστεί στα ιστορικά αρχεία. Τα SPA δεν κάνουν εκκαθάριση, τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας αναφέρουν ότι επαναξιολογούν -σπάνια- τα αρχεία τους. Τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας δηλώνουν ότι δεν γίνονται τροποποιήσεις ή προσαρμογές στα ιστορικά αρχεία. Υπάρχουν εξαιρέσεις που ενεργοποιούνται μόνο όταν τα αρχειακά τεκμήρια είναι πολύ λερωμένα ή μολυσμένα από τη μούχλα. Σε αυτές τις εξαιρετικές περιπτώσεις φυλάσσονται για την σπουδαιότητά τους.

4.1.14 Πρακτικές αποθήκευσης αρχειακού υλικού

Αναφορικά με τις μεθόδους/πρακτικές και τον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται από κάθε φορέα για την αποθήκευση και φύλαξη του αρχειακού υλικού, όλοι οι φορείς που ερευνήθηκαν αναφέρουν ότι χρησιμοποιούνται κουτιά δίφυλλα αρχειακής ποιότητας, χάρτινοι φάκελοι και αντίξινα ταξινομικά κουτιά σε χώρους φύλαξης με συγκεκριμένες συνθήκες θερμοκρασίας-υγρασίας. Επίσης, τα μεταλλικά και πλαστικά εξαρτήματα

αφαιρούνται. Η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων αναφέρει ότι ο εξοπλισμός για την αποθήκευση και φύλαξη των αρχείων είναι αρμοδιότητα του Τμήματος Συντήρησης.

4.1.15 Διαχείριση ιστορικών αρχείων

Η αξία της εμπειρίας των ερωτηθέντων έχει μεγάλη σημασία και μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στις διαδικασίες διαχείρισης αρχείων πολιτικών προσώπων. Επομένως, οι απαντήσεις που ακολουθούν αφορούν τόσο τις εμπειρίες όσο και την κρίση των επαγγελματιών με σκοπό να δοθεί μια πληρέστερη εικόνα όχι μόνο των ενεργειών που ήδη λαμβάνουν χώρα στους φορείς εξέτασης αλλά και να συγκεντρωθεί ένας κατάλογος ζητημάτων προς συζήτηση και επίλυση.

Η πρώτη ερώτηση αφορά την άποψή τους σχετικά με την διαδικασία διαχείρισης ιστορικών αρχείων και τι θα μπορούσε να ενδυναμώσει αυτή τη διαδικασία.

Το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου απάντησε ότι πρόκειται για μία προκλητική και ενδιαφέρουσα διαδικασία. Ανάπτυξη ισχυρότερης αρχειακής κουλτούρας, χρηματοδότηση και εξοικείωση νέων επαγγελματιών με τα ιστορικά αρχεία είναι τρόποι που μπορούν να βοηθήσουν στη διαδικασία διαχείρισης ιστορικών αρχείων.

Τα ΑΣΚΙ δηλώνουν ότι η σωστή διαχείριση επιφέρει ενδυνάμωση των αρχείων μέσω της διάσωσης, ταξινόμησης και διάθεσης στην έρευνα των ιστορικών αρχείων.

Τα ΓΑΚ, επίσης, αναφέρουν ότι η δυναμικότητα της διαχείρισης των ιστορικών αρχείων οφείλεται στη διάσωση, την ανάδειξη και την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, δίνοντας έμφαση στα ιστορικά τεκμήρια και αρχεία.

Τέλος, η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων σημειώνει ότι μία μικρή λίστα από δράσεις θα μπορούσαν να αποτελέσουν σημαντικές λίθους σε αυτή τη διαδικασία. Πιο συγκεκριμένα, η απαραίτητη πηγή για τη διαφύλαξη της ιστορικής μνήμης απαιτεί συνέπεια, οι γνώσεις και η υπομονή, η ενίσχυση του φορέα με αρχειονόμους, ιστορικούς, πολιτικούς επιστήμονες, οι συντηρητές, η αύξηση του ρυθμού ψηφιοποίησης, οι δράσεις ανάδειξης τεκμηρίων, οι συνεργασίες με φορείς πολιτισμού και πανεπιστήμια και η ανάληψη κοινών δράσεων, μπορούν να αποτελέσουν σημαντικά κριτήρια για τη διαχείριση ιστορικών αρχείων.

Τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας δηλώνουν ότι η διαδικασία διαχείρισης ιστορικών αρχείων απαιτεί την κατανόηση των προηγούμενων διοικητικών δομών, ενώ ταυτόχρονα απαιτεί εξειδικευμένη γνώση παλαιών γραφών, καταλήγοντας στη σημαντικότητα της πρόσληψης ειδικού προσωπικού που θα μπορεί να αντιμετωπίζει προβλήματα που ανακύπτουν.

Τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας σημειώνουν ότι εφαρμόζονται ορθές αρχές όπως προωθούνται και αναφέρονται στη βιβλιογραφία. Επηρεάζονται και ακολουθούν τις βρετανικές και ιταλικές σχολές ως προς την αρχειοθέτηση, ενώ συμφωνούν με τις γενικές κατευθυντήριες αρχές της ICA.

4.1.16 Σχέσεις αρχείων πολιτικών προσώπων με την πολιτιστική κληρονομιά

Στη συνέχεια, αναφορικά με τη σχέση που εν δυνάμει έχουν τα αρχεία πολιτικών προσώπων με την πολιτιστική κληρονομιά, όλοι οι φορείς του εσωτερικού σημειώνουν ότι είναι μια σχέση άρρηκτα συνδεδεμένη, καθώς τα αρχεία πολιτικών προσώπων μπορούν να προσφέρουν πολύ σημαντικές πληροφορίες για την πολιτική και κοινωνική ιστορία της Ελλάδας, υποστηρίζοντας ότι οι βασικοί κρίκοι είναι τα Αρχεία και οι Βιβλιοθήκες, που λειτουργούν ως θεματοφύλακες της συλλογικής μνήμης.

Τα SPA αναφέρουν ότι μεγάλο μέρος του αρχειακού τους υλικού σχετίζεται με τη δημιουργία του Κοινοβουλίου της Σκωτίας και των πολιτικών κινήματων της αποκέντρωσης και της ανεξαρτησίας, τα οποία έχουν διαμορφώσει τη πολιτική φύση της Σκωτίας και έχουν συμβάλει σημαντικά στο πολιτιστικό τοπίο του έθνους. Αυτή η πολιτιστική κληρονομιά είναι εμφανής στα αρχεία του SPA, συνδεδεμένη με τη μουσική, την ποίηση και την τέχνη. Πιο συγκεκριμένα, ο ερωτηθείς αναφέρει ότι αυτή τη στιγμή συνάδελφοί του στο κομμάτι της Ιστορίας και της Κληρονομιάς εργάζονται για την πολιτιστική κληρονομιά του Stone of Destiny.

Τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας δηλώνουν ότι τα αρχεία πολιτικών προσώπων είναι ένα κλάσμα αυτής της εγχώριας κληρονομιάς. Θεωρούνται πολύ σημαντικά ως εργαλεία λογοδοσίας, και μέρος της πολιτικής ιστορίας της χώρας. Υπογραμμίζουν ότι τέτοιου είδους πολιτικά αρχεία δίνουν την άλλη όψη του πολιτικού προσώπου, που συχνά κρύβεται όταν είναι ακόμη στην εξουσία, λόγω της ευαισθησίας του αξιώματος και του συνεχούς ελέγχου από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας.

Τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας σημειώνουν ότι τα Αρχεία πολιτικών προσωπικοτήτων αποτελούν πρωτογενείς πηγές και συμπληρώνουν επίσημους φακέλους (που ήδη υπάρχουν- έχουν δημιουργηθεί) με πρόσθετες πληροφορίες.

4.1.17 Συνεργασίες με όμορους φορείς

Όλοι οι φορείς που ερευνήθηκαν αναφέρουν ότι συνεργάζονται με άλλους οργανισμούς, ιδρύματα και πανεπιστήμια, που έχουν ως στόχο την προώθηση του αρχειακού υλικού στην ερευνητική κοινότητα, το ευρύ κοινό. Η διοργάνωση εκδηλώσεων, εκθέσεων και ερευνητικών προγραμμάτων είναι κάποιες από τις δραστηριότητες που πηγάζουν από το αποτέλεσμα της διαχείρισης αρχείων πολιτικών προσώπων.

Τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας συνεργάζονται με άλλα ιδρύματα που διαθέτουν πολιτικό περιεχόμενο. Παραδείγματα συνεργασίας είναι το Ινστιτούτο Σύγχρονης Ιστορίας στο Μόναχο και Βερολίνο, καθώς και με τα αρχεία πολιτικών κομμάτων (CSU, FDP, SPD), με κύριο λόγο την αποφυγή του ανταγωνισμού.

Επίσης, τα SPA αναφέρουν ότι γίνεται διαμοιρασμός αντιγράφων των συλλογών με συνε, οι οποίοι με τη σειρά τους διαμοιράζονται τα δικά τους αντίγραφα με το SPA, με απώτερο σκοπό να εξασφαλισθεί μία αρτιότερη συλλογή και για τους τρεις φορείς που εμπλέκονται σε αυτή τη συνεργασία.

Τέλος, τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας δηλώνουν ότι συνεργάζονται με κάθε είδους φορείς μνήμης, τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και στο διεθνές.

4.1.18 Περίπτωση αρχείου και αδυναμία ένταξης σε συλλογή

Η απάντηση αυτή αφορά περιπτώσεις όπου το αρχείο δεν πρέπει ή δεν μπορεί να ενταχθεί σε κάποια συλλογή του φορέα που ερευνάται. Τα ΓΑΚ απαντούν ότι τέτοιου είδους θέματα αντιμετωπίζονται κατά την καταγραφή και περιγραφή του αρχειακού συνόλου ενώ το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου αναφέρει ότι η πολιτική πρόσκτησης είναι πολύ ανοιχτή και γι' αυτό το λόγο αν ένα αρχείο δεν πρέπει να συμπεριληφθεί στις συλλογές του, δεν γίνεται δεκτό.

Τα SPA αναφέρουν ότι λαμβάνουν προσωπικά έγγραφα πολιτικών προσώπων μόνο εάν σχετίζονται ουσιαστικά ή παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για το έργο τους εντός της πολιτικής. Κάποιες φορές, συνεχίζουν, έχουν λάβει πολύ προσωπικό υλικό το οποίο έχουν επιστρέψει πίσω στις οικογένειες των προσώπων. Τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας σημειώνουν ότι είναι μία πολύ σπάνια περίπτωση και σε περίπτωση που χρειαστεί να αντιμετωπίσουν τέτοιου είδους καταστάσεις, επιστρέφουν πίσω το υλικό. Τα Κρατικά αρχεία της Βαυαρίας απαντούν ότι αρχεία ή έγγραφα που δεν αξίζει να αρχειοθετηθούν συνήθως δεν αρχειοθετούνται. Στις περιπτώσεις που τέτοια έγγραφα εντοπιστούν σε

μεταγενέστερη ημερομηνία, είτε επιστρέφονται στον δημιουργό τους, είτε στον διάδοχό του, είτε καταστρέφονται. Τέλος, τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας λαμβάνουν αποφάσεις με βάση τη συμφωνία που έχει συναφθεί με τον δωρητή και βασιζόμενοι στις αρχειακές αρχές.

4.1.19 Περίπτωση ανάμειξης αρχείων

Τελευταία ερώτηση αυτού του κύκλου του ερωτηματολογίου αφορά την αντιμετώπιση προβλήματος με την ανάμειξη αρχείων και τον τρόπο επίλυσης αυτού του ζητήματος.

Η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων αναφέρει ότι:

«Συνέβη σε παλιό αρχείο. Είχε ενταχθεί από λάθος της υπηρεσίας σε συλλογή στην οποία δεν ανήκε. Μετά την καταγραφή, αποτέλεσε αυτοτελές αρχείο, με τη σημείωση σχετικά με το που βρέθηκε».

Τα ΓΑΚ δηλώνουν ότι:

«Η προσεκτική μελέτη των τεκμηρίων ενός αρχείου δίνει λύση σε τέτοια θέματα που ανακύπτουν κατά την επεξεργασία των αρχείων. Μία λύση θα μπορούσε να είναι η συγκρότηση άλλης συλλογής».

Το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου, για την αντιμετώπιση τέτοιου είδους ζητημάτων, σημειώνει ότι η επιτυχία έρχεται:

«Με επιμελή εποπτεία του υλικού και προσπάθεια εντοπισμού του παραγωγού».

Τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας αναφέρουν ότι τα πολιτικά πρόσωπα συχνά δεν έχουν χρόνο να οργανώσουν το υλικό, οπότε αναπόφευκτα συναντούν αναμειγείς αρχείων και εγγράφων. Τα Εθνικά αρχεία της Λετονίας προσπαθούν να επαναφέρουν την αρχική τάξη στο αρχείο, ενώ τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας δηλώνουν ότι καταστάσεις κατά τις οποίες διακρίνεται ανάμειξη αρχείων, αντιμετωπίζονται και διαχειρίζονται από διαφορετικούς ανθρώπους, καταλήγοντας, ότι τα αρχεία που έχουν αρχειοθετηθεί λανθασμένα, θα βρεθούν μόνο τυχαία και αυτό είναι κάτι το οποίο πρέπει να αποφεύγεται με κάθε κόστος.

4.1.20 Συνεργασία πολιτικών αρχείων και πολιτικών κομμάτων

Ο επόμενος κύκλος ερωτήσεων αφορά σημεία στα οποία συναντιούνται τα αρχεία πολιτικών προσώπων με τα πολιτικά κόμματα και ενδεχόμενες συνεργασίες που μπορεί να

προκύψουν. Η εξέταση της δυναμικής των συνεργασιών μπορεί να ωφελήσει τόσο τα πολιτικά κόμματα, όσο και τους φορείς διαχείρισης ιστορικών αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων.

Η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων και το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου αναφέρουν ότι δεν υπάρχει συνεργασία του φορέα τους με τα αντίστοιχα πολιτικά κόμματα των αρχείων των πολιτικών προσώπων που κατέχουν.

Ο ερωτηθείς από τα ΑΣΚΙ σημειώνει ότι:

«Τα ΑΣΚΙ διαθέτουν αρχεία ανενεργών πολιτικών κομμάτων που δεν υφίστανται ως πολιτικοί οργανισμοί σήμερα. Επομένως, αυτό το ερώτημα αφορά ιδρύματα που διαθέτουν κομματικά αρχεία ενεργών πολιτικών κομμάτων».

Ενώ τα ΓΑΚ συμπληρώνουν ότι:

«Η Έρευνα για την εξέλιξη και την λειτουργία των πολιτικών κομμάτων, από τα πρώτα της κιόλας βήματα συνδυάστηκε με την έρευνα για την ανάδειξη και τον ρόλο των ηγετών και των ηγετικών κομματικών ομάδων»,

και καταλήγουν ότι:

«Η αντίληψη ότι τα αρχεία πολιτικών και των πολιτικών κομμάτων είναι κατά βάση δημόσια αρχεία τα τελευταία χρόνια αρχίζει να παγιώνεται».

Το ίδιο πλαίσιο συναντάται και στους φορείς του εξωτερικού. Κανένας φορέας που εξετάζουμε δεν αναφέρει ότι συνεργάζεται με τα πολιτικά κόμματα από τα οποία προέρχεται το αρχείο του πολιτικού προσώπου. Πιο συγκεκριμένα, τα SPA αναφέρουν ότι είναι μία μη πολιτική οργάνωση που συλλέγουν αρχεία από όλα τα πολιτικά κόμματα. Και τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας δηλώνουν ότι δεν συνεργάζονται με κανένα πολιτικό κόμμα καθώς είναι ανεξάρτητα και ακομμάτιστα.

Τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας δηλώνουν ότι τα πολιτικά κόμματα δεν ωφελούνται από μια ενδεχόμενη συνεργασία, καθώς δίνουν τα έγγραφα όταν είναι υπό εκκαθάριση. Από την άλλη μεριά, τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας διαφωνούν και αναφέρουν ότι μια ενδεχόμενη συνεργασία θα ωφελήσει τόσο τα πολιτικά κόμματα όσο και τα αρχεία πολιτικών προσωπικοτήτων. Σημειώνουν, όμως, ότι η επιτυχία σε αυτή τη συνεργασία είναι

η προαπαιτούμενη εργασία των πολιτικών κομμάτων πάνω στην οργάνωση και διαχείριση των αρχείων τους.

4.1.21 Πολυπλοκότητες & δυσκολίες στην εργασία της καταγραφής

Ο προτελευταίος κύκλος ερωτήσεων αφορά το πλαίσιο της καταγραφής σε συνάρτηση με το περιεχόμενο των πολιτικών εγγράφων, δίνοντας τον χώρο να εκφραστούν ζητήματα, προκλήσεις και πολυπλοκότητες που προκύπτουν.

Όλοι οι φορείς σημειώνουν τα θέματα προσωπικών δεδομένων, ευαίσθητων πληροφοριών και εμπιστευτικότητας, ως τα καίρια ζητήματα προκλήσεων.

Πιο συγκεκριμένα η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων αναφέρουν ότι θα πρέπει να πραγματοποιείται εξονυχιστική μελέτη των εγγράφων, να υπάρχει επαρκής πληροφόρηση και γνώση για τα πρόσωπα που με τα σχέδια και τις αποφάσεις τους οδήγησαν σε πολιτικές που καθόρισαν την ροή της ιστορίας (εν τη γενέσει), να υπάρχει συνέπεια στην τήρηση των κανόνων, όπως αυτοί ρυθμίζονται από τον ΓΚΠΔ, ευχέρεια στον χειρισμό διαβαθμισμένων εγγράφων και τη διαχείριση συναφών αιτημάτων πρόσβασης του ερευνητικού κοινού.

Τα ΑΣΚΙ σημειώνουν ότι:

«Κάθε αρχείο αντιμετωπίζεται με τον ίδιο τρόπο. Δεν υπάρχει ιδιαίτερος τρόπος διαχείρισης των πολιτικών εγγράφων. Η ουσία είναι να έχουν τους σωστούς χαρακτηρισμούς -μορφολογικούς και εννοιολογικούς- προκειμένου να δοθούν στην έρευνα».

Τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας και τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας συμφωνούν ότι δεν πρόκειται για ιδιαίτερες περιπτώσεις καθώς το υλικό δεν διαφέρει από άλλο παρεμφερές, το οποίο κατέχουν. Τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας πιστεύουν ότι είναι πιο εύκολα στην καταλογογράφηση έναντι των αρχείων των καλλιτεχνών και καταλήγουν ότι συχνά υπάρχει συνοδεία διαφόρων εγγράφων που βοηθούν υποστηρικτικά το αρχείο, όπως για παράδειγμα εφημερίδες.

Σε αντίθετη άποψη βρίσκονται τα Κρατικά Αρχεία Βαυαρίας, τα οποία αναφέρουν ότι η καταλογογράφηση πολιτικών αρχείων ή εγγράφων θεωρείται δυσκολότερη έναντι άλλων, καθώς τέτοιου είδους αρχεία περιέχουν μεγάλη ποικιλία και συχνά μη οργανωμένο υλικό.

Τέλος, τα SPA σημειώνουν ότι στα πολιτικά αρχεία υπάρχουν πολλές περιόδους, οι οποίες προσδίδουν στο αρχείο πολυπλοκότητα και ένταση σε σχέση με άλλα αρχεία (με εξαίρεση τα ιατρικά αρχεία).

4.1.22 Κατηγοριοποίηση εγγράφων με πολιτικό περιεχόμενο

Σχετικά με τη στρατηγική που ακολουθεί κάθε φορέας για τα αρχεία πολιτικών προσώπων, τα οποία καλύπτουν ένα ευρύ και πολύπλοκο φάσμα πολιτικών θεμάτων, οι απαντήσεις που προέκυψαν αφορούν την πρόβλεψη για λίγες ευρείες κατηγορίες με αρκετά υποπεδία, την λεπτομερειακή περιγραφή των τεκμηρίων και την προσπάθεια ανασύνθεσης της λογικής που διέπει το αρχείο, τον σωστό χαρακτηρισμό των εγγράφων με τους κατάλληλους θεματικούς όρους και την προσεκτική επιλογή στην ταξινόμηση. Τα SPA υποδεικνύουν το ελεγχόμενο λεξιλόγιο και την επισήμανση λέξεων κλειδιών, ενώ τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας ακολουθούν την αρχική τάξη και σημειώνουν ότι η κάλυψη διαφορετικών θεμάτων είναι καθήκον του ερευνητή. Από την άλλη μεριά, τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας αναφέρουν ότι αυτό δεν είναι ζήτημα καθώς η κατηγοριοποίηση εγγράφων δεν είναι προτεραιότητα για εκείνους. Τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας σημειώνουν ότι η τυποποίηση της καταγραφής, της καταλογογράφησης και της ταξινόμησης των πολιτικών εφημερίδων διευκολύνεται από τις κατευθυντήριες γραμμές καταλογογράφησης των Κρατικών Αρχείων⁴.

4.1.23 Πολιτική χειρισμού ευαίσθητων και εμπιστευτικών εγγράφων

Συμπληρωματικά στην προηγούμενη ερώτηση, οι ερωτηθέντες καλούνται να απαντήσουν για την στρατηγική του χειρισμού των ευαίσθητων ή εμπιστευτικών εγγράφων πολιτικών προσώπων που ακολουθεί ο οργανισμός απασχόλησής τους.

Τα ΓΑΚ αναφέρουν ότι ακολουθούν την καθιέρωση αυστηρών πολιτικών για τον χειρισμό ευαίσθητων ως προς το περιεχόμενο εγγράφων και της πρόσβασης υπό όρους.

Τα ΑΣΚΙ σημειώνουν ότι ενεργούν σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία για τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα και ζητήματα εθνικής ασφάλειας. Και τονίζουν ότι οι δωρητές των αρχείων έχουν τη δυνατότητα να ορίσουν τους όρους χρήσης και πρόσβασης στο υλικό.

Αντίθετα, το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου απαντά ότι δεν έχει εμφανιστεί τέτοια περίπτωση και ότι σε περίπτωση

⁴https://www.gda.bayern.de/fileadmin/user_upload/Medien_fuer_Unterseiten/Verzeichnungsrichtlinien_Stand_10-2023.pdf.

που χρειαστεί να αντιμετωπίσει ανάλογη περίπτωση θα χρησιμοποιηθεί ο περιορισμός του χρόνου, δηλαδή πρόσβαση στο διαβαθμισμένο υλικό έπειτα από ένα εύλογο χρονικό διάστημα.

Τα SPA αναφέρουν ότι τέτοιου είδους τεκμήρια με ευαίσθητες και προσωπικές πληροφορίες χειρίζονται μόνο οι αρχειονόμοι. Σε πιθανούς εθελοντές που ενδέχεται να εργαστούν στην καταλογογράφηση ή τη ταξινόμηση δεν δίνονται ευαίσθητα και εμπιστευτικά έγγραφα. Μία άλλη πρακτική που ακολουθείται από τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας είναι η πολιτική της μη καταγραφής των εγγράφων παρά μόνο παρέχεται η περιγραφή και η οργάνωση. Τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας αναφέρουν ότι η διαχείριση ευαίσθητων πληροφοριών καθορίζεται αρχικά από την επιθυμία του δωρητή του αρχείου. Εάν δεν υπάρξει κάποια σχετική συνεννόηση, ακολουθείται η πολιτική των Εθνικών Αρχείων σχετικά με το ευαίσθητο υλικό. Τέλος, τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας σημειώνουν ότι τα αρχεία πολιτικών προσώπων που κατέχουν δεν περιέχουν εμπιστευτικά ή ευαίσθητα έγγραφα, καθώς αυτά φυλάσσονται σε άλλο τμήμα του Κρατικού Αρχείου.

4.1.24 Θεματική ορολογία στα πολιτικά αρχεία

Η ανάγκη επικαιροποίησης της ορολογίας είναι ένα ακόμη ζήτημα που προκύπτει στα πολιτικά αρχεία. Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν σε ποιο σημείο αντιμετωπίζουν τέτοιου είδους ζητήματα. Η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων αναφέρει ότι κρατείται και το πρωτότυπο και το νεότερο. Το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου δηλώνει ότι δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τέτοιου είδους ζητήματα και καταλήγει ότι είναι ζήτημα του ερευνητή.

Τα ΓΑΚ, τέλος, σημειώνουν ότι:

«Η επεξεργασία του υλικού οφείλει να σεβαστεί την ιδιαιτερότητα του υλικού ως μέρος της ταυτότητάς του».

Τα SPA αναφέρουν μία ειδική περίπτωση, όπου η γλώσσα του κειμένου θεωρηθεί προσβλητική, θα αντιμετωπιστεί με την τοποθέτηση μιας προειδοποίησης στον κατάλογο, ώστε να είναι εφικτή μία συζήτηση με τους ερευνητές, προτού αποκτήσουν πρόσβαση στο υλικό. Αυστηρή πολιτική που διέπει τους κανονισμούς των SPA είναι να μην αλλάζει ποτέ η αρχική γλώσσα που χρησιμοποίησε ο δημιουργός του αρχείου.

Τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας δεν αντιμετωπίζουν τέτοιο πρόβλημα καθώς τα έγγραφά τους προέρχονται από τις δεκαετίες του '20, του '30, του '90, του 2000.

Τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας δημιουργούν ένα γλωσσάρι όρων, ενώ η λύση που ακολουθούν τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας είναι η αντικατάσταση των απαρχαιωμένων όρων, που συναντούνται σε πολιτικούς φακέλους, με ισοδύναμους σύγχρονους όρους κατά τη διαδικασία εγγραφής και ο αρχικός όρος προστίθεται σε παρένθεση.

4.1.25 Διαφωνία στην κατηγοριοποίηση πολιτικού αρχείου

Το πολιτικό πλαίσιο ενός εγγράφου μπορεί να οδηγήσει σε διαφωνίες ως προς την κατηγοριοποίησή του. Οι απαντήσεις των ελληνικών φορέων ήταν δύο.

Τα ΓΑΚ αναφέρουν ότι:

«Η επίλυση αναζητείται στην αρχή την οποία εξ' ορισμού επιτελεί κάθε αρχείο, πέρα από την ταξινομική και αποθηκευτική του λειτουργία».

Ενώ, το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου αναφέρει:

«Ναι. Παίρνεις μία απόφαση και περιγράφεις σωστά το υλικό. Σε κάθε ταξινόμηση μπορεί να ανοιχθούν διαφορετικά μονοπάτια. Αναγκαστικά κάποια στιγμή παίρνεις ένα».

Τα SPA αναφέρουν περιπτώσεις όπου μερικές φορές έχουν ζητήσει από το ίδιο το πολιτικό πρόσωπο να διευκρινίσει και να εξηγήσει τα συμφραζόμενα ή να χρονολογήσει ένα συγκεκριμένο θέμα. Και συνεχίζοντας αναφέρουν ότι δέχονται αυτές τις εξηγήσεις, εκτός αν έχουν σοβαρούς λόγους αμφιβολιών, οπότε ακολουθεί αναλυτική συζήτηση για να εξαλειφθεί εντελώς η αμφιβολία.

Τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας σημειώνουν ότι, καθώς δεν περιλαμβάνουν στις συλλογές τους ευαίσθητα έγγραφα, ακολουθείται ο Νόμος περί Αρχείων της Βαυαρίας⁵, ο οποίος ρυθμίζει τη δημοσιοποίηση των εγγράφων σε εξωτερικούς ερευνητές.

⁵ <https://www.gda.bayern.de/fachinformationen/more/archivgesetz>
<https://www.gda.bayern.de/fachinformationen/more/benuetzungsordnung>

4.1.26 Καταγραφή περιεχομένου οπτικοακουστικού υλικού στα αρχεία πολιτικών προσώπων

Μία από τις πιο σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι φορείς είναι η καταγραφή περιεχομένου των οπτικοακουστικών μέσων. Στη σχετική ερώτηση τα ΓΑΚ αναφέρουν ότι τέτοιου είδους προκλήσεις οδηγούν στη δημιουργία νέων κανόνων. Τα ΑΣΚΙ σημειώνουν ότι αντιμετωπίζουν ζητήματα καταγραφής και συντήρησης, ως προς την ιδιαιτερότητα των οπτικοακουστικών τεκμηρίων. Τέλος, το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου απαντούν ότι διαχειρίζονται ζητήματα αναφορικά με τα βίντεο τα οποία εκτιμούν ως δύσκολα και ακριβά στην διαδικασία της ψηφιοποίησης. Επίσης, αναφέρουν ζητήματα που αφορούν τις φωτογραφίες χωρίς καμία τεκμηρίωση ή ένδειξη πληροφορίας.

Τα SPA αναφέρουν ότι:

«Η ψηφιακή διατήρηση ψηφιακού οπτικοακουστικού υλικού αποτελεί βασική και αυξανόμενη ανησυχία για εμάς καθώς προσπαθούμε να εφαρμόσουμε διαδικασίες ψηφιακής διατήρησης για να εξασφαλίσουμε μακροπρόθεσμη πρόσβαση. Δεν θα λαμβάναμε πλέον αναλογικό οπτικοακουστικό υλικό. Υπάρχει ένα ειδικό αρχείο ταινιών στη Σκωτία -το Αρχείο Κινούμενης Εικόνας- όπου θα ανακατευθύνουμε οποιονδήποτε έχει αναλογικό υλικό, καθώς έχει την τεχνογνωσία να το αντιμετωπίσει και να το διατηρήσει επαρκώς».

4.1.27 Νομικές και ηθικές προκλήσεις στην διαχείριση πολιτικών εγγράφων

Κλείνοντας αυτόν τον κύκλο ερωτήσεων, καλούνται να εκφράσουν την άποψή τους σχετικά με τις νομικές και ηθικές προκλήσεις που εγείρονται κατά την επεξεργασία πολιτικών αρχείων, όπως ζητήματα πνευματικών δικαιωμάτων ή ζητήματα απορρήτου.

Απαντήσεις, οι οποίες προέκυψαν από τους ελληνικούς φορείς που ερευνήθηκαν, επιβεβαιώνουν τόσο νομικές όσο και ηθικές προκλήσεις και οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη σε όλα τα στάδια της επεξεργασίας του υλικού. Επιπλέον, αναφέρεται ότι πρέπει να αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία ή τους όρους των δωρητών (κατά περίπτωση).

Τα SPA αναφέρουν ότι τα πνευματικά δικαιώματα, η προστασία των δεδομένων και το PRSA παίζουν σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο τέτοιων προκλήσεων. Δεν εκφράζουν ανησυχίες για το ζήτημα καθώς οι νόμοι είναι αρκετά σαφείς.

Από την άλλη μεριά, τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας δηλώνουν ότι έχουν αντιμετωπίσει τέτοιου είδους ζητήματα. Επί παραδείγματι, έχει διαπιστωθεί ότι σε αρχείο πολιτικού προσώπου βρίσκονται πρόσφατα έγγραφα του Υπουργικού Συμβουλίου, καταλήγοντας ότι σε τέτοιες περιπτώσεις εφαρμόζεται ανάλογη διαβάθμιση των τεκμηρίων ή και απαγόρευση πρόσβασης σε αυτά.

Τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας σημειώνουν ότι τέτοιου είδους ζητήματα ρυθμίζονται από τον Νόμο για την Προστασία των Πνευματικών Δικαιωμάτων καθώς ο Νόμος περί Αρχείων της Βαυαρίας προστατεύει ευαίσθητα και προσωπικά δεδομένα και καθορίζει τις περιόδους αποκλεισμού και διατήρησης.

4.1.28 Προκλήσεις και προβληματισμοί

Κατά τον τελευταίο κύκλο ερωτήσεων, οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήματα που σχετίζονται με διάφορες προκλήσεις και προβληματισμούς αναφορικά με την πρόσβαση στο υλικό, την εφαρμογή σχεδίων και μέτρων για τη διασφάλιση θεμάτων ασφαλείας, ζητήματα διαχείρισης οπτικοακουστικού υλικού, τον ρόλο της τεχνολογίας στην προσβασιμότητα και την εν δυνάμει εφαρμογή πρακτικών σε άλλους τύπους αρχείων ή και ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς.

4.1.28.1 Καθορισμός επιπέδων πρόσβασης

Για τον καθορισμό επιπέδων πρόσβασης στις κατηγορίες πολιτικών αρχείων λάβαμε απαντήσεις από τους ελληνικούς φορείς για το ποσοστό διαβάθμισης των τεκμηρίων, για τους όρους συμφωνίας (σε περίπτωση δωρεάς) και τα χρονικά όρια του αρχείου. Επίσης, σημειώνεται ότι από τις απαντήσεις, η σπουδαιότητα του εγγράφου, τα νομικά και ηθικά ζητήματα μπορούν να διατελέσουν μέρος για την διαδικασία της πρόσβασης.

Τα ΑΣΚΙ αναφέρουν ότι:

«Οι όποιοι περιορισμοί προκύπτουν από έγγραφα που περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα. Στα ΑΣΚΙ, οι ερευνητές υπογράφουν κατά την επίσκεψή τους σχετική φόρμα που αφορούν τα προσωπικά δεδομένα και τη χρήση τους».

Τα SPA αναφέρουν ότι χρησιμοποιείται ένα πλαίσιο πολιτικών πρόσβασης, το οποίο υπαγορεύεται από τους νόμους και τις επιθυμίες του δωρητή. Τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας αναφέρουν ότι συνήθως οι περιορισμοί προκύπτουν λόγω των προσωπικών δεδομένων. Τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας σημειώνουν ότι τα επίπεδα πρόσβασης είναι

κύριο μέλημα των δωρητών. Σε αντίθετη περίπτωση εφαρμόζεται ο κανόνας των 30 ετών, ο οποίος είναι ο γενικός κανόνας για τα Εθνικά Αρχεία. Τέλος, τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας δηλώνουν ότι τέτοιοι προβληματισμοί επιλύονται βάσει του Νόμου για την προστασία πνευματικών δικαιωμάτων και προσωπικών δεδομένων και από το Νόμο για τα Αρχεία της Βαυαρίας, ο οποίος προστατεύει τα ευαίσθητα και εμπιστευτικά δεδομένα.

4.1.28.2 Διασφάλιση ασφάλειας και διαβάθμιση εγγράφων

Σε συμπληρωματική ερώτηση, αναφορικά με τα μέτρα που εφαρμόζονται για τη διασφάλιση της ασφάλειας των ευαίσθητων πληροφοριών και της ακεραιότητας του περιεχομένου των τεκμηρίων που εμπεριέχονται στα πολιτικά έγγραφα για την αποφυγή πιθανών παρεμβάσεων ή μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης, ελήφθησαν οι παρακάτω απαντήσεις:

Η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικότητας επιτυγχάνει τη διασφάλιση με τον έλεγχο των τεκμηρίων κατά την παράδοση και την παραλαβή στον αιτούντα, καθώς ο αιτών υποχρεούται να καταθέσει υπογεγραμμένη αίτηση με περιγραφή του σκοπού και στόχου πρόσβασης.

Τα ΓΑΚ δηλώνουν ότι επιτυγχάνεται η διασφάλιση μέσω της αυστηρής νομοθεσίας σε συνδυασμό με το κατάλληλο εκπαιδευμένο και διαπιστευμένο προσωπικό της υπηρεσίας.

Τέλος, τα ΑΣΚΙ σημειώνουν ότι:

«Σε αυτές τις περιπτώσεις οι ερευνητές δεν έχουν δικαίωμα αναπαραγωγής των εγγράφων και υπογράφουν σχετικό έγγραφο με το οποίο δεσμεύονται να μην δημοσιεύσουν έγγραφα ευαίσθητου περιεχομένου».

Τα SPA αναφέρουν ότι φυσικά τεκμήρια που περιλαμβάνουν ευαίσθητες πληροφορίες είναι κλειδωμένα και μόνο το προσωπικό έχει πρόσβαση σε αυτά. Τα Αρχεία επισημαίνονται με σαφήνεια στον κατάλογο ως κλειστά, το οποίο σημαίνει ότι δεν εμφανίζονται στον δημόσιο κατάλογο, επομένως το κοινό δεν γνωρίζει την ύπαρξή τους. Τέλος, το υλικό που θεωρείται κλειστό/μη προσβάσιμο δεν ψηφιοποιείται.

Στο ίδιο μοτίβο κινούνται και τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας επισημαίνοντας στους φακέλους ή και στα τεκμήρια την κατάσταση της περιορισμένης πρόσβασης.

Τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας συνοψίζουν ότι σε όλα τα αρχεία που περιλαμβάνουν ευαίσθητες πληροφορίες εφαρμόζονται τα ίδια μέτρα. Αναφέρονται παραδείγματα όπως τεκμήρια απογραφής και δικαστικές ανακρίσεις.

4.1.29 Ζητήματα διαχείρισης οπτικοακουστικών αρχείων πολιτικών προσώπων

Στην επόμενη ερώτηση οι ερωτηθέντες απαντούν αναφορικά με ζητήματα και προκλήσεις στη διαχείριση πολιτικών αρχείων σε πολυμεσικό υλικό, φωτογραφίες, βίντεο, ηχογραφήσεις και πώς πιστεύουν ότι μπορούν να αντιμετωπιστούν.

Η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων σημειώνει ζητήματα πνευματικών δικαιωμάτων και προσωπικών δεδομένων, σχετικά με δημιουργούς και συμμετέχοντες, καθώς και ζητήματα ταύτισης προσώπων.

Τα ΓΑΚ αναφέρουν ότι τέτοιου είδους ζητήματα επιλύονται με την ορθολογική χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας.

Τα ΑΣΚΙ εκφράζουν ανησυχίες όσον αφορά στη συντήρηση του υλικού και στην ψηφιακή μετατροπή του προκειμένου να διασωθεί το περιεχόμενό του.

Τέλος, το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου απαντά ότι το απασχολεί το ζήτημα της ψηφιοποίησης.

Τα SPA σημειώνουν ως βασική πρόκληση την ψηφιακή διατήρηση. Τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας αναφέρουν ότι δεν υπάρχουν προβλήματα σχετικά με τη διαχείριση πολιτικών αρχείων σε οπτικό και ακουστικό υλικό. Τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας απαντούν ότι υπάρχουν περιστασιακά τεχνικά προβλήματα, αλλά με τη συνεργασία του εσωτερικού τεχνικού συνεργείου, όλα τα προβλήματα επιλύονται. Αντίθετα, τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας έχουν εξειδικευμένο αρχειοθέτη Α/Υ και έχουν δημιουργήσει ένα συγκεκριμένο τμήμα που ονομάζεται «NAVI» για την διαχείριση πολυμεσικού υλικού στα πολιτικά αρχεία.

4.1.30 Ο ρόλος της τεχνολογίας

Η προτελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου αναφέρεται στην πρόοδο της τεχνολογίας και τον ρόλο που καλείται να διαδραματίσει στην διαχείριση και την πρόσβαση στα αρχεία πολιτικών προσωπικοτήτων ή πολιτικού περιεχομένου.

Το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου και τα ΑΣΚΙ απαντούν ότι η τεχνολογία βοηθά στο να καταστήσει το υλικό προσιτό και προσβάσιμο στο κοινό όταν για διάφορους λόγους δεν υπάρχει η δυνατότητα φυσικής παρουσίας στο χώρο του αναγνωστηρίου.

Από την άλλη μεριά, τα ΓΑΚ σημειώνουν ότι:

«Η τεχνολογία αποτελεί επανάσταση στον τομέα της παραγωγής, αποθήκευσης και διάθεσης της πληροφορίας και συμβάλλει στη διάσωση της πολιτιστικής κληρονομιάς».

Τα SPA σημειώνουν ότι η προσβασιμότητα και η δυνατότητα εντοπισμού πληροφοριών είναι οι δύο βασικοί λόγοι για τους οποίους ο φορέας προχωράει στην ψηφιοποίηση του υλικού. Τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας δίνουν βαρύτητα στην τεχνολογία και αξιοποιούν στο μέγιστο τις εφαρμογές της για όλα τα αρχεία και τους τύπους τεκμηρίων που έχουν στην κατοχή τους. Τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας εφαρμόζουν την ίδια τακτική με τα Εθνικά Αρχεία της Λετονίας και συμπληρώνουν ότι ο αντίκτυπος της τεχνολογίας στα έγγραφα δεν διαφέρει ανάλογα με τον τύπο του εγγράφου, καταλήγοντας ότι ιδιαίτερο ρόλο παίζει η έλευση της τεχνητής νοημοσύνης. Τέλος, τα κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας επισημαίνουν ότι η προσβασιμότητα ενισχύεται από τη διαδικτυακή διαθεσιμότητα βοηθημάτων (εφαρμογών) εύρεσης (και εντοπισμού), στηριζόμενη στις σχετικές διαδικτυακές ερευνητικές εγκαταστάσεις.

4.1.31 Αρχεία πολιτικών προσώπων και πολιτιστική κληρονομιά

Τέλος, οι ερωτηθέντες καλούνται να εκφράσουν την γνώμη τους για την εν δυνάμει εφαρμογή ενός σχεδίου διαχείρισης πολιτικών αρχείων σε άλλους τύπους αρχείων ή σε ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς.

Τα ΓΑΚ σημειώνουν ότι:

«Τα διδάγματα είναι συνήθως συναφή με δυνατότητα εφαρμογής και σε άλλους τύπους αρχείων ή ιδρύματα. Η παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά βρίσκεται στα Αρχεία, στις Βιβλιοθήκες και στα Μουσεία και είναι καθήκον κάθε οργανωμένου κράτους η διαφύλαξη και η παράδοσή της σε μελλοντικές γενιές».

Τα SPA αναφέρουν ότι η διαχείριση συλλογών πολιτικών προσώπων αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο τρόπο όπως άλλες συλλογές αρχείων. Καταλήγουν ότι είναι ελαφρώς διαφορετικοί οι νόμοι που διέπουν την πρόσβαση σε επίσημα έγγραφα.

Τα Εθνικά Αρχεία της Μάλτας σημειώνουν ότι η δωρεά των αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων ενισχύει την προβολή όχι μόνο του περιεχομένου του αρχείου αλλά και την εμπιστοσύνη εκείνων των ανθρώπων που εξακολουθούν να εμπιστεύονται τους πολιτικούς. Τα Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας απαντούν ότι οι προσωπικές επαφές και οι ανταλλαγές εμπειριών είναι ζωτικής σημασίας στη διαχείριση ενός πολιτικού αρχείου.

Κεφάλαιο 5. Συζήτηση

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζεται η συζήτηση των εμπειρικών αποτελεσμάτων και η σύνδεσή τους με τα ερευνητικά ερωτήματα καθώς σχολιάζονται άλλα θέματα και σχόλια που προέκυψαν μέσω της μεθόδου ανάλυσης. Ο κύριος στόχος αυτού του κεφαλαίου είναι η απάντηση στα ερευνητικά ερωτήματα και η εξέταση των αποτελεσμάτων από τη συλλογή των δεδομένων.

Το ενδιαφέρον μου για τα πολιτικά αρχεία, την διαχείριση τους, τον κλάδο της αρχειονομίας και το επάγγελμα του αρχειονόμου, με οδήγησαν στη διεξαγωγή της συγκεκριμένης έρευνας. Όλα αυτά τα χρόνια εργασιακής εμπειρίας, τόσο με αναλογικά, όσο και με ψηφιακά αρχεία, η ενασχόληση μου με τη διαχείρισή τους, η οποία περιλάμβανε την αρχειοθέτηση, ταξινόμηση, καταγραφή, ψηφιοποίηση καθώς και η επιλογή πολιτικών πρόσβασης, ιδιωτικότητας και απορρήτου, με ώθησαν να ερευνήσω το κομμάτι των πολιτικών αρχείων. Τέλος, η αυξανόμενη τάση της τεχνολογίας και των τεχνολογικών εφαρμογών πιστεύω ότι δίνει μια νέα ώθηση στη διαχείριση των αρχείων και διαμορφώνει ένα νέο περιβάλλον, όπου τα αρχεία, οι φορείς και οι επαγγελματίες αρχειονόμοι θα πρέπει να δίνουν γρήγορες και αποτελεσματικές απαντήσεις.

Χωρίς τη χρήση των εργαλείων έρευνας και της μεθοδολογίας, η διεξαγωγή της παρούσας έρευνας θα χαρακτηριζόταν αδύνατη. Μέσα από την ερευνητική διαδικασία, κατάφερα να ανακαλύψω τις συνδέσεις με το ερευνητικό μου θέμα, προκειμένου να μελετήσω τις δυνατότητες που προκύπτουν.

Η αρχική πρόθεση της εργασίας ήταν η εξέταση της τρέχουσας κατάστασης στους αρχειονομικούς φορείς που έλαβαν μέρος στην έρευνα, εστιάζοντας σε καθημερινές αρχειονομικές εργασίες αλλά και σε ζητήματα που προέκυπταν κατά την εφαρμογή τους. Στη συνέχεια, οι σκέψεις μου ήταν να ανακαλύψω τρόπους που θα μπορούσαν να βοηθήσουν, ώστε να διαχειρίζονται πρακτικά τα θέματα που προκύπτουν, και να εξάγω συμπεράσματα που θα τύχουν εφαρμογής. Έξι έννοιες δημιουργήθηκαν από την ανάλυση των εμπειρικών ευρημάτων, τα οποία παρουσιάστηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο. Στο σημείο αυτό της εργασίας είναι εύλογο να υποστηρίξουμε αυτές τις έννοιες σε συνάρτηση με την προηγούμενη βιβλιογραφία που ερευνήθηκε, ώστε να αποκτήσουμε μια σφαιρική, ξεχωριστή και καθ' όλα μοναδική άποψη για τα ζητήματα αυτά.

Τα ερευνητικά ερωτήματα θέτουν:

- Ποιες είναι οι τρέχουσες προσεγγίσεις στη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων στους εξεταζόμενους φορείς και κατά συνέπεια,
- Ποιες πρακτικές μπορούμε να διαμορφώσουμε ώστε η εργασία της διαχείρισης να προσφέρει τις μέγιστες δυνατότητες

Στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό, έχουν γίνει διαφόρων μεγεθών έρευνες, άλλοτε εκτεταμένες και άλλοτε πιο σύντομες αναφορικά με τη διαχείριση των αρχείων. Σπανιότερα, εντοπίζονται έρευνες για την διαχείριση των πολιτικών αρχείων.

Οι θεματικές διαστάσεις που προσπάθησε να καλύψει το ερωτηματολόγιο της συγκεκριμένης έρευνας, αποκαλύπτουν σε ένα βαθμό την τρέχουσα κατάσταση για το θέμα της διαχείρισης αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων, την αντιμετώπισή τους από τους φορείς που διαχειρίζονται και διατηρούν τέτοιου είδους αρχεία, καθώς και τις απόψεις και κρίσεις των επαγγελματιών αρχειονόμων που απασχολούνται στον τομέα. Επίσης η έρευνα εξήγαγε συμπεράσματα που θα ενδυναμώσουν τη διαδικασία της διαχείρισης.

Οι απαντήσεις του ερωτηματολογίου, μου έδωσαν την εικόνα ότι ένα μέτριο επίπεδο διακρίνει την κατάσταση σχετικά με τη διαχείριση των αρχείων πολιτικών προσώπων στην Ελλάδα, ενώ διαφαίνεται ότι στο εξωτερικό, οι φορείς που διαχειρίζονται τέτοιου είδους αρχεία έχουν διαμορφώσει προσεγγίσεις και αναπτύξει πρακτικές, οι οποίες έχουν ως στόχο κυρίως να προάγουν την έρευνα, να ενδυναμώσουν τις πολιτικές τους και να συνεισφέρουν στην κοινωνία.

5.1 Ψηφιοποίηση και αρχεία

Αρχικά, οι Astle και Muir (2002) ορίζουν την ψηφιοποίηση ως μία διαδικασία η οποία είναι υπεύθυνη για τη μετατροπή οποιουδήποτε τύπου πρωτοτύπου, είτε είναι χαρτί, φωτογραφικές εκτυπώσεις ή διαφάνειες, τρισδιάστατα αντικείμενα ή κινούμενες εικόνες σε ψηφιακή μορφή. Πριν ξεκινήσει η διαδικασία της ψηφιοποίησης, ο Bastian (2013) θεωρεί σημαντικό να αναλυθεί ο ρόλος του αρχείου και η επίδραση στην αρχειακή πρακτική και θεωρία.

Ο προσεκτικός σχεδιασμός και η επιμελής εκτέλεση θεωρούνται μεγίστης σημασίας κατά τη διάρκεια υλοποίησης ενός προγράμματος ψηφιοποίησης. Ένα από τα σημαντικότερα τμήματα στην ψηφιοποίηση είναι η επιλογή των αρχείων και οι λόγοι για τους οποίους θα ψηφιοποιηθούν. Είναι σημαντικό να δίνεται προτεραιότητα στη ψηφιοποίηση του υλικού, με απόφαση του φορέα. Γι' αυτή την επιλογή του υλικού κάνουν λόγο οι Astle και Muir

(2001) σημειώνοντας ότι ακολουθώντας μια πολιτική για το τι είναι προσβάσιμο, από ποιον είναι προσβάσιμο και διευκρινίζοντας λεπτομερώς τους λόγους που είναι προσβάσιμο, επιτυγχάνεται η ασφαλής διαδικασία της ψηφιοποίησης. Και καταλήγουν ότι η επιλογή είναι άμεσα συνδεδεμένη με την πρόσβαση, διότι χωρίς επιλογή δεν μπορεί να υπάρξει πρόσβαση.

Ο Hampson (1998) προτείνει ότι η επιλογή του υλικού θα πρέπει να βασίζεται σε γραπτά κριτήρια, τα οποία μπορεί να διαφέρουν -ανάλογα με τον φορέα που τα συντάσσει- αλλά θα περιλαμβάνουν βασικά ερωτήματα όπως:

- Υπάρχει μεγάλη ζήτηση για το υλικό που θα ψηφιοποιηθεί;
- Το κόστος της ψηφιοποίησης ξεπερνάει το κόστος της αρχειακής πηγής;
- Μπορεί το υλικό να ψηφιοποιηθεί με ασφάλεια και επιτυχία;
- Μπορεί να ληφθεί άδεια πνευματικών δικαιωμάτων;

Και καταλήγει ότι, αν σε κάποια από τις προαναφερόμενες ερωτήσεις, η απάντηση είναι όχι, τότε η ψηφιοποίηση ίσως να μην είναι κατάλληλη ως πρακτική για τον φορέα.

Επιπλέον πληροφορίες, εκτός των κριτηρίων, που θα συνοδεύουν το σχέδιο ψηφιοποίησης μπορούν να περιλαμβάνουν στοιχεία για τη δημιουργία και διαχείριση μεταδεδομένων, την ασφαλή αποθήκευση και εύκολη πρόσβαση, την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων. Επίσης, τον καθορισμό παραμέτρων για τη συντήρηση και την βελτίωση και αναθεώρησή τους.

Στο κομμάτι της ψηφιοποίησης έντυπου υλικού, διακρίνουμε ότι όλοι οι φορείς, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό έχουν χαράξει μια πολιτική σχετικά με την ψηφιοποίηση του υλικού τους. Πώς θα μπορούσαν όμως οι οργανισμοί να ενδυναμώσουν αυτή τους την πρακτική, καθώς και να αγκαλιάσουν νέες ιδέες, που θα τους δώσουν τα κατάλληλα εφόδια να αντιμετωπίσουν ζητήματα του μέλλοντος;

Η έρευνα αποκαλύπτει ότι 3 στους 8 φορείς, δεν πραγματοποιούν τη διαδικασία της οπτικής αναγνώρισης χαρακτήρων κατά την ψηφιοποίηση των τεκμηρίων τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι και οι 3 αυτοί φορείς βρίσκονται στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, βάσει των ερευνητικών αποτελεσμάτων, στην Ελλάδα μόνο τα ΓΑΚ πραγματοποιούν οπτική αναγνώριση χαρακτήρων κατά την ψηφιοποίηση του υλικού τους. Συνεπώς, οι υπόλοιποι οργανισμοί έχοντας ως κίνητρο τις δυνατότητες της διαδικασίας OCR και εξετάζοντας την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής στους όμορους φορείς, μπορούν να αναθεωρήσουν την πολιτική τους, με στόχο την βελτίωση του αποτελέσματος της ψηφιοποίησης. Οι

Jääskeläinen και Uosukainen αναφέρουν ότι η τεχνολογία OCR και η αυτοματοποιημένη ανάλυση περιεχομένου ενισχύουν τη διαχείριση εγγράφων, τη δυνατότητα εύρεσης και την προσβασιμότητα στα αρχεία.

Οι φορείς που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν ψηφιοποίηση θα πρέπει να βρουν νέα κίνητρα, να διακρίνουν τις νέες ευκαιρίες που προσφέρονται στη νέα ψηφιακή εποχή και να προχωρήσουν σταδιακά προς την ανάπτυξη ενός σχεδίου που θα καλύπτει το ψηφιακό περιεχόμενο στο σύνολό του. Η Larteva (2018) σημειώνει ότι η δημιουργία του ψηφιακού τεκμηρίου προσφέρει μεγάλες ευκαιρίες για την ανασυγκρότηση ή επανένωση κατακερματισμένων αρχειακών εγγράφων.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι το οικονομικό κόστος είναι ο μεγάλος παράγοντας που απασχολεί τους φορείς αναφορικά με την ψηφιοποίηση. Οι Astle και Muir (2002) επιβεβαιώνουν το σημαντικό κόστος που επιφέρει η ψηφιοποίηση. Η ομαλή διεξαγωγή και ολοκλήρωση της ψηφιοποίησης του υλικού θα επιτευχθεί με την εφαρμογή και τήρηση ενός σχεδίου, το οποίο θα περιλαμβάνει τόσο την εξασφάλιση οικονομικών πόρων, όσο και την απόκτηση τεχνολογικά εξελιγμένου εξοπλισμού.

Τελευταίο αλλά εξίσου σημαντικό στοιχείο αποτελεί το ότι οι φορείς θα πρέπει να εξετάσουν τη θεωρία πως η ψηφιοποίηση προσφέρει δυνατότητες που δεν τους επιβαρύνουν, αλλά λειτουργούν προς όφελός τους. Ο Lee (2001) υποστηρίζει ότι η ψηφιοποίηση έχει τη δυνατότητα να μειώσει τα λειτουργικά έξοδα και να ελαφρύνει την πίεση του προσωπικού, επιτρέποντας στους χρήστες να ικανοποιούν τις ανάγκες τους απομακρυσμένα. Επεξηγηματικά, η μετατροπή των φυσικών αρχείων σε ψηφιακή μορφή μειώνει την ανάγκη για φυσική αποθήκευση και συντήρηση των αρχείων, γεγονός που μπορεί να μειώσει το κόστος των υλικών πόρων και του χώρου. Επιπλέον, με την ψηφιοποίηση, οι χρήστες μπορούν να έχουν πρόσβαση στα αρχεία μέσω του διαδικτύου, χωρίς να χρειάζεται να επισκεφθούν φυσικά το αρχείο. Αυτό μειώνει τον φόρτο εργασίας του προσωπικού, καθώς οι υπάλληλοι δεν χρειάζεται να παρέχουν συνεχώς άμεση βοήθεια στους χρήστες. Κατά συνέπεια οι χρήστες μπορούν να εξυπηρετούνται καλύτερα και ταχύτερα από απόσταση.

5.2 Πολιτικά αρχεία και πολιτιστική κληρονομιά

Τα πολιτικά αρχεία και η πολιτιστική κληρονομιά φαίνεται πως στην σύγχρονη εποχή συνδέονται άρρηκτα, διαμορφώνοντας και διατηρώντας την πολιτιστική ταυτότητα και κληρονομιά της κοινωνίας. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι βιβλιοθήκες, τα αρχεία, τα

μουσεία και άλλοι οργανισμοί (όπως ιδρύματα συλλογικής μνήμης -memory institutions-) διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην αυτοσυνείδηση της κοινωνίας, καθώς αγκαλιάζουν, προστατεύουν και διαδίδουν τη συλλογική μνήμη (Ανδρέου, 2008).

Στην Ελλάδα τα αρχεία απέκτησαν δύο καίριες υποστάσεις με τον ν. 4610/2019. Ο νόμος ορίζει τα αρχεία ως «εθνικό πλούτο» και «μέρος της εθνικής πολιτιστικής κληρονομιάς». Αναλυτικότερα, τα πολιτικά αρχεία και τα είδη των υλικών που περιλαμβάνουν, έντυπου και οπτικοακουστικού, αποτελούν σημαντική πηγή πληροφόρησης, τόσο για την κατανόηση της πολιτικής ιστορίας και την εξέλιξη των θεσμών, όσο και για τον πολιτισμό και την κουλτούρα της κάθε κοινωνίας.

Κατά συνέπεια, όλοι οι φορείς στην Ελλάδα που διατηρούν και διαχειρίζονται πολιτικά αρχεία θεωρούνται πολιτιστικοί οργανισμοί. Αυτός ο προσδιορισμός, έφερε αλλαγές στη συγκρότησή τους, στο προφίλ και τις λειτουργίες τους. Οι οργανισμοί έχουν αλλάξει την προσέγγισή τους για να γίνουν πιο προσβάσιμοι στο κοινό.

Η Ανδρέου (2008) αναφέρεται στην πολιτιστική κληρονομιά ως το σημείο αναφοράς γύρω από το οποίο δομείται η εθνική συνείδηση και η συνοχή της κάθε χώρας και της κουλτούρας της. Ενώ ο Harrison (1997) αναφέρει ότι ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς όπως βιβλιοθήκες, αρχεία και μουσεία υπάρχουν για τη διατήρηση, τη διαχείριση και τη συνέχιση της πολιτιστικής κληρονομιάς που προέρχεται από διάφορους πολιτισμούς, παλιούς και σημερινούς, αντικειμένων, χειρογράφων, έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού και ηλεκτρονικών εγγράφων.

Η διαμόρφωση μιας πολιτικής που όχι μόνο θα αναδεικνύει τη σχέση μεταξύ αρχείων και πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά θα την ενισχύει, είναι πιο επιτακτική από ποτέ. Αναφορικά με την έρευνα, φωτεινό παράδειγμα μίας τέτοιας σχέσης είναι η περίπτωση των SPA καθώς και η συνεισφορά τους στο πολιτιστικό τοπίο της χώρας.

Πιο συγκεκριμένα, τα SPA περιλαμβάνουν υλικό αναφορικά με τη δημιουργία του Κοινοβουλίου και των πολιτικών κινημάτων αποκέντρωσης και ανεξαρτησίας. Η αρχειακή ιστορία έχει συνδεθεί στενά με την ιστορία της εξουσίας, με το αρχείο να λειτουργεί ως επικύρωση και διαρκής προστασία της νομικής ή επίσημης εξουσίας, μια νόμιμη αλήθεια (Rylance, 2006).

Τα SPA εργάζονται, επίσης, πάνω σε τεκμήρια που συνδέονται με αυτά τα πολιτικά γεγονότα, όπως μουσική, ποίηση και την τέχνη της εποχής, προσπαθώντας να αποκωδικοποιήσουν και να αντικατοπτρίσουν την πολιτική και κοινωνική διάσταση των γεγονότων, παρέχοντας μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της ιστορίας. Τα αρχεία υπερβαίνουν

τα άμεσα καθήκοντα της τεκμηρίωσης, της εκπαίδευσης, του εμπλουτισμού και της έρευνας για να βοηθήσουν στην διατήρηση των πολιτιστικών παραδόσεων και αξιών (Foote, 1990).

Ειδικότερα, ο τομέας της ιστορίας και κληρονομιάς των SPA εργάζεται πάνω στην πολιτιστική κληρονομιά του «Stone of Destiny». Από τη μελέτη της ιστορίας προκύπτει ότι το Stone of Destiny (ή Stone of Scone) είναι ένας αρχαίος λίθος που χρησιμοποιήθηκε για την ενθρόνιση των Σκωτσέζων βασιλιάδων και συμβολίζει την ανεξαρτησία και την εθνική κληρονομιά της Σκωτίας. Τα SPA εργάζονται σε αυτό το κομμάτι της πολιτιστικής κληρονομιάς, μελετώντας την ιστορία του λίθου, ανακαλύπτοντας τη σημασία του λίθου μέσα από την παρουσίασή του στα αρχαιολογικά τεκμήρια.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η παρουσία πολιτιστικών στοιχείων όπως η μουσική, η ποίηση και η τέχνη στα αρχεία υπογραμμίζει τη στενή σχέση μεταξύ πολιτικής και πολιτισμού. Αυτή η σχέση και τα χαρακτηριστικά της, μας βοηθούν να κατανοήσουμε πώς τα πολιτικά γεγονότα και οι κοινωνικές αλλαγές επηρεάζουν και επηρεάζονται από την πολιτιστική έκφραση. Μέσα από τα πολιτιστικά στοιχεία της εποχής και τις τέχνες μπορούμε να διακρίνουμε πολύτιμες πληροφορίες για τα συναισθήματα, τις αντιδράσεις ακόμη και τις προσδοκίες των ανθρώπων κατά τη διάρκεια σημαντικών ιστορικών στιγμών.

Συμπερασματικά, τα SPA δίνουν ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα πρακτικής αναφορικά με την παροχή πολύτιμης πληροφόρησης μέσω της άμεσης συσχέτισης της πολιτικής ιστορίας της Σκωτίας με την πολιτιστική της κληρονομιά. Η πρακτική αυτή μπορεί να εφαρμοστεί και από άλλους οργανισμούς με στόχο να προσφέρει μια πολυδιάστατη προσέγγιση για την κατανόηση της ιστορίας, καθιστώντας την πιο ζωντανή και προσβάσιμη στο κοινό.

Συνολικά, τα πολιτικά αρχεία και η πολιτιστική κληρονομιά συνθέτουν ένα πολύτιμο πλέγμα γνώσης και ταυτότητας, το οποίο απαιτεί συντονισμένες προσπάθειες για την προστασία και την ανάδειξή του. Η συνεργασία μεταξύ κυβερνητικών φορέων, επιστημονικών ιδρυμάτων και πολιτιστικών οργανισμών είναι κρίσιμη για την εξασφάλιση της διατήρησης και της αξιοποίησης αυτού του ανεκτίμητου πλούτου, ενισχύοντας τη συλλογική μνήμη και τη διαπολιτισμική κατανόηση.

5.3 Συνεργασία πολιτικών αρχείων και πολιτικών κομμάτων

Από τα ερευνητικά αποτελέσματα γίνεται αμέσως αντιληπτό ότι κανένας φορέας δεν συνεργάζεται με τα πολιτικά κόμματα από τα οποία προέρχεται το αρχείο του πολιτικού προσώπου. Πολλές φορές οι οργανισμοί, διατηρούν αρχεία πολιτικών κομμάτων, αλλά και

πάλι, βάσει της έρευνας, η απουσία συνεργασίας των αρχείων με αυτά είναι καθ' όλα εμφανής.

Μελετώντας τη βιβλιογραφία αλλά και τις περιπτώσεις φορέων που διαχειρίζονται αρχεία πολιτικών προσωπικοτήτων, πολλές φορές συναντώνται αρχεία ενός πολιτικού προσώπου ή κόμματος σε διάφορα σημεία. Παρατηρείται έτσι μια διάσπαση και διασπορά του αρχειακού υλικού. Ο Favretto (1997) αναφέρει ότι το πολιτικό σύστημα καταρχάς είναι η αιτία που συναντάμε διεσπαρμένα αρχεία. Δευτερευόντως, επισημαίνει ότι οι επαρκείς ή όχι οικονομικοί πόροι μπορούν να επηρεάσουν την διαχείριση και τη φροντίδα των αρχείων. Επιπλέον, σημειώνει ότι η διάσπαση των κομμάτων και η δημιουργία νέων με την ίδια πολιτική ιδεολογία ή η αποχώρηση ενός πολιτικού προσώπου και η συμμετοχή του σε ένα άλλο κόμμα ενισχύει την απώλεια και την διάσπαση των αρχείων.

Η έλλειψη κοινής πολιτικής και καλών πρακτικών οδηγεί σε ένα αναπόφευκτο αποτέλεσμα αταξίας στην επεξεργασία και διαχείριση των πρωτογενών πηγών πληροφόρησης. Μια ενδεχόμενη συνεργασία μεταξύ του φορέα διαχείρισης πολιτικών αρχείων και του αντίστοιχου πολιτικού κόμματος μελλοντικά, μπορεί να ενισχύσει την αφήγηση του παραγωγού του αρχείου, να βελτιώσει την αντίληψη του κοινού ή και στηρίξει πολιτικές αποφάσεις βάσει του ιστορικού πλαισίου και γεγονότων.

Από την έρευνα, μόνο ένας φορέας διακρίνεται πρόθυμος να συνεργαστεί με τα πολιτικά κόμματα. Τα Εθνικά αρχεία της Μάλτας σημειώνουν ότι θα είναι μια συνεργασία που θα ωφελήσει αμοιβαία και αποτελεσματικά τους δύο εμπλεκόμενους, ενώ αναφέρουν ότι για την επιτυχία αυτής της συνεργασίας τα πολιτικά κόμματα θα πρέπει να επενδύσουν σε τομείς όπως η οργάνωση και η διαχείριση των αρχείων τους.

Συμπερασματικά, η συνεργασία μεταξύ των πολιτικών κομμάτων και των πολιτικών αρχείων θα μάς οδηγήσει σε μια ολοκληρωμένη εικόνα της καταγεγραμμένης και προσβάσιμης πληροφορίας αναφορικά με την πολιτική ιστορία και κληρονομιά. Οι πολιτικοί φορείς και τα αρχειακά ιδρύματα μπορούν να ωφεληθούν αμοιβαία από αυτή τη συνεργασία, προσφέροντας ένα πλούσιο πλέγμα πληροφοριών και τεκμηρίων για τις μελλοντικές γενιές.

5.4 Προκλήσεις διαχείρισης οπτικοακουστικού υλικού

Τα οπτικοακουστικά αρχεία (υλικό) αποτελούν ζωτικό συστατικό της κληρονομιάς και της συλλογικής μνήμης, προσδιορίζοντας όλο μας το παρελθόν (Oomen et. al., 2009).

Οι Rakemane και Mosweu (2020) αναφέρουν ότι το οπτικοακουστικό υλικό -όπως και το χαρτώο- θα πρέπει να επεξεργάζεται και τα διατηρείται κατάλληλα ώστε να διασφαλίζεται η συνεχής και απρόσκοπτη πρόσβαση.

Ο Edmondson (2004) περιγράφει το οπτικοακουστικό υλικό ως μέσο ήχου, ραδιοφώνου, ταινίας, τηλεόρασης, βίντεο ή άλλων παραγωγών που περιλαμβάνουν κινούμενες εικόνες ή/και ηχογραφημένους ήχους -είτε προορίζονται είτε όχι κυρίως για διανομή στο κοινό ή μη-, λογοτεχνικό ή γραφικό υλικό όπως φωτογραφίες, χάρτες, χειρόγραφα, διαφάνειες και άλλα εικαστικά έργα.

Από την έρευνα προκύπτουν ζητήματα σχετικά με τη διαχείριση οπτικοακουστικού υλικού, όπως η συντήρηση και η ψηφιοποίηση. Είναι επομένως ένα φλέγον ζήτημα να διαμορφωθεί μία πρακτική που θα ορίζει τα βήματα αντιμετώπισης αυτών των προκλήσεων.

Αναφορικά με την έρευνα, παρατηρούμε ότι τα SPA λαμβάνοντας υπόψη τις ανησυχίες για την ψηφιακή διατήρηση και την εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης πρόσβασης, έχει καταρτίσει ένα σχέδιο, το οποίο κρίνεται ότι θα προλαμβάνει και θα διαχειρίζεται θέματα διαχείρισης. Αυτό το σχέδιο περιλαμβάνει την ανακατεύθυνση και την προτροπή όσων επιθυμούν να καταθέσουν το οπτικοακουστικό τους αρχείο στα SPA, σε έναν ειδικό φορέα ταινιών στη Σκωτία («Αρχείο Κινούμενης Εικόνας»). Υποστηρίζουν ότι αυτός ο φορέας είναι κατάλληλος και έχει τις επαρκείς γνώσεις και τα απαραίτητα τεχνολογικά μέσα να φροντίσει το αναλογικό οπτικοακουστικό υλικό.

Τα SPA αναπτύσσουν μια στρατηγική συνεργασία για την αρτιότερη διαχείριση του οπτικοακουστικού υλικού. Οι Rakemane και Mosweu (2020) σημειώνουν ότι η συνεργασία είναι μία από τις στρατηγικές που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη βελτίωση της διαχείρισης και της διατήρησης υλικών οπτικοακουστικού σε βιβλιοθήκες και Αρχεία. Ποια όμως είναι τα κριτήρια που πρέπει ένας φορέας να λάβει υπόψη του κατά την διαμόρφωση πολιτικής αναφορικά με τη διαχείριση οπτικοακουστικού υλικού;

- Οι περιβαλλοντικοί παράγοντες. Οι Sagaetsho και Mhijama (2012) σημειώνουν ότι απαίτηση για τη διατήρηση των συλλογών είναι να διασφαλίζεται ότι οι θερμοκρασίες και η σχετική υγρασία παρακολουθούνται και ελέγχονται σωστά.

- Ανεπαρκείς χώροι αποθήκευσης. Οι Rakemane και Mosweu (2020) αναφέρουν ότι οι ανεπαρκείς ή/και κακές εγκαταστάσεις αποθήκευσης χαρακτηρίζονται ως ένα από τα στοιχεία που εμποδίζουν τη διαχείριση και τη διατήρηση οπτικοακουστικού υλικού.

- Τεχνολογική απαξίωση. Οι Rakemane και Mosweu (2020) σημειώνουν ότι τα μέσα στα οποία διατηρούνται τα αρχεία οπτικοακουστικού υλικού δεν μπορούν να υφίστανται για μεγάλο χρονικό διάστημα, υπογραμμίζοντας έτσι την ανάγκη μετάβασης τέτοιων συλλογών σε νέες και αναδυόμενες τεχνολογίες. Συνεπώς, η Chambliss (2019) συμπληρώνει πως, δεδομένου ότι η τεχνολογία αλλάζει με την πάροδο του χρόνου, υπάρχει ανάγκη να μεταφέρεται συνεχώς ψηφιοποιημένο περιεχόμενο στις πιο πρόσφατες μορφές.

Όλα αυτά τα κριτήρια πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη για τη διαμόρφωση στρατηγικής πολιτικής, όπως στην περίπτωση των SPA. Στο κείμενο που ακολουθεί προτείνονται πιθανές στρατηγικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους φορείς διαχείρισης οπτικοακουστικού υλικού:

- Εκπαίδευση και κατάρτιση. Σύμφωνα με τους Yusof και Chell (1998), η εκπαίδευση και η κατάρτιση είναι θεμελιώδεις για την ανάπτυξη δια βίου δεξιοτήτων και εξειδίκευσης. Οι Rakemane και Mosweu (2020) υποστηρίζουν ότι η εκπαίδευση και κατάρτιση είναι στρατηγικές που βοηθούν στη βελτίωση της διαχείρισης οπτικοακουστικού αρχείου.

- Προϋπολογισμός. Οι Rakemane και Mosweu (2020) αναφέρουν ότι οι φορείς διαχείρισης οπτικοακουστικού υλικού θα πρέπει να καθορίζουν μια σειρά από οικονομικές διαδικασίες, όπως οικονομικοί στόχοι, μελλοντικές οικονομικές ανάγκες, παρακολούθηση και έλεγχος εσόδων και δαπανών καθώς και αξιολόγηση της προόδου και των οικονομικών στόχων.

- Περιβαλλοντικός έλεγχος. Οι Rakemane και Mosweu (2020) σημειώνουν ότι η βελτίωση των συνθηκών της θερμοκρασίας και της υγρασίας πρέπει να ελέγχονται τακτικά. Όλα τα είδη του υλικού δεν πρέπει να διατηρούνται στις ίδιες συνθήκες, οπότε θα πρέπει να υπάρχει διαχωρισμός και ξεχωριστή επιμέλεια.

- Συνεργασία με άλλα ιδρύματα και φορείς. Όπως προαναφέρθηκε, η συνεργασία μεταξύ φορέων μπορεί να θεωρηθεί καταλυτικός παράγοντας για τη σωστή διαχείριση οπτικοακουστικού υλικού. Συνεπώς, μέσω της συνεργασίας, τα αρχεία ή/και άλλοι οργανισμοί συνεργάζονται για τη διατήρηση του υλικού της βιβλιοθήκης ή/και των αρχείων και του πληροφοριακού τους περιεχομένου, με στόχο τη διευκόλυνση της κατάλληλης πρόσβασης για τους τρέχοντες και δυνητικούς χρήστες (Eden and Gadd, 1999).

- Καθιέρωση ανάπτυξης συλλογής. Τα SPA ακολουθούν αυτή την προσέγγιση, καθώς ανακατευθύνουν και συμβουλεύουν όσους επιθυμούν να παραχωρήσουν τα αναλογικά οπτικοακουστικά τους αρχεία. Η Εταιρεία Αμερικανών Αρχειονόμων (2020) αναφέρεται στον καθορισμό των πολιτικών και των διαδικασιών για την επιλογή του υλικού

που θα περιληφθεί στις συλλογές ή/και το αποθετήριο. Συνεπώς, η σωστή εφαρμογή αυτού του μέτρου, προλαμβάνει ζητήματα διαχείρισης υλικού που μελλοντικά θα προκληθούν από την αδυναμία σωστής ολοκλήρωσής τους.

- Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικής διατήρησης. Ο φορέας οφείλει να κατανοήσει ότι η διατήρηση πρέπει να είναι απαραίτητο κομμάτι του προγράμματός του. Οι Caranaca et al. (2014) υποστηρίζουν ότι η διατήρηση είναι αναπόσπαστο μέρος της αποστολής ενός πολιτιστικού ιδρύματος και ο σχεδιασμός διατήρησης θα πρέπει να αποτελεί μέρος του συνολικού στρατηγικού σχεδίου διαχείρισης.

- Ανάπτυξη και εφαρμογή προγράμματος για καταστροφές. Επίσης, σχέδιο ετοιμότητας καταστροφών πρέπει να περιλαμβάνεται στο πλάνο διαχείρισης. Έτσι, σύμφωνα με τους Rakeman και Mosweu (2020) ο φορέας πρέπει να συντάξει ένα επίσημο πλάνο που θα επιτρέπει στον οργανισμό να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά και γρήγορα μια επείγουσα κατάσταση, έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος πρόκλησης περαιτέρω ζημιών.

- Έλεγχος εξοπλισμού. Ο έλεγχος του τεχνολογικού εξοπλισμού είναι μια σημαντική διαδικασία που διασφαλίζει ότι ο εξοπλισμός λειτουργεί σωστά, είναι ασφαλής και αποδοτικός. Οι Assmann και Mearns (2015) σημειώνουν ότι ο έλεγχος και η συντήρηση δεν πρέπει να λαμβάνουν χώρα αφού παρουσιαστεί κάποιο πρόβλημα.

- Ψηφιοποίηση οπτικοακουστικού υλικού. Σύμφωνα με τους Witten και David (2003) το διάστημα που απομένει για τη ασφαλή λειτουργία αναλογικού οπτικοακουστικού υλικού για ήχο και βίντεο είναι δεκαπέντε (15) χρόνια, γεγονός που καθιστά την κατάσταση εξαιρετικά επείγουσα. Συνεπώς, οι Rakeman και Mosweu (2020) καταλήγουν ότι η ψηφιοποίηση του οπτικοακουστικού υλικού είναι η μόνη βιώσιμη μέθοδος για μακροπρόθεσμη διατήρηση, καθώς όχι μόνο το χαρακτηριστικό της αστάθειας του υλικού φορέα μέσα στο χρόνο αλλά και ο εξοπλισμός επανάληψης καθίσταται με γοργούς ρυθμούς παρωχημένος.

5.5 Διατήρηση αρχειακού υλικού

Η διατήρηση είναι το μέσο με το οποίο οι πόροι πληροφοριών από τη δημιουργία τους έως τη διάθεσή τους προστατεύονται από κάθε μορφή φθοράς, ακρωτηριασμού και απώλειας, για τη χρήση της παρούσας και της μελλοντικής γενιάς (Obi, 2023).

Ο πρωταρχικός στόχος της διατήρησης είναι η παράταση της ζωής της τεκμηριωμένης κληρονομιάς και η διασφάλιση της μακροπρόθεσμης προσβασιμότητας τέτοιων συλλογών από την κυβέρνηση, τους φορείς, τα ιδρύματα, τους επιχειρηματικούς οργανισμούς και το ευρύτερο κοινό (Cloonan & Mahard, 2014).

Ένα από αυτά τα προληπτικά μέτρα που προτείνουν οι μελετητές για τη διατήρηση αρχείων είναι η ετοιμότητα για καταστροφές (Ayounng, et al., 2016).

Η ετοιμότητα για καταστροφές έχει να κάνει με τις δραστηριότητες και τα μέτρα που λαμβάνονται εκ των προτέρων για την εξασφάλιση αποτελεσματικής αντιμετώπισης των επιπτώσεων των καταστροφών, συμπεριλαμβανομένης της έγκαιρης και αποτελεσματικής προειδοποίησης και της προσωρινής απομάκρυνσης ανθρώπων και περιουσίας από μια απειλούμενη περιοχή (Obi, 2023).

Οι δραστηριότητες που συνδέονται συνήθως με την ετοιμότητα σε περίπτωση καταστροφών περιλαμβάνουν την ανάπτυξη διαδικασιών σχεδιασμού για τη διασφάλιση της ετοιμότητας, διαμόρφωση σχεδίων καταστροφών, συσσώρευση πόρων που απαιτούνται για αποτελεσματική απόκριση και ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εκτέλεσης καθηκόντων που σχετίζονται με καταστροφές (Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας, 2016)

5.6 Επίδραση- αντανάκλαση

Η έρευνα διεξήχθη στον κλάδο της αρχειονομίας και πιο συγκεκριμένα στο πεδίο της διαχείρισης πολιτικών αρχείων. Προσεγγίζει διάφορες πτυχές συστηματικής διαχείρισης και επικεντρώνεται στις πολιτικές εφαρμογών της διαχείρισης αρχείων πολιτικών προσώπων, με σκοπό να συμβάλλει στην κατανόηση και τη βελτίωση αυτών των διαδικασιών που διασφαλίζουν τις ιστορικές πηγές. Συγχρόνως, η παρούσα μελέτη μπορεί να προσφέρει τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο ενδεχόμενες συμβουλές και λύσεις αναφορικά με ζητήματα που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή πολιτικών διαχείρισης και επεξεργασίας αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων.

Το γεγονός ότι εργάζομαι ήδη δώδεκα (12) χρόνια σε αυτόν τον κλάδο, μου έδωσε το προνόμιο να έχω αναπτύξει σχέσεις με ανθρώπους με περισσότερη εμπειρία στα αρχεία, τη διαχείρισή τους, την παραγωγή και την ανάπτυξή τους. Ωστόσο, μέχρι τώρα δεν είχα ποτέ την ευκαιρία να διεξάγω έρευνα για την επιστήμη της αρχειονομίας. Η ευκαιρία παρουσιάστηκε χάρη στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών που παρακολούθησα στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, στο τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων

Πληροφόρησης. Κατ' αυτόν τον τρόπο μου δόθηκε η δυνατότητα να εξετάσω συγκεκριμένα θέματα, να συγκρίνω, να αναλύσω τα δεδομένα, να βρω απαντήσεις, να μελετήσω πολιτικές σχετικά με τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων.

Παρά το γεγονός ότι η διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων είναι μια γενική υπόθεση, επιβάλλεται ο επιμερισμός της έννοιας σε μικρότερα και ξεχωριστά μέρη. Η μελέτη αυτών των επιμέρους μερών προσφέρει ενδιαφέρουσες πληροφορίες για το εσωτερικό των διαδικασιών, καθώς γίνονται αντιληπτές τόσο οι συγκρούσεις και διαφωνίες, όσο και οι κοινές πορείες και συμβατότητες. Οι πληροφορίες που αντλούνται από τη διαφορά μεταξύ των προσεγγίσεων εμπλουτίζουν την έρευνα και παράγουν γνώση που μπορεί να συμβάλλει θετικά και πρακτικά στα σύγχρονα ζητήματα προκλήσεων.

Ολοκληρώνοντας το ερωτηματολόγιο, χρειάστηκε να γυρίσω πίσω και να μελετήσω ξανά τόσο τη διατύπωση όσο και το περιεχόμενο των ερωτήσεων. Η συμβολή της υπάρχουσας βιβλιογραφίας έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη σύνταξη και διαμόρφωση του ερωτηματολογίου. Αφού έλαβα την πρώτη απάντηση στο ερωτηματολόγιο, μελέτησα τις απαντήσεις, ώστε να σιγουρευτώ ότι οι ερωτήσεις ήταν κατανοητές και οι απαντήσεις ήταν πραγματικές και ανταποκρίνονταν στα ερωτήματα. Κατόπιν, απέστειλα τα υπόλοιπα ερωτηματολόγια.

Οι ερωτήσεις ανοιχτού τύπου προσέφεραν αρκετά πλούσιο περιεχόμενο στην έρευνα. Με βοήθησαν να αποκτήσω μια εκ των έσω άποψη και ολοκληρωμένη επισκόπηση για τις διαδικασίες και τις προσεγγίσεις αναφορικά με τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων.

Επιπροσθέτως, κατά τη διάρκεια της μελέτης των απαντήσεων των ερωτηματολογίων παρατήρησα ότι όλοι οι συμμετέχοντες έχουν μια κοινή αντίληψη για κάποια θέματα. Επί παραδείγματι, η επιλογή του επιπέδου περιγραφής του αρχειακού υλικού, η επιλογή του προτύπου περιγραφής, η δημιουργία ευρετηρίου. Επίσης, κοινές αντιλήψεις παρατηρούνται σε θέματα όπως, πολιτικές πρόσβασης στο αρχειακό υλικό, ψηφιοποίηση και συντήρηση των αρχειακών τεκμηρίων.

Από την άλλη μεριά, με βάση τη μελέτη των δεδομένων διακρίνονται διαφορετικές απόψεις και πρακτικές για διάφορα θέματα. Για παράδειγμα, το διαφορετικό περιβάλλον εργασίας, οι διαφορετικές πολιτικές, η νομοθεσία, το κοινωνικό περιβάλλον, η τεχνολογία, αλλά και το επαγγελματικό υπόβαθρο, οι εμπειρίες και οι σκέψεις, μας προσφέρουν μια γεύση του πλούσιου περιεχομένου στο οποίο η έρευνα στηρίχθηκε.

Μέσα από την έρευνά μου για τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων αναδείχθηκαν επίσης η απουσία και τα κενά στη βιβλιογραφία, τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση για περαιτέρω μελέτη και ενδεδειγμένη έρευνα.

Αυτή η έρευνα με έφερε πιο κοντά στην επιστήμη του αρχειονομικού κλάδου και στην ερευνητική διαδικασία. Αναλογίστηκα πολλές φορές ότι η διαδικασία να μάθω και να μελετήσω και εν τέλει να συμπεράνω, η γνώση που απέκτησα, οι σχέσεις που ανέπτυξα, δεν ήταν μόνο για να ολοκληρώσω την διπλωματική μου εργασία, αλλά βαθύτερη. Η ικανοποίηση να προσφέρω σε έναν κλάδο που απασχολούμαι πάνω από μια δεκαετία ήταν παραπάνω από ένα προσωπικό κίνητρο.

Η έρευνα μου προκάλεσε σαφώς και κάποιον φόβο για το άγνωστο, με αποτέλεσμα να είμαι ελαφρώς αγχωμένος και αβέβαιος ως προς τη διαδικασία και τα αποτελέσματα που θα συνέλεγα. Επίσης, σε όλη τη διάρκεια της έρευνας, πρόθεσή μου ήταν να μην ενοχλήσω τους συμμετέχοντες και να μην τους επιβαρύνω με μία επιπλέον εργασία.

Κάποιοι από τους συμμετέχοντες εξέφρασαν την επιθυμία, σε μεταγενέστερο μήνυμά τους, να ενημερωθούν για την εξέλιξη της έρευνας. Είναι σημαντικό να διασφαλίσω ότι η επικοινωνία και η διαφάνεια θα είναι τα κύρια χαρακτηριστικά αυτής της διαδικασίας. Έτσι δημιουργείται και καθιερώνεται ένα επικοινωνιακό κανάλι μεταξύ μας, ενισχύεται η εμπιστοσύνη και διασφαλίζεται η σχέση και συνεργασία για μια κοινή πρόοδο και οπωσδήποτε για την περαιτέρω εξέλιξη της επιστήμης των αρχείων.

Κεφάλαιο 6. Συμπέρασμα

Αυτό το κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στο συμπέρασμα της έρευνας, καθώς επίσης αναφέρονται προτάσεις για περαιτέρω έρευνα και μελέτη.

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται από ραγδαίες εξελίξεις και σημαντικές αλλαγές που διαμορφώνουν το περιβάλλον γύρω μας σε πολλαπλά επίπεδα. Στο σύγχρονο γίνεσθαι, η τεχνολογική επανάσταση, η παγκοσμιοποίηση, η οικονομική μεταβλητότητα καθώς και οι πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές επηρεάζουν σημαντικά τα συστατικά της κοινωνίας μας και συνθέτουν ένα πολύπλοκο δυναμικό περιβάλλον, το οποίο συνεχώς εξελίσσεται και διαμορφώνεται επηρεαζόμενο από την αλληλεπίδραση της τεχνολογίας, την κοινωνίας, της πολιτικής και του περιβάλλοντος.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η συμβολή βέλτιστων πρακτικών διαχείρισης αρχείων πολιτικών προσώπων παρέχει σημαντικές πληροφορίες για την έρευνα και διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην ανάπτυξη της κοινωνίας. Μέσα από πρακτικές εφαρμογές, με την αρωγή της εξελιγμένης τεχνολογίας και την προϋπάρχουσα εμπειρία, η διαχείριση αρχείων πολιτικών προσωπικοτήτων επωφελείται και βελτιώνεται αποτελεσματικά.

Τα ερευνητικά δεδομένα ανέδειξαν σημεία όπου οι φορείς, οι οποίοι συμμετείχαν στην έρευνα, αντιμετωπίζουν ζητήματα αναφορικά με τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων. Τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους φορείς ως εργαλεία, σχέδια και ενέργειες εφαρμογής για την επίτευξη των στόχων τους.

Οι προτάσεις που παρουσιάζονται στην έρευνα είναι αποτέλεσμα μελέτης, σκέψης και ιδεών και διατυπώνονται, με σκοπό να αναπτυχθούν πρακτικές για την εφαρμογή κανόνων σχετικά με τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων. Τα ερευνητικά δεδομένα σε συνδυασμό με το ερευνητικό θέμα αναδεικνύουν παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν το υπό εξέταση θέμα. Παράγοντες όπως, οικονομικοί πόροι, κοινωνικός ρόλος, όροι και πολιτικές, νομοθεσία, πολιτικά κόμματα και έρευνα θα μπορούσαν θεωρηθούν ως έμπνευση για περαιτέρω έρευνα και ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών, καθώς η παρούσα μελέτη θεωρείται ένα αρχικό στάδιο για την παροχή λύσεων σε ζητήματα που προκύπτουν κατά την διαχείριση πολιτικών αρχείων.

Η μέθοδος της συμμετοχικής σχεδίασης δεν έχει εφαρμοστεί στην έρευνα, αλλά λαμβάνοντάς την υπόψη, ως στάδιο αυτής της έρευνας, θα μπορούσε να αποδώσει μια

σειρά από επιπλέον χαρακτηριστικά, σχετιζόμενα με την υπόθεση, που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν και να αναπτύξουν μια άλλη διάσταση λύσης των ζητημάτων.

Από τη χρήση των μεθόδων συλλογής δεδομένων, οι συμμετέχοντες στην έρευνα ενδέχεται να εμπνευστούν και να διαμορφώσουν τα δικά τους βήματα, ώστε να αναπτυχθούν, να εξελιχθούν και να προσφέρουν στην έρευνα και την κοινωνία. Η ενασχόληση εκ των έσω, με πραγματικό ενδιαφέρον και επιθυμία, εκτιμώ ότι θα εισφέρει σημαντικές προτάσεις και λύσεις για ζητήματα που αφορούν τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων.

Επιπλέον, η έρευνα σχολιάζει τη μελλοντική συνεργασία πολιτικών Αρχείων και πολιτικών κομμάτων, προκειμένου να σχεδιάζεται μια πιο ολοκληρωμένη πρακτική για τη διαχείριση πολιτικών αρχείων, ώστε να προκύπτει ωφέλεια και για τους δύο εμπλεκόμενους.

Η διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων είναι ένας κλάδος που θα μπορούσε να δεχτεί νέους τρόπους πρακτικών και εφαρμογών, είτε με βάση και τις νέες τεχνολογίες, είτε μελετώντας παλιές πρακτικές και διαμορφώνοντας νέες, είτε με βάση τη μελέτη και την επισκόπηση της επιστημονικής βιβλιογραφίας για την άμεση παρακολούθηση και πρακτική εφαρμογή των νέων τάσεων της εποχής.

6.1 Συστάσεις

Η παρούσα έρευνα μπορεί να υποστηρίξει σθεναρά ορισμένες από τις εφαρμογές και διαδικασίες αναφορικά με τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων. Η τεχνολογία, ως μέσο, μπορεί να λειτουργήσει ως γέφυρα μεταξύ των παραδοσιακών εφαρμογών και την εμφάνιση νέων και σύγχρονων μεθόδων πρακτικής.

- Ιστορική μνήμη και γνώση. Τα αρχεία πολιτικών προσώπων αποτελούν πολύτιμη πηγή πληροφοριών για το ερευνητικό κοινό και η διατήρηση και προσβασιμότητα καθίστανται σημαντικές πρακτικές για τη μελέτη πολιτικών φαινομένων και εξέταση τεκμηριωμένων αποφάσεων του παρελθόντος.
- Νομοθεσία. Η τήρηση της νομοθεσίας θεωρείται υψίστης σημασίας τόσο για τους αρχειονόμους και φορείς αρχείων όσο και για την ίδια την έρευνα. Η αποφυγή κυρώσεων διασφαλίζει την ακεραιότητα των αρχείων.
- Αποδοτικότητα και λειτουργικότητα. Μια οργανωμένη πρακτική διαχείρισης αρχείων πολιτικών προσώπων, συμβάλλει στην εξοικονόμηση χρόνου και οικονομικών πόρων. Διαδικασίες όπως ψηφιοποίηση και τεχνητή νοημοσύνη,

μπορούν να βελτιώσουν άμεσα την αποθήκευση, ανάκτηση και αξιοποίηση των πληροφοριών.

- Όροι χρήσης και πολιτικές πρόσβασης. Τα πολιτικά αρχεία περιέχουν κατά κύριο λόγο ευαίσθητες πληροφορίες και δεδομένα, τα οποία χρήζουν προστασίας από πρόσβαση, φθορά και απώλεια. Η τήρηση όρων χρήσης και πολιτικών πρόσβασης, εξετάζοντας αυστηρά πρωτόκολλα ασφαλείας σε συνδυασμό με τη χρήση νέων τεχνολογικών εφαρμογών, μπορούν να διασφαλίσουν την εμπιστευτικότητα και ακεραιότητα των εγγράφων.

6.2 Συμβολή της έρευνας

Πρώτον, αυτή η έρευνα προτείνει τρόπους για τη λύση ζητημάτων που προκύπτουν από την τωρινή κατάσταση και αφορούν θέματα διαχείρισης αρχείων πολιτικών προσώπων. Ζητήματα που ταλαιπωρούν τους φορείς, όπως οικονομικά, νομικά και κοινωνικά θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως βασικά στοιχεία για να επιτευχθούν λύσεις και βελτιώσεις, ως προς τον τρέχοντα τρόπο και διαδικασίες εφαρμογής, αναφορικά με το εξεταζόμενο θέμα.

Επιπλέον, αυτή η μελέτη έδειξε τη διάθεση των συμμετεχόντων και την πρόθεσή τους για συνεργασία με σκοπό την άνθιση της δημιουργικότητας και την ανάδειξη καινοτόμων σκέψεων και εφαρμογών σε καίρια ζητήματα αναφορικά με τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων.

Επίσης, η εφαρμογή του ερωτηματολογίου συνεισέφερε αποτελεσματικά στη συλλογή δεδομένων για την καλύτερη κατανόηση της υπάρχουσας κατάστασης και του ευρύτερου περιβάλλοντος.

Οι συμμετέχοντες, μελετώντας τα αποτελέσματα της έρευνας, μπορούν να αναγνωρίσουν το όφελος των αποτελεσμάτων τόσο ως προς τους φορείς διαχείρισης αρχείων πολιτικών προσώπων, όσο και ως προς την έρευνα και την κοινωνία.

Τέλος, αυτή η ερευνητική περίπτωση συνέβαλε στην υποστήριξη του αρχειονομικού κλάδου, αναλύοντας τις υπάρχουσες διαδικασίες και παλιές εμπειρίες αναφορικά με τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων, με σκοπό την ανάπτυξη νέων εφαρμογών για την βελτίωση και την ενίσχυση των διαδικασιών. Επίσης, μέσω της ανάλυσης ενισχύθηκαν οι ικανότητες των αρχειονόμων και ενδεχομένως η επανεξέταση των στόχων των φορέων και οργανισμών που διατηρούν και διαχειρίζονται αρχεία πολιτικών προσώπων.

6.3 Περαιτέρω έρευνα

Η διαχείριση των αρχείων αποτελεί θεμελιώδη διαδικασία στον τομέα της αρχειονομίας, καθώς στηρίζεται σε οργανωμένες μεθόδους και πρακτικές για την αποτελεσματική οργάνωση, αποθήκευση, συντήρηση, ανάκτηση και χρήση των αρχείων.

Η έρευνα έδειξε ότι υπάρχουν βασικές γνώσεις και κατά συνέπεια βασικές εφαρμογές διαχείρισης αρχείων. Αλλού συναντήσαμε πιο προηγμένες ιδέες και πρακτικές και αλλού λιγότερο, αλλά αξίζει να σημειωθεί ότι η επιθυμία και η πρόθεση για ενσωμάτωση νέων βέλτιστων πρακτικών ήταν έντονη.

Καθώς οι συμμετέχοντες στην έρευνα θεωρούνται ειδικοί στην διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων, θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από αποφασιστικότητα, και όταν και εφόσον είναι έτοιμοι να προχωρήσουν στην ενσωμάτωση νέων ιδεών και πρακτικών, για την ενίσχυση και την ενδυνάμωση της διαδικασίας της διαχείρισης.

Επιπλέον, το ενδιαφέρον μου ήταν στη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων. Η αξία της έρευνας ενισχύθηκε με την ανάλυση και τη μελέτη περιπτώσεων από άλλες χώρες. Αναλύοντας. Βάσει αυτών, λοιπόν, θεωρώ ότι παρήχθησαν σημαντικές πληροφορίες και γνώσεις.

Η διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων προσδίδει πλήθος από πλεονεκτήματα τόσο στον αρχειονομικό κλάδο, όσο και στην έρευνα και την κοινωνία.

Οι αρχειονόμοι θα μπορούσαν να εφαρμόσουν αυτές τις πρακτικές για όλα τα αρχεία που εμφανίζουν κοινά χαρακτηριστικά.

Τέλος, η συγκριτική μελέτη των φορέων και των πλαισίων εφαρμογής θα πρέπει να εμπλουτίσει, να βελτιώσει και να ενισχύσει την ποιότητα και αξία των λύσεων και των προτάσεων επ' ωφελεία της αρχειονομικής επιστήμης.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Assmann, I., & Mearns, M. (2015). From broadcasting to archiving: the Southern African public service broadcast archives. *Archives and Records*, 36(2), 146–166. <https://doi.org/10.1080/23257962.2015.1046824>

Ayoung, A. D., Boatbil, C. S., & Baada, F. N. (2016). Disaster preparedness of libraries: Insights from polytechnic librarians in Ghana. *Information Development*, 32(5), 1296-1305. <https://doi.org/10.1177/0266666915588794>

Caravaca, M.M. Arijs, H. and Tandon, A. (2014), Learning and networking: preservation planning for audio-visual collections, available at: <https://www.girona.cat/web/ica2014/ponents/textos/id145.pdf>

Chambliss, A. (2019), Archivists learn how to preserve audiovisual collections despite time, technology and tragedy, available at: <https://news.iu.edu/stories/2019/07/iu/inside/12-preserving-audiovisual-archives-despite-time-technology-tragedy.html>

Cloonan, M. V. & Mahard, M. (2014). Digital preservation: Whose responsibility? *Annual Review of Cultural Heritage Informatics*, 12(13), 3, available at: https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=C4rOAwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA3&dq=Digital+preservation:+Whose+responsibility%253F+Annual+Review+of+Cultural+Heritage+Informatics&ots=O-ecQNIh96&sig=8v36mjdSYkHcPmbtr4UZ3HWmB3c&redir_esc=y

Cook, T., Schwartz, J.M. Archives, records, and power: From (postmodern) theory to (archival) performance. *Archival Science* 2, 171–185 (2002). <https://doi.org/10.1007/BF02435620>

Cox, R. J. (2006). Human Impulses and Personal Archives. *Records & Information Management Report*, 22(3), 1–13. <https://doi.org/10.2753/RIM1096-9624220300>

Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.

Danielson, E. S. (2010). The ethical archivist. (*No Title*).

- Dirks, J. M. (2004). Accountability, History, and Archives: Conflicting Priorities or Synthesized Strands?. *Archivaria*, 57, 29-49. Retrieved from <https://archivaria.ca/index.php/archivaria/article/view/12451>
- Eden, P. and Gadd, E. (1999), "Co-operative preservation activities in the UK: findings of a research project", *Library Management*, Vol. 20 No. 4, pp. 220-227. <https://doi.org/10.1108/01435129910269035>
- Edmondson, R. (2004), Audio-Visual Archiving: philosophy and Principles, UNESCO, Paris, available at: https://www.fiafnet.org/images/tinyUpload/E-Resources/Official-Documents/Philosophy-of-Audiovisual-Archiving_UNESCO.pdf
- Ellis, J. (1993). Keeping archives.
- Favretto, I. (1997). British political parties' archives: An exemplary case. *Journal of the Society of Archivists*, 18(2), 205–213. <https://doi.org/10.1080/00379819709511827>
- Fisher, M. (1999). The nation's archives: promoting an understanding of our cultural heritage. *Archives*, 24(100), 5. <https://doi.org/10.3828/archives.1999.3>
- Foote, K. (1990). To remember and forget: Archives, memory, and culture. *The American Archivist*, 53(3), 378-392. <https://doi.org/10.17723/aarc.53.3.d87u013444j3g6r2>
- Galloway, P. (2006). Archives, Power, and History: Dunbar Rowland and the Beginning of the State Archives of Mississippi (1902-1936). *The American Archivist*, 69(1), 79-116. <https://doi.org/10.17723/aarc.69.1.m462n0564g87jqm0>
- Ghezzi, A. (2021). Filing the world: Archives as cultural heritage and the power of remembering. *International Journal of Constitutional Law*, 19(5), 1738-1755. <https://doi.org/10.1093/icon/moab138>
- Hancock, B. (2007). Windridge K., and Ockleford E. *An Introduction to Qualitative Research. The NIHR RDS EM/YH.*
- Harrison, H.P. (1997), "Audiovisual archives: a practical read", available at: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000109612>
- Henttonen, P. (2017). Privacy as an archival problem and a solution. *Archival Science*, 17(3), 285-303. <https://doi.org/10.1007/s10502-017-9277-0>
- Jääskeläinen, A., & Uosukainen, L. (2018). "OCR: Unleash the hidden information" in *Proc. IS&T Archiving 2018*, 2018, pp 83 - 87, <https://doi.org/10.2352/issn.2168-3204.2018.1.0.19> doi:10.2352/issn.2168-3204.2018.1.0.19

- Jimerson, R. (2006). Embracing the power of archives. *The American Archivist*, 69(1), 19-32. <https://doi.org/10.17723/aarc.69.1.r0p75n2084055418>
- Jimerson, R. C. (2009). Archives power: memory, accountability, and social justice. *Society of American Archivists*.
- Kincheloe, J. L., & McLaren, P. (2011). "Rethinking Critical Theory and Qualitative Research". In *Key Works in Critical Pedagogy*. Leiden, The Netherlands: Brill. Retrieved Jun 10, 2024, from <https://brill.com/view/book/edcoll/9789460913976/BP000024.xml>
- Lawrence, B. S. (1988). New wrinkles in the theory of age: Demography, norms, and performance ratings. *Academy of management journal*, 31(2), 309-337. <https://doi.org/10.5465/256550>
- Lichtman, M. (2013). Making meaning from your data. *Qualitative Research in Education: A User's Guide*. 3rd ed. London: SAGE Publications, Inc, 241.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage
- MacNeil, H. (1991). Defining the limits of freedom of inquiry: The ethics of disclosing personal information held in government archives. *Archivaria*. Available at: <file:///C:/Users/user/Downloads/11765-Article%20Text-13420-1-10-20061123.pdf>
- McCausland, S. (1993). Access and reference services. *Keeping archives*, 273-305.
- McKemmish, S. (1993). Introducing Archives and Archival Programs" dalam Keeping Archives Second Edition, Edited by Judith Ellis. *Thorpe in association with The Australian Society of Archivists Inc. Victoria*
- Myers, M. D., & Klein, H. K. (2011). A Set of Principles for Conducting Critical Research in Information Systems. *MIS Quarterly*, 35(1), 17–36. <https://doi.org/10.2307/23043487>
- National Research Council (2016). Disaster: Prevention, preparedness and action. *Library Trends* 30(2), available at: file:///C:/Users/user/Downloads/librarytrendsv30i2g_opt.pdf
- Nissenbaum, H. (2020). Protecting privacy in an information age: The problem of privacy in public. In *The ethics of information technologies* (pp. 141-178). Routledge.
- Hilda Eno Obi. (2023). Availability of Disaster Preparedness and Digitization in Archives Preservation in Public Libraries in Rivers State. *Partners Universal International Innovation Journal*, 1(1), 24–33. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7644384>
- Oomen, J., Verwayen, H., Timmermans, N. and Heijmans, L. (2009), "Images for the future: unlocking the value of audio-visual heritage", in Trant, J. and Bearman, D. (Eds), Museum

and the Web: proceedings, Archives and Museums Informatics. Toronto, available at:
www.archimuse.com/mw2009/papers/oomen/oomen.h

Orlikowski, W. J., & Baroudi, J. J. (1991). Studying information technology in organizations: Research approaches and assumptions. *Information systems research*, 2(1), 1-28.
<https://doi.org/10.1287/isre.2.1.1>

O'toole, J. M., & Cox, R. J. (1990). *Understanding archives and manuscripts* (p. 65). Chicago, IL: Society of American Archivists

Padilla, T., & Walker, L. E. (2013). In the Archives: History and Politics. *Journal of Iberian and Latin American Research*, 19(1), 1–10. <https://doi.org/10.1080/13260219.2013.805715>

Patten, M. (2016). *Questionnaire research: A practical guide*. Routledge

Rakemane, D. and Mosweu, O. (2021), "Challenges of managing and preserving audio-visual archives in archival institutions in Sub Saharan Africa: a literature review", *Collection and Curation*, Vol. 40 No. 2, pp. 42-50. <https://doi.org/10.1108/CC-04-2020-0011>

Rylance, K. (1). Archives and the Intangible. *Archivaria*, 62, 103-120. Retrieved from
<https://www.archivaria.ca/index.php/archivaria/article/view/12890>

Schonscheck, J. (1997). Privacy and Discrete "Social Spheres." *Ethics & Behavior*, 7(3), 221–228. https://doi.org/10.1207/s15327019eb0703_4

Schwartz, J. M., & Cook, T. (2002). Archives, records, and power: The making of modern memory. *Archival science*, 2, 1-19. <https://doi.org/10.1007/BF02435628>

Segaetsho, T. and Mnjama, N. (2012), "Preservation of library materials at the university of Botswana library", *Journal of the South African Society of Archivists*, Vol. 45, pp. 68-8, available at:

file:///C:/Users/user/Downloads/ajol-file-journals_471_articles_85722_submission_proof_85722-5557-210359-1-10-20130222.pdf

Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for information*, 22(2), 63-75

Szekely, I. (2014). The Right to be Forgotten and the New Archival Paradigm. In: Ghezzi, A., Pereira, Â.G., Vesnić-Alujević, L. (eds) *The Ethics of Memory in a Digital Age*. Palgrave Macmillan Memory Studies. Palgrave Macmillan, London.
https://doi.org/10.1057/9781137428455_3

Witten, I.H. and David, B.B. (2003), *How to Build a Digital Library*, Morgan Kaufman Publishers, Lond

Yusof, Z.M. and Chell, R.W. (1998), "Records Management Education and Training World-Wide: A General Overview of the Current Situation", *Records Management Journal*, Vol. 8 No. 1, pp. 25-54. <https://doi.org/10.1108/EUM000000007229>

Πρόσθετη Βιβλιογραφία

Bettington, J., Eberhard, K., Loo, R., & Smith, C. (2008). *Keeping archives*. Australian Society of Archivists Inc.

Bryman, A. (2017). Μέθοδοι κοινωνικής έρευνας. Αθήνα: Gutenberg

Cook, C. (2012). *The Routledge guide to British political archives: sources since 1945*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203147108>

Cook, C. (2012). *The Routledge guide to European political archives: Sources since 1945*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203147252>

Frisch, S. A., Harris, D. B., Kelly, S. Q., & Parker, D. C. (Eds.). (2012). *Doing archival research in political science*. Cambria Press.

i Milà, N. C. (2021). *Archives for Maintaining Community and Society in the Digital Age*. K. Fujiyoshi (Ed.). Springer. <https://doi.org/10.1007/978-981-15-8514-2>

Lewi, H., Smith, W., Vom Lehn, D., & Cooke, S. (Eds.). (2020). *The Routledge international handbook of new digital practices in galleries, libraries, archives, museums and heritage sites*. Milton: Routledge

Maak, N. (2022). *Server Manifesto: Data Center Architecture and the Future of Democracy* (Vol. 12). Hatje Cantz Verlag.

Papalexiou, E. (2022). Δημιουργικά Αρχεία ως Ζωντανά Τοπία Μνήμης στην Ψηφιακή Εποχή. Fagottobooks

Procter, M., Cook, M., & Williams, C. (2005). Political pressure and the archival record. (*No Title*).

Γιαννακόπουλος, Γ., & Μπουντούρη, Β. (2016). Εισαγωγή στην Αρχειονομία, διαθέσιμο στο: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6320?locale=el>

Γιαννακόπουλος, Γ., & Μπουντούρη, Β. (2016). Η πρόσβαση στο Ψηφιακό Περιεχόμενο: Αρχειακά Πρότυπα και Σχήματα Μεταδεδομένων, διαθέσιμο στο: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6324>

Γιαννακόπουλος, Γ., & Μπουντούρη, Β. (2016). Ο κόσμος των αρχείων, διαθέσιμο στο: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6322>

Κανελλοπούλου-Μπότη, Μ. (2020). Αρχεία και Δίκαιο: Προσωπικά Δεδομένα. Πνευματική Ιδιοκτησία. Πολιτιστική κληρονομιά.

Μπάγιας, Α. Φ. (1998). Αρχειονομία: βασικές έννοιες και αρχές. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία (1999). Αρχεία ελληνικών πολιτικών κομμάτων και πολιτικών προσωπικοτήτων, Αθήνα.

Πηγές

Society of American Archivists. What Are Archives? Retrieved May 15, 2024, from <https://www2.archivists.org/about-archives>

International Council of Archives. What are archives? Retrieved May 15, 2024, from <https://www.ica.org/discover-archives/what-are-archives/>

Παράρτημα Α- Συνοδευτικό κείμενο ερωτηματολογίου (gre)

Διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων

Αγαπητοί συμμετέχοντες,

Η αποτελεσματική διαχείριση αρχείων είναι μια θεμελιώδης πτυχή της διακυβέρνησης και της διαχείρισης πληροφοριών σε οποιονδήποτε οργανισμό, είτε πρόκειται για κρατική οντότητα, είτε για επιχείρηση ή οποιονδήποτε άλλο τύπο οργανισμού. Η διαχείριση αρχείων περιλαμβάνει τον σχεδιασμό, τις πολιτικές, τις διαδικασίες και την τεχνολογία που διασφαλίζουν την αποτελεσματική συλλογή, διατήρηση, ανάκτηση και διάθεση πληροφοριών και αρχείων.

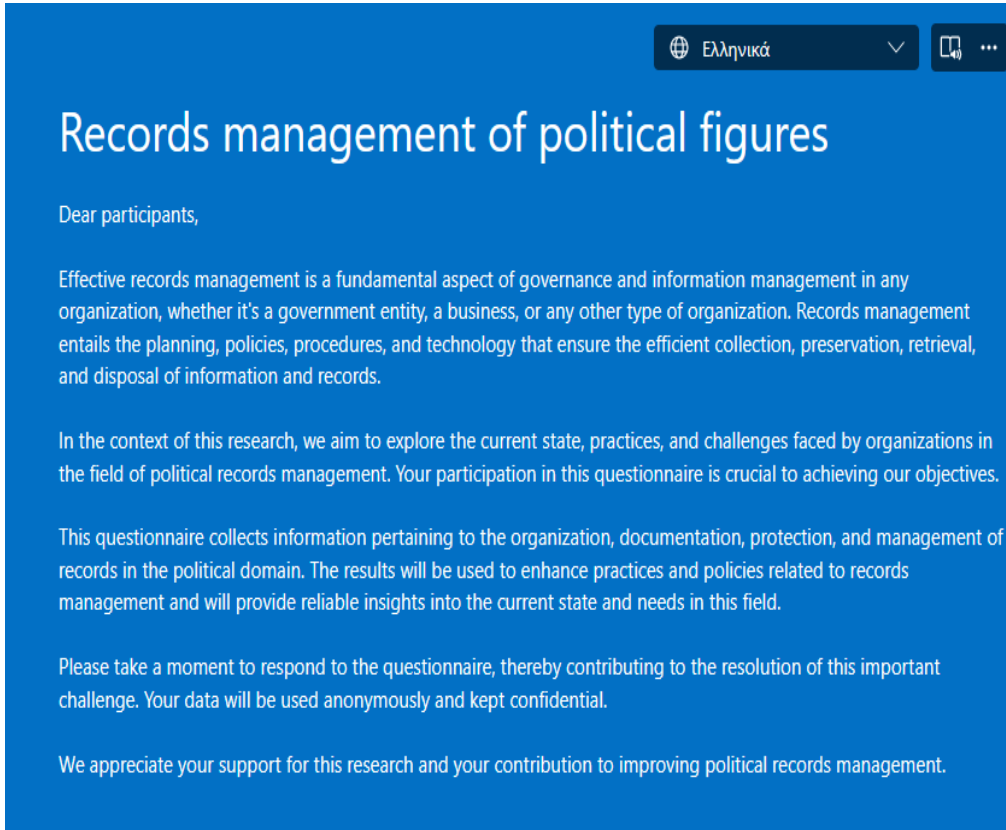
Στο πλαίσιο αυτής της έρευνας, στοχεύουμε να διερευνήσουμε την τρέχουσα κατάσταση, τις πρακτικές και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι οργανισμοί στον τομέα της διαχείρισης πολιτικών αρχείων. Η συμμετοχή σας σε αυτό το ερωτηματολόγιο είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων μας.

Αυτό το ερωτηματολόγιο συλλέγει πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση, την τεκμηρίωση, την προστασία και τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων. Τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση των πρακτικών και των πολιτικών που σχετίζονται με τη διαχείριση πολιτικών αρχείων και θα παρέχουν αξιόπιστες πληροφορίες για την τρέχουσα κατάσταση και τις ανάγκες σε αυτόν τον τομέα.

Αφιερώστε λίγο χρόνο για να απαντήσετε στο ερωτηματολόγιο, συμβάλλοντας έτσι στην επίλυση αυτής της σημαντικής πρόκλησης. Τα δεδομένα σας θα χρησιμοποιηθούν ανώνυμα και θα διατηρηθούν εμπιστευτικά.

Εκτιμούμε την υποστήριξή σας για αυτήν την έρευνα και τη συμβολή σας στη βελτίωση της διαχείρισης πολιτικών αρχείων.

Παράρτημα Β- Συνοδευτικό κείμενο ερωτηματολογίου (eng)

The image shows a screenshot of a questionnaire introduction page. At the top right, there is a language selection dropdown menu set to 'Ελληνικά' (Greek) and a print icon. The main title is 'Records management of political figures'. The text is as follows:

Dear participants,

Effective records management is a fundamental aspect of governance and information management in any organization, whether it's a government entity, a business, or any other type of organization. Records management entails the planning, policies, procedures, and technology that ensure the efficient collection, preservation, retrieval, and disposal of information and records.

In the context of this research, we aim to explore the current state, practices, and challenges faced by organizations in the field of political records management. Your participation in this questionnaire is crucial to achieving our objectives.

This questionnaire collects information pertaining to the organization, documentation, protection, and management of records in the political domain. The results will be used to enhance practices and policies related to records management and will provide reliable insights into the current state and needs in this field.

Please take a moment to respond to the questionnaire, thereby contributing to the resolution of this important challenge. Your data will be used anonymously and kept confidential.

We appreciate your support for this research and your contribution to improving political records management.

Παράρτημα Γ – Παράδειγμα κωδικοποίησης

Παράδειγμα κωδικοποίησης

Περιορισμένη πρόσβαση	Ανάγκη	Ψηφιοποίηση	
Έλλειψη χώρου αποθήκευσης			
Ανάγκη για φυσική παρουσία			
Υλικό ευαίσθητο στη χρήση			
Υψηλή ζήτηση και χρήση από πολλούς			
Διάσωση πολύτιμου υλικού			
Εκσυγχρονισμός φορέα			
Εξοικονόμηση χώρου			
Εύκολη και γρήγορη πρόσβαση			
Αντίγραφα ασφαλείας			
Δυσκολία αναζήτησης	OCR	Ψηφιοποίηση	
Αδυναμία ανάκτησης			
Συγκεκριμένες πληροφορίες			
Χρονοβόρα διαδικασία			
Απαιτεί ανθρώπινη παρέμβαση			
Απουσία OCR			
Περιορισμοί βάσει νόμου	Νομοθεσία		Ψηφιοποίηση
Διαβαθμισμένο υλικό			
Περιορισμός στην ψηφιοποίηση			
Μη προσβάσιμο υλικό			
Επιθυμία του δωρητή-καταθέτη			
Φυσικό κλείσιμο			
Ανάρτηση <u>on-line</u>			
Αρχειονόμος	Έργο	Ψηφιοποίηση	
Φορέας- Ίδρυμα- Οργανισμός			
Δαπανηρό			
Χρονοβόρο			
Τεχνολογία			
Εξειδικευμένο προσωπικό			
Εξωτερικό συνεργείο			